

Zarząd Powiatu w Świdniku

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU ŚWIDNICKIEGO NA LATA 2017-2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2024

Gminy należące do powiatu świdnickiego:

Gmina Miejska Świdnik

Gmina Mełgiew

Gmina Piaski

Gmina Rybczewice

Gmina Trawniki

Świdnik, 2016 rok

**Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego na lata 2017 - 2020
z perspektywą do 2024 roku został opracowany na zlecenie Starostwa
Powiatowego w Świdniku przez Eko Usługi K.B. ul. Wileńska 2E/9,
20 - 603 Lublin, tel. 81 534 26 62 www.eumaak.pl, biuro@eumaak.pl**

**Autorzy opracowania składają podziękowania za współpracę wszystkim,
którzy pomogli w uzyskaniu informacji niezbędnych do wykonania Programu.**

SPIS TREŚCI

1.	Wstęp	5
2.	Wykaz skrótów	7
3.	Streszczenie	8
4.	Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne programu	11
4.1.	Uwarunkowania zewnętrzne	12
4.1.1.	Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r.	12
4.1.2.	Polityka energetyczna Polski do 2030 roku	13
4.1.3.	Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą 2030)	13
4.1.4.	Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030	14
4.1.5.	Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	15
4.1.6.	Program Ochrony Środowiska województwa lubelskiego na lata 2016 – 2019 z perspektywą do roku 2023	16
4.1.7.	Plan gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2017.....	17
4.2.	Uwarunkowania wewnętrzne	19
4.2.1.	Strategia Rozwoju Powiatu Świdnickiego na lata 2007 - 2020.....	19
4.2.2.	Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu Powiatu Świdnickiego na lata 2008 – 2032	22
4.2.3.	Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego	22
5.	Charakterystyka powiatu z oceną stanu środowiska	22
5.1.	Lokalizacja	22
5.2.	Sposób użytkowania terenu	25
5.3.	Infrastruktura	27
5.3.1.	Infrastruktura komunikacyjna	27
5.3.2.	Gospodarka wodna	31
5.3.3.	Gospodarka ściekowa	36
5.3.4.	Zaopatrzenie w gaz.....	39
5.3.5.	Zaopatrzenie w ciepło.....	41
5.3.6.	Gospodarka odpadami komunalnymi	41
5.3.7.	Pola elektromagnetyczne	44
5.4.	Sektor gospodarczy	46
5.5.	Walory środowiskowe.....	48
5.5.1.	Budowa geologiczna i morfologiczna.....	48
5.5.2.	Wydobycie kopalin	49
5.5.3.	Jakość gleb.....	52
5.5.4.	Charakterystyka roślin i zwierząt	53
5.5.5.	Obszary objęte ochroną przyrody	54
5.5.6.	Zabytki	58
5.5.7.	Wody podziemne i powierzchniowe	61
5.5.8.	Jakość powietrza atmosferycznego	64
5.5.9.	Jakość klimatu akustycznego	66
5.6.	Główne problemy środowiskowe.....	69
6.	Efekty realizacji Programu ochrony środowiska na lata 2009 – 2012	70

7. Analiza SWOT dla obszarów przyszłej interwencji	74
8. Cele Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego, zadania i ich finansowanie	77
8.1. Zagadnienia horyzontalne	78
8.2. Kierunki działań w poszczególnych obszarach interwencji	79
8.2.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza	79
8.2.2. Zagrożenia hałasem	80
8.2.3. Pola elektromagnetyczne	81
8.2.4. Gospodarowanie wodami	82
8.2.5. Gospodarka wodno-ściekowa	83
8.2.6. Zasoby geologiczne	85
8.2.7. Gleby	85
8.2.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	86
8.2.9. Zasoby przyrodnicze	88
8.2.10. Zagrożenia poważnymi awariami	90
8.3. Cele, kierunki interwencji i zadania przewidziane do realizacji w poszczególnych obszarach interwencji	92
8.4. Harmonogram zadań szczegółowych do realizacji wyznaczonych celów	102
9. System realizacji programu ochrony środowiska	117
9.1. Uczestnicy Programu	117
9.2. Zarządzanie programem i sprawozdawczość	118
9.3. Monitorowanie wdrażania Programu	119
9.4. Finansowanie realizacji programu	121
9.4.1. Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	121
9.4.2. Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019	122
9.4.3. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014 - 2020	123
9.4.4. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 - 2020	124
9.4.5. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Lubelskiego na lata 2014 - 2020	124
10. Wytyczne do sporządzania gminnych programów ochrony środowiska	125

1. Wstęp

Celem głównym Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego na lata 2017 - 2020 jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego powiatu oraz harmonizacja rozwoju gospodarczego i społecznego z ochroną walorów środowiskowych.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024 został opracowany zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r., poz. 672) oraz na podstawie Wytycznych Ministerstwa Środowiska do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Niniejszy dokument zawiera następujące informacje:

- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne Programu,
- ocenę stanu środowiska,
- charakterystykę głównych problemów środowiskowych,
- prognozowane zmiany stanu środowiska,
- główne cele, kierunki działań i plan zamierzeń na okres 2017 – 2020,
- system realizacji programu ochrony środowiska.

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego stanowi podstawowe narzędzie realizacji polityki ekologicznej państwa na terenie gmin powiatu w latach 2017 - 2020 z uwzględnieniem perspektywy do 2024 roku. Program określa cele wyznaczone do realizacji w najbliższych latach, rodzaj i harmonogram zadań proekologicznych oraz działania niezbędne do osiągnięcia założonych celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i szacowane nakłady finansowe.

Program Ochrony Środowiska jest aktualizowany w sytuacji uruchamiania nowego okresu programowania funduszy unijnych. W obecnej perspektywie Polska będzie miała możliwość uzyskania wsparcia przy inwestycjach w infrastrukturę transportową, inwestycji w ochronie środowiska i energetyki, a także projektów z dziedziny kultury, edukacji, zatrudnienia, czy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Wyznaczone

przez możliwości finansowe przewidywane kierunki wsparcia wpisują się w cele Strategii Rozwoju Powiatu Świdnickiego.

Głównym założeniem przy tworzeniu Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego była poprawa stanu środowiska naturalnego, infrastruktury technicznej, efektywne zarządzanie zasobami środowiska oraz zapewnienie skutecznych mechanizmów chroniących poszczególne elementy środowiska przed degradacją.

Starosta powiatu świdnickiego jest zobowiązany do zapewnienia możliwości udziału społeczeństwa w opiniowaniu projektu Programu Ochrony Środowiska na zasadach określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r., poz. 353 z późn. zm.).

Informacje niezbędne do realizacji Programu zebrano na podstawie danych ankietowych uzyskanych od poszczególnych osób, instytucji i źródeł:

- Starostwo Powiatowe w Świdniku,
- Urząd Gminy Mełgiew,
- Urząd Miejski w Piaskach,
- Urząd Gminy Rybczewice,
- Urząd Miasta Świdnik,
- Urząd Gminy Trawniki,
- Centrum Informacji o Środowisku,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie,
- Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Lublinie,
- dokumenty planistyczne i prawo miejscowe poszczególnych gmin,
- <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/>.

2. Wykaz skrótów

Objaśnienie skrótów stosowanych w treści Programu:

DPS	Dom Pomocy Społecznej
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych
JCWP	Jednolita Część Wód Powierzchniowych
JCWpd	Jednolita Część Wód Podziemnych
KP PSP	Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej
KZGW	Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej
LOF	Lubelski Obszar Funkcjonalny
MCEE	Międzyszkolne Centrum Edukacji Ekologicznej
NFOŚiGW	Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
PCEZ	Powiatowe Centrum Edukacji Zawodowej
PEM	promieniowanie elektromagnetyczne
POliŚ	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko
POŚ	Program Ochrony Środowiska
PROW	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
PSZOK	Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
RDOŚ	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
RLM	Równoważna liczba mieszkańców
RPO WL	Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Lubelskiego
URE	Urząd Regulacji Energetyki
WFOŚiGW	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WPGO	Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami
WZMiUW	Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
bd	brak danych

3. Streszczenie

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024 został opracowany zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz na podstawie Wytycznych Ministerstwa Środowiska do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Głównym założeniem przy tworzeniu Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego była poprawa stanu środowiska naturalnego, infrastruktury technicznej, efektywne zarządzanie zasobami środowiska oraz zapewnienie skutecznych mechanizmów chroniących poszczególne elementy środowiska przed degradacją. Program ochrony środowiska dla powiatu stanowi podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ekologicznej państwa na terenie gmin należących do powiatu świdnickiego. Niniejszy Program określa cele i priorytety wyznaczone do realizacji w najbliższych latach, rodzaj i harmonogram zadań oraz drogi niezbędne do osiągnięcia założonych celów, oraz szacowane środki finansowe.

Ustalenia niniejszego dokumentu są zgodne z zapisami wyższego szczebla, w tym Polityki Ekologicznej Państwa oraz Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Lubelskiego.

W opracowaniu zawarto opis aktualnego stanu środowiska przyrodniczego na terenie powiatu i infrastruktury technicznej ze wskazaniem istniejących problemów. Dokonano również analizy SWOT dla 10 obszarów przyszłej interwencji.

W ramach każdego obszaru interwencji określono cele Programu, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia celu głównego jakim jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego oraz harmonizacja rozwoju gospodarczego i społecznego z ochroną walorów środowiskowych.

Cele wyznaczone do realizacji w ramach obszarów środowiska:

1. Ochrona klimatu i jakości powietrza - Poprawa jakości powietrza do osiągnięcia poziomów wymaganych przepisami prawa, spełnianie standardów emisyjnych z instalacji oraz promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

2. Zagrożenia hałasem - Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców powiatu ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego.
3. Pola elektromagnetyczne - Stała kontrola potencjalnych źródeł pól elektromagnetycznych.
4. Gospodarowanie wodami - Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz zapewnienie skutecznej ochrony przed powodzią i suszą.
5. Gospodarka wodno-ściekowa - Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych.
6. Zasoby geologiczne - Optymalizacja wykorzystania zasobów kopalin oraz ograniczenie presji na środowisko w trakcie prowadzenia geologicznych prac poszukiwawczych i rozpoznawczych oraz w trakcie eksploatacji złóż kopalin.
7. Gleby - Ochrona gleb na terenach rolnych i leśnych, ograniczenie negatywnego oddziaływania procesów gospodarczych na środowisko glebowe oraz zwiększenie skali rekultywacji terenów zdegradowanych.
8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów - Ograniczenie ilości odpadów kierowanych do składowania, zwiększenie poziomu recyklingu odpadów i przygotowania do ponownego użycia, zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie.
9. Zasoby przyrodnicze - Zachowanie i wzmocnienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej powiatu, a także rozwój trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.
10. Zagrożenia poważnymi awariami - Ograniczanie skutków poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska.

Wyżej wymienionym celom podporządkowane zostały kierunki działań.

Dla każdego kierunku utworzony został harmonogram realizacji zadań szczegółowych. Zawiera on wykaz zadań własnych powiatu oraz zadań monitorowanych, które mogą być realizowane bez zaangażowania środków finansowych powiatu. Harmonogram określa terminy i jednostki

odpowiedzialne za realizację zadań szczegółowych oraz planowane szacunkowe koszty przedsięwzięć.

Planowane do realizacji na terenie powiatu zadania obejmują głównie: rozbudowę i modernizację sieci drogowej, wodociągowej i kanalizacyjnej, termomodernizacje obiektów oraz działania edukacyjne skierowane do różnych grup odbiorców. Jednostki samorządowe będą również wykonywały zadania z zakresu ochrony środowiska wchodzące w skład ich bieżących obowiązków, tj. wydawanie pozwoleń i przyjmowanie zgłoszeń.

Na terenie poszczególnych gmin powiatu będą podejmowane również działania wynikające z opracowanych programów usuwania wyrobów azbestowych oraz planów gospodarki niskoemisyjnej.

Oczekiwany efektem realizacji zadań określonych w niniejszym dokumencie jest poprawa stanu jakości poszczególnych elementów środowiska naturalnego na terenie powiatu, a tym samym zwiększenia atrakcyjności powiatu świdnickiego, polepszenia warunków życia i zdrowia mieszkańców.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska z wykonania programów organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

4. Uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne programu

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2016 r., poz. 672, z późn. zm.) polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r., poz. 383).

Założenia wyjściowe do opracowania Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego na lata 2017 – 2020 wynikają z :

- uwarunkowań zewnętrznych dotyczących dokumentów strategicznych na poziomie krajowym i regionalnym,
- uwarunkowań wewnętrznych, wynikających z zamierzeń rozwojowych determinujących przyszły kształt środowiskowo-przestrzenny oraz gospodarczo-społeczny powiatu świdnickiego.

Analiza uwarunkowań stanowiła podstawę do strategii działań w zakresie ochrony środowiska. W Programie odwołano się do dokumentów strategicznych opracowanych na szczeblu krajowym, takich jak:

- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r.,
- Polityka energetyczna Polski do 2030 roku,
- Krajowy Program Ochrony Powietrza do 2020 r.,
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030,
- Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego,
- Projekt Programu Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego na lata 2016 – 2019 z perspektywą do roku 2023,
- Plan Gospodarki Odpadami województwa lubelskiego 2017.

Podstawowe uwarunkowanie wewnętrzne stanowi Strategia Rozwoju Powiatu Świdnickiego na lata 2007 - 2020.

4.1. Uwarunkowania zewnętrzne

4.1.1. Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko perspektywa do 2020 r.

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko jest jedną z 9 strategii ujętych w Strategii Rozwoju Kraju 2020.

Celem głównym Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę. Cel ten będzie realizowany poprzez cele szczegółowe i następujące kierunki interwencji:

1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska:
  - Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin,
  - Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody,
  - Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna,
  - Uporządkowanie zarządzania przestrzenią.
2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię:
  - Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii,
  - Poprawa efektywności energetycznej,
  - Zapewnienie bezpieczeństwa dostaw importowanych surowców energetycznych,
  - Modernizacja sektora elektroenergetyki zawodowej, w tym przygotowanie do wprowadzenia energetyki jądrowej,
  - Rozwój konkurencji na rynkach paliw i energii oraz umacnianie pozycji odbiorcy,
  - Wzrost znaczenia rozproszonych odnawialnych źródeł energii,
  - Rozwój energetyki na obszarach podmiejskich i wiejskich.

3. Poprawa stanu środowiska:

- Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,
- Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne,
- Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki,
- Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych,
- Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

4.1.2. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku przedstawia strategię państwa w zakresie energetyki. Podstawowe kierunki polskiej polityki energetycznej to:

- poprawa efektywności energetycznej,
- wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii,
- dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej,
- rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw,
- rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii,
- ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko.

Realizacja przyjętej polityki energetycznej ma prowadzić do wzrostu bezpieczeństwa energetycznego kraju przy zachowaniu zasady zrównoważonego rozwoju.

4.1.3. Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą 2030)

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030) jest dokumentem strategicznym, wyznaczającym cele i kierunki działań, jakie powinny być uwzględnione w szczególności na szczeblu lokalnym, w programach ochrony powietrza. Stanowi on element spójnego zarządzania ze średniookresową Strategią „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 r.”. Krajowy Program Ochrony Powietrza

określa cele i kierunki działań, jakie powinny być podejmowane w ramach Programów Ochrony Powietrza w celu poprawy jakości powietrza w Polsce do poziomu niepowodującego negatywnych skutków zdrowotnych oraz zapewniających odpowiednie warunki życia. Kierunkami działań prowadzącymi do osiągnięcia i dotrzymania co najmniej standardów jakości powietrza określonych w prawodawstwie unijnym oraz krajowym są:

- podniesienie rangi zagadnienia poprawy jakości powietrza przez skonsolidowanie działań na szczeblu krajowym oraz powołanie partnerstwa na rzecz poprawy jakości powietrza,
- stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań mających na celu poprawę jakości powietrza,
- włączanie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza poprzez zwiększenie świadomości społecznej oraz tworzenie trwałych platform dialogu z organizacjami społecznymi,
- rozwój i rozpowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza,
- rozwój mechanizmów kontrolowania źródeł niskiej emisji sprzyjających poprawie jakości powietrza,
- upowszechnienie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza.

4.1.4. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 stanowi najważniejszy dokument dotyczący ładu przestrzennego Polski. Celem strategicznym koncepcji jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w okresie długoterminowym.

Cele polityki przestrzennej zagospodarowania kraju określono następująco:

- podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy

zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności,

- poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów,
- poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej,
- kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski,
- zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa,
- przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

4.1.5. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020 (z perspektywą do 2030 r.) przedstawia 8 procesów rozwojowych, które stanowią wizję Strategii:

- przyspieszenie przemian strukturalnych, w tym zmniejszenie skali zatrudnienia w rolnictwie,
- zastąpienie modelu rozwoju tradycyjnego, modelem selektywnym opartym na specjalizacjach i innowacjach,
- przyspieszenie rozwoju najważniejszych miast regionu,
- poprawa społecznej i gospodarczej atrakcyjności regionu,
- poprawa jakości bazy turystycznej regionu,
- zbudowanie poczucia wspólnoty i tożsamości regionalnej,
- zmniejszenie dystansu województwa lubelskiego do wyżej rozwiniętych regionów Polski,

- stosunkowo łatwe przejście przez światowy kryzys gospodarczy.

Strategiczne cele rozwoju regionu lubelskiego do 2020 z perspektywą do 2030 r. zostały określone następująco:

- wzmocnianie urbanizmu regionu,
- restrukturyzacja rolnictwa oraz rozwój obszarów wiejskich,
- selektywne zwiększanie potencjału wiedzy, kwalifikacji, zaawansowania technologicznego, przedsiębiorczości i innowacyjności,
- funkcjonalna, przestrzenna, społeczna i kulturowa integracja regionu.

4.1.6. Program Ochrony Środowiska województwa lubelskiego na lata 2016 – 2019 z perspektywą do roku 2023

Celem strategicznym Polityki ekologicznej województwa lubelskiego, określonej w projekcie Programu Ochrony Środowiska Województwa Lubelskiego na lata 2016 – 2019 z perspektywą do roku 2023 jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego województwa (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) oraz harmonizacja rozwoju gospodarczego i społecznego z ochroną walorów środowiskowych.

Cel strategiczny będzie realizowany poprzez działania prowadzone w 10 obszarach przyszłej interwencji, na które składają się: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze, zagrożenia poważnymi awariami. W ramach ww. obszarów realizowana będzie edukacja społeczeństwa.

Wyznaczone cele realizacyjne w poszczególnych obszarach zakładają:

- poprawę jakości powietrza do osiągnięcia poziomów wymaganych przepisami prawa, spełnianie standardów emisyjnych z instalacji oraz promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- zmniejszenie zagrożenia mieszkańców województwa ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego,
- stałą kontrolę potencjalnych źródeł pól elektromagnetycznych,

- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych województwa,
- zapewnienie skutecznej ochrony przed powodzią i suszą,
- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych województwa,
- optymalizację wykorzystania zasobów kopalin oraz ograniczenie presji na środowisko w trakcie prowadzenia geologicznych prac poszukiwawczych i rozpoznawczych oraz w trakcie eksploatacji złóż kopalin,
- ochronę gleb na terenach rolnych i leśnych, ograniczenie negatywnego oddziaływania procesów gospodarczych na środowisko glebowe oraz zwiększenie skali rekultywacji terenów zdegradowanych,
- ograniczenie ilości odpadów kierowanych do składowania, zwiększenie poziomu recyklingu odpadów i przygotowania do ponownego użycia, zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie,
- zachowanie i wzmocnienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej województwa,
- rozwój trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej,
- wdrożenie systemu prewencyjnego, mającego na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody,
- ograniczanie skutków poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska.

4.1.7. Plan gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego 2017

Obecnie trwają prace nad aktualizacją Planu gospodarki odpadami województwa lubelskiego, która uwzględni cele i kierunki działań ujęte w założeniach nadrzędnego dokumentu krajowego. Krajowy plan gospodarki odpadami 2022 został przyjęty uchwałą Rady Ministrów Nr 88 z dnia 1 lipca 2016 r.

W gospodarce odpadami w obszarze województwa na lata 2012 – 2023 przyjęto następujące cele główne:

- zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska,
- zmniejszenie ilości odpadów ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie,
- zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Cele szczegółowe zakładały:

- objęcie zorganizowanym systemem odbierania odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców najpóźniej do 1 lipca 2013 roku,
- objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów najpóźniej do 2015 roku,
- zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji unieszkodliwianych przez składowanie. W stosunku do ilości tych odpadów wytwarzanych w województwie lubelskim w roku 1995, dopuszcza się do składowania następujące ilości odpadów ulegających biodegradacji:
  - do dnia 16 lipca 2013 r. nie więcej niż 50 %,
  - do dnia 16 lipca 2020 r. nie więcej niż 35 %,
- przygotowanie do ponownego użycia, surowców przynajmniej, takich jak papier, metal, tworzywa sztuczne i szkło z gospodarstw domowych i w miarę możliwości odpadów innego pochodzenia podobnych do odpadów z gospodarstw domowych na poziomie minimum 50 % ich masy do końca 2020 roku,
- wydzielenie odpadów wielkogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych i poddanie procesom odzysku i unieszkodliwiania. Zakłada się następujący rozwój systemu selektywnego gromadzenia odpadów wielkogabarytowych i uzyskanie następujących poziomów odzysku:

- rok 2017: 80 % ,
- rok 2020: 95 % ,
- przygotowanie do ponownego użycia, recyklingu oraz innych form odzysku materiałów budowlanych i rozbiórkowych. Przewiduje się następujące poziomy odzysku odpadów budowlanych i rozbiórkowych:
  - rok 2017: 55 % ,
  - rok 2020: 70 % ,
- wydzielenie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych i poddanie ich procesom unieszkodliwiania. Przewiduje się osiągnięcie następujących poziomów selektywnego gromadzenia odpadów niebezpiecznych na terenie gmin celem ich przekazania do centralnych obiektów unieszkodliwiania:
  - rok 2017: 60 % ,
  - rok 2020: 95 % .

4.2. Uwarunkowania wewnętrzne

4.2.1. Strategia Rozwoju Powiatu Świdnickiego na lata 2007 - 2020

Strategia Rozwoju Powiatu Świdnickiego na lata 2007 - 2020 stanowi długookresowy plan działania, określający strategiczne cele rozwoju społeczno-gospodarczego i przyjmujący takie kierunki działania, poprzez określenie celów operacyjnych, które są niezbędne dla realizacji przyjętych zamierzeń rozwojowych.

W Strategii Rozwoju zawarto analizę społeczno – gospodarczą powiatu świdnickiego oraz diagnozę strategiczną ze wskazaniem słabych i mocnych stron oraz wyznaczeniem kierunków działań przyjętych do realizacji.

Celem nadrzędnym określonym w Strategii Rozwoju Powiatu Świdnickiego na lata 2007 - 2020 jest osiągnięcie przez powiat świdnicki trwałego i zrównoważonego rozwoju poprzez wykorzystanie jego wewnętrznych potencjałów rozwojowych. Realizacja celu nadrzędnego nastąpi poprzez realizację celów pośrednich (priorytety), których uszczegółowieniem są cele operacyjne:

1. Cel pośredni: Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej i spójności terytorialnej Powiatu poprzez modernizację i rozwój infrastruktury.
Cele operacyjne (działania):
  - 1.1. Rozwój i modernizacja infrastruktury transportowej
  - 1.2. Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska naturalnego
  - 1.3. Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony zdrowia
  - 1.4. Rozwój infrastruktury edukacyjnej i sportowej
  - 1.5. Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej i kulturalnej
  - 1.6. Rozwój i modernizacja infrastruktury komunikacyjnej
2. Cel pośredni: Inicjowanie i wspieranie procesów restrukturyzacyjnych oraz wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw z terenu Powiatu pod kątem ich zdolności do tworzenia nowych miejsc pracy
Cele operacyjne (działania):
  - 2.1. Poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości
  - 2.2. Poprawa warunków do powstawania nowych firm
  - 2.3. Wsparcie we wdrażaniu innowacji
  - 2.4. Przyciąganie inwestorów zewnętrznych
  - 2.5. Wspieranie restrukturyzacji rolnictwa oraz wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich
  - 2.6. Inicjowanie i wspieranie działań związanych z rozwojem działalności agroturystycznej
3. Cel pośredni: Budowa społeczeństwa opartego na wiedzy poprzez wspieranie rozwoju zasobów ludzkich
Cele operacyjne (działania):
  - 3.1. Aktywizacja zawodowa osób i zwalczanie bezrobocia
  - 3.2. Wsparcie osób uczących się poprzez programy stypendialne
  - 3.3. Adaptacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych
  - 3.4. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu
  - 3.5. Podnoszenie kompetencji i wiedzy poprzez szkolenia - kształcenie przez całe życie
  - 3.6. Budowanie świadomości ekologicznej społeczności lokalnej

4. Cel pośredni: Rozwój instytucjonalny mający na celu podniesienie sprawności i efektywności administracji samorządowej

Cele operacyjne (działania):

- 4.1. Opracowanie systemu i wdrażanie instrumentów planowania strategicznego i finansowego
  - 4.2. Doskonalenie organizacji i funkcjonowania administracji samorządowej
  - 4.3. Usprawnienie systemu zarządzania kadrami poprzez system rekrutacji, oceny, awansowania i doskonalenia zawodowego pracowników samorządowych
  - 4.4. Zwiększenie dostępności i jakości usług publicznych
  - 4.5. Zwiększenie partycypacji społecznej poprzez włączanie organizacji pozarządowych oraz lokalnego biznesu w rozwiązywanie problemów lokalnych
  - 4.6. Stworzenie i wdrożenie kompleksowego systemu zarządzania projektami
  - 4.7. Inicjowanie i realizacja przedsięwzięć we współpracy z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w celu rozwiązywania wspólnych problemów
  - 4.8. Kształtowanie postaw etycznych i zapobieganie korupcji poprzez wprowadzenie norm, wzorców działania oraz wprowadzeniu mechanizmów ich realizacji oraz kryteriów oceny
5. Rozwój współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej oraz poprawa skuteczności działań promocyjnych
- Cele operacyjne (działania):
- 5.1. Rozwój i nawiązywanie kontaktów międzyregionalnych i międzynarodowych
  - 5.2. Kreowanie pozytywnego wizerunku Powiatu poprzez skuteczną promocję Powiatu

4.2.2. Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu Powiatu Świdnickiego na lata 2008 – 2032

Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu Powiatu Świdnickiego na lata 2008 – 2032 przedstawia informacje o ilości azbestu na terenie powiatu, wskazuje zasady realizacji zadania polegającego na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, a także przedstawia finansowe aspekty realizacji programu.

4.2.3. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego

Niniejszy dokument w swoich podstawowych założeniach pozostaje spójny z poprzednim Programem Ochrony Środowiska. Strategia działań w zakresie ochrony środowiska oraz plan zamierzeń, określone w poprzednim Programie zostały zweryfikowane i zaktualizowane według 10 obszarów ochrony środowiska wyznaczonych w wytycznych Ministerstwa Środowiska.

Przyjęte kierunki działań będą w kolejnych latach kontynuowane w zależności od stopnia ich realizacji, a także aktualnych potrzeb wynikających z rozwoju gminy oraz z konieczności poprawy jakości środowiska przyrodniczego.

5. Charakterystyka powiatu z oceną stanu środowiska

5.1. Lokalizacja

Powiat Świdnicki zlokalizowany jest w środkowej części województwa lubelskiego. Sąsiaduje z: powiatem łęczyńskim (od północy), powiatem chełmskim (od wschodu), powiatem krasnostawskim (od południa i południowego-wschodu) oraz powiatem lubelskim grodzkim i lubelskim ziemskim (od zachodu). Powiat świdnicki jest jednym z mniejszych w województwie lubelskim. Liczba miejscowości wiejskich wynosi 87. Powiat zajmuje powierzchnię 468,97 km², co stanowi niecałe 2 % powierzchni województwa.

Rysunek 1 Położenie powiatu świdnickiego na tle województwa lubelskiego
(źródło: <http://www.gminy.pl> i <http://www.geoportal.gov.pl>)

W skład powiatu wchodzi jedna gmina miejska: Świdnik, jedna gmina wiejsko - miejska: Piaski oraz trzy gminy wiejskie: Mełgiew, Rybczewice, Trawniki.

Tabela 1 Powierzchnia poszczególnych gmin należących do powiatu świdnickiego (źródło: dane Starostwa Powiatowego w Świdniku)

Gmina	Powierzchnia [ha]	Udział w powiecie [%]
Świdnik	2 045	5
Mełgiew	9 480	20
Piaski	16 984	36
Rybczewice	9 913	21
Trawniki	8 416	18
powiat świdnicki	46 848	100

Powiat świdnicki w 2015 roku liczył 72 642 mieszkańców, z czego 51,98 % stanowiły kobiety, a 48,01 % mężczyźni. Gęstość zaludnienia wynosiła 155 os/km². Zdecydowana większość mieszkańców zamieszkuje tereny miejskie 58,74 %, natomiast tereny wiejskie 42,26 % ludności.

Poniżej przedstawiono strukturę demograficzną powiatu świdnickiego z podziałem na kobiety i mężczyzn oraz na mieszkańców miast i obszarów wiejskich.

Tabela 2 Liczba ludności w powiecie świdnickim: w 2015 roku (źródło: GUS)

	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
	osób	[%]	osób	[%]	osób	[%]
Ogółem	72 642	100	37 761	51,98	34 881	48,02
Miasto	42 669	58,74	22 356	30,78	20 313	27,96
Wieś	29 973	41,26	15 405	21,21	14 568	20,05

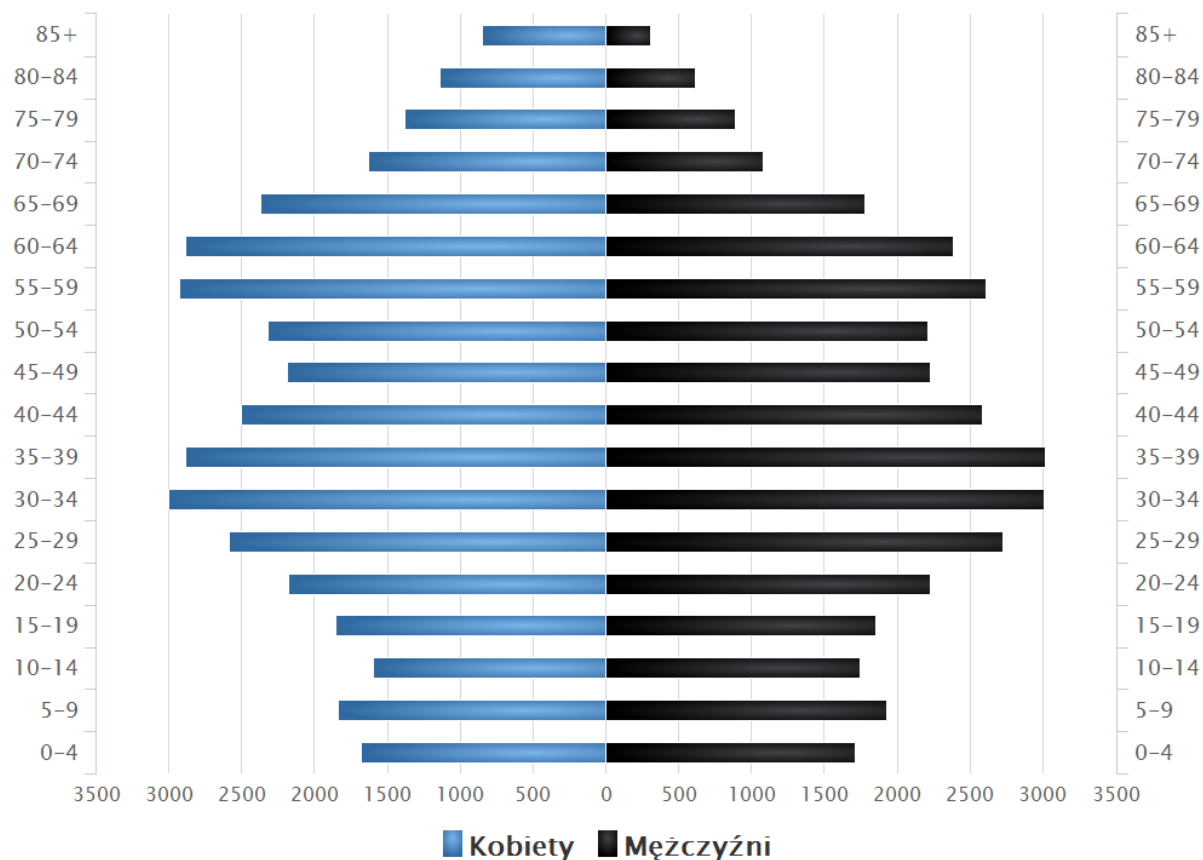
Z analizy danych GUS wynika, że na terenie powiatu przeważają osoby w wieku produkcyjnym (64 %), udział osób w wieku przedprodukcyjnym wynosi 14 %, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią 21 % ludności.

Na poniższym rysunku przedstawiono piramidę wieku mieszkańców powiatu świdnickiego w 2014 roku.

Piramida wieku mieszkańców powiatu świdnickiego, 2014

(Źródło: GUS)

5.2. Sposób użytkowania terenu

Sposób użytkowania terenu powiatu opisano na podstawie danych przekazanych przez Starostwo Powiatowe w Świdniku.

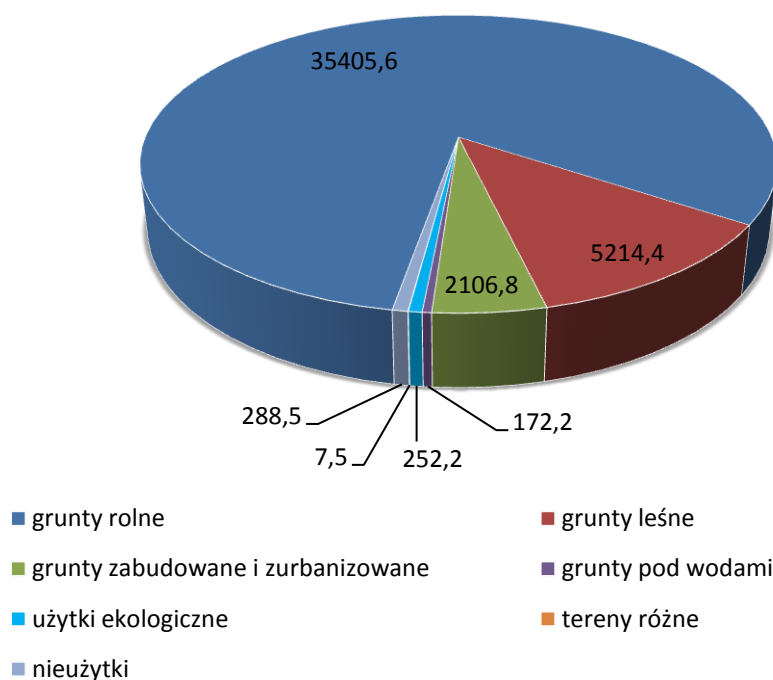
W powiecie świdnickim przeważają grunty rolne, które zajmują powierzchnię 35 405,5 ha, co stanowi 81 % wszystkich gruntów, natomiast grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują ok. 4,85 % wszystkich gruntów. Na tle województwa lubelskiego lesistość powiatu jest niewielka. Grunty leśne zajmują łącznie niewiele ponad 12 % powierzchni.

Udział poszczególnych gruntów powiatu świdnickiego przedstawiono w tabeli 3.

Tabela 3 Udział gruntów w powierzchni powiatu świdnickiego (źródło: dane Starostwa Powiatowego w Świdniku)

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]	Udział [%]
grunty rolne	35 405,5512	81,49
grunty leśne	5214,4032	12,00
grunty zabudowane i zurbanizowane	2106,7738	4,85
grunty pod wodami	172,2219	0,40
użytki ekologiczne	252,161	0,58
tereny różne	7,4604	0,02
nieużytki	288,5462	0,66
Razem	43 448,1177	100

Bilans użytkowania terenu

Rysunek 2 Bilans użytkowania terenów powiatu świdnickiego [ha] (źródło: dane Starostwa Powiatowego w Świdniku)

5.3. Infrastruktura

5.3.1. Infrastruktura komunikacyjna

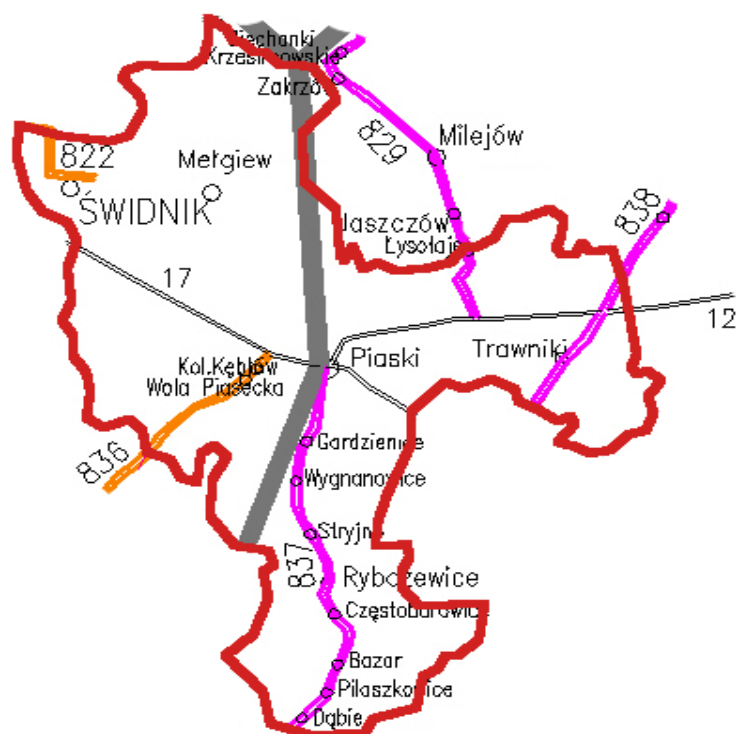
Infrastruktura drogowa

Infrastruktura komunikacyjna na terenie powiatu świdnickiego jest dobrze rozwinięta.

Przez gminę Piaski przebiegają 2 drogi ekspresowe S12 i S17. W Świdniku znajduje się węzeł S17 Lublin Felin – Piaski. Na końcu odcinka drogi krajowej nr 12/17 Lublin – Piaski zaczyna się obwodnica Piask z drogami dojazdowymi o łącznej długości 7,2 km, która kończy się na skrzyżowaniu z drogą krajową nr 12 Piaski – Chełm. Następnie droga rozdziela się na S12 Piaski – Dorohusk i S17 Piaski – Hrebenne.

Zgodnie ze stroną internetową Zarządu Dróg Wojewódzkich w Lublinie <http://www.zdw.lublin.pl> przez teren powiatu świdnickiego przebiegają następujące drogi wojewódzkie (stan na grudzień 2014 r.):

- nr 822 Lublin – Port Lotniczy Świdnik o długości 6,216 km,
- nr 829 Łucka – Łęczna – Biskupice o długości 40,245 km,
- nr 836 Bychawa – Kębów o długości 25,978 km,
- nr 837 Piaski – Żółkiewka – Nielisz – Sitaniec o długości 64,389 km,
- nr 838 Głębokie – Dorohuczka – Trawniki – Fajslawice o długości 24,797 km.

Rysunek 3 Rozmieszczenie dróg krajowych i wojewódzkich na terenie powiatu świdnickiego (źródło: <http://www.zdw.lublin.pl>)

Według strony internetowej powiatu świdnickiego <http://www.powiatswidnik.pl> w obrębie powiatu znajduje się 46 dróg powiatowych o łącznej długości 207,27 km (173,145 km dróg twardej).

Tabela 4 Spis dróg powiatowych na terenie powiatu świdnickiego, stan na 1 stycznia 2015 r. (źródło: <http://www.powiatswidnik.pl>)

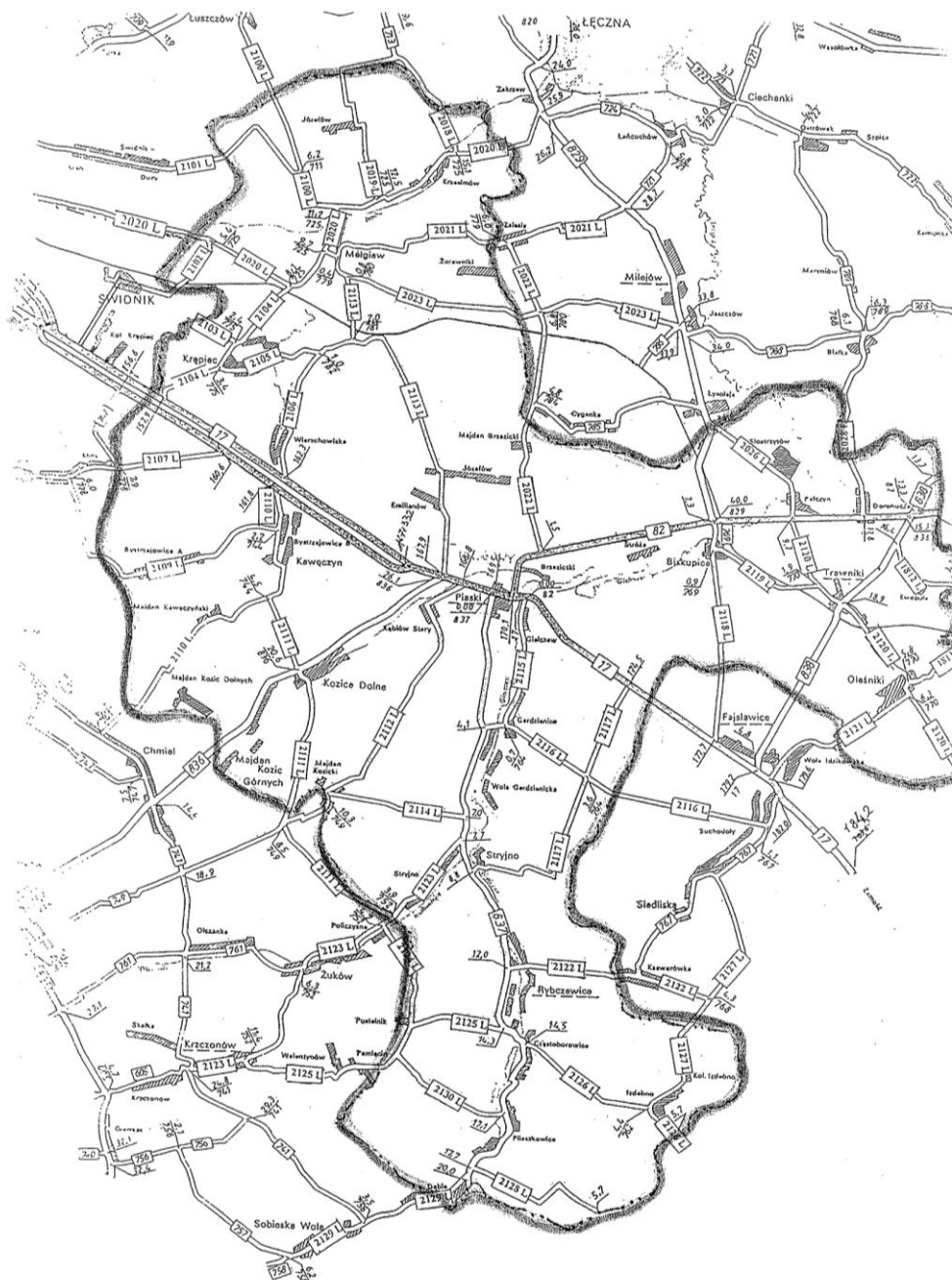
Nr drogi	Klasa drogi	Nazwa drogi	Kilometraż (w granicach powiatu)	Twarde [km]	Gruntowe [km]
1812L	L	Trawniki-Ewopole	0+000-2+696	1,39	1,306
1813L	L	Oleśniki-Wola Kańska	0+000-2+700	1,3	1,4
2018L	L	Trębaczów-Krzesimów	2+000-4+700	0,83	1,87
2019L	L	Trębaczów-Józefów-Krzesimów	2+000-5+900	2,36	1,54
2020L	Z	Lublin-Mełgiew-Zakrzów	4+852-17+044	12,192	0
2021L	Z	Mełgiew-Kajetanówka	0+000-5+150	5,15	0
2022L	L	Zalesie-Brzeziczki	5+180-10+010	4,83	0
2023L	L	Mełgiew-Milejów	0+000-6+722	6,722	0
2026L	L	Łysolaże-Pełczyn	0+383-4+628	4,245	0
2028L	L	Ostrówek-Białka-Dorohucza	10+377-12+400	2,023	0
2100L	L	Łuszczów-Janowice-Trzeszkowice	3+554-8+011	4,457	0
2101L	L	Wólka Lub.-Świdnik D.-	7+495-10+701	3,206	0

*Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego na lata 2017 - 2020
z perspektywą do roku 2024*

Nr drogi	Klasa drogi	Nazwa drogi	Kilometraż (w granicach powiatu)	Twarde [km]	Gruntowe [km]
		Janowice			
2102L	G	al. Lotników Polskich	0+000-2+107	2,107	0
	G	ul. Raclawicka	2+107-3+338	1,231	0
	Z	ul. Kosynierów	3+338-4+086	0,748	0
	L	ul. Chemiczna	4+086-4+602	0,516	0
	L	Świdnik-Franciszków (część pozamiejska)	4+602-6+595	1,993	0
2103L	L	ul. Krępiecka	0+000-1+218	1,218	0
	L	Świdnik-Krępiec (część pozamiejska)	1+218-2+608	1,39	0
2104L	L	Minkowice-Krępiec	0+000-5+525	5,525	0
2105L	L	Krępiec-Minkowice	0+000-3+420	3,42	0
2106L	L	Minkowice-Wierzchowiska	0+000-5+481	5,481	0
2107L	L	Kliny-Wierzchowiska	7+883-11+600	2,064	1,653
2108L	L	Lublin-Kalinówka	152+353-153+507	1,154	0
2109L	L	Wilczopole-Bystrzejowice	3+242-8+660	5,418	0
2110L	L	Bystrzejowice-Chmiel	0+000-10+056	7,206	2,85
2111L	L	Kawęczyn-Kozice-Policzyzna	0+000-6+666	5,612	1,054
2112L	L	Kęblów Stary-Majdan Kozicki	0+000-9+070	0,67	8,4
2113L	L	Mełgiew-Piaski	0+000-11+000	11,0	0
2114L	L	Kol. Piotrków-Wygnanowice	10+341-14+748	4,407	0
2115L	L	Piaski-Gardzienice	0+000-6+300	2,0	4,3
2116L	L	Gardzienice-Suchodoły	0+000-4+307	4,307	0
2117L	L	Młodziejów-Klimusin-Stryjno	0+000-9+065	9,065	0
2118L	L	Biskupice-Fajslawice	0+000-4+600	2,26	2,34
2119L	L	Biskupice-Trawniki	0+000-4+100	4,1	0
2120L	L	Pełczyn-Trawniki-Kol. Dobryniów	0+000-9+782	9,782	0
2121L	L	Fajslawice-Oleśniki	2+950-5+780	2,83	0
2122L	L	Rybczewice-Marysin	0+000-3+170	2,17	0
2123L	L	Stryjno-Żuków-Krzczonów	0+000-3+870	3,87	0
2124L	L	Policzyzna-Pustelnik	2+0,32-3+282	0	1,25
2125L	L	Krzczonów-Rybczewice	6+625-9+500	0	2,875
2126L	L	Częstoborowice-Orchowiec	0+000-5+750	5,75	0
2127L	L	Siedliska-Marysin-Izdebno	4+950-7+800	2,85	0
2128L	L	Pilaszkowice-Zygmuntów	0+000-4+653	4,653	0
2129L	D	Dąbie-Gielczew	0+000-1+587	0	1,587
2130L	L	Chodyłówka-Pilaszkowice	0+000-4+100	4,1	0
2131L	G	al. Lotników Polskich	0+000-1+218	1,218	0
	Z	ul. Łyżwiarska	1+218-1+365	0,147	0
	Z	ul. Sportowa	1+365-1+604	0,239	0

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego na lata 2017 - 2020
z perspektywą do roku 2024

Nr drogi	Klasa drogi	Nazwa drogi	Kilometraż (w granicach powiatu)	Twarde [km]	Gruntowe [km]
2132L	Z	ul. Gen. Maczka	0+000-0+468	0,468	0
2133L	Z	ul. Armii Krajowej	0+000-0+811	0,811	0
2134L	Z	ul. Kusocińskiego	0+000-0+660	0,66	0
	Z	Krępiec-ul. Kusocińskiego (część pozamiejska)	0+660-2+360	0	1,7
2135L	L	ul. Dworcowa	0+000-1+000	1,0	0

Rysunek 4 Sieć dróg powiatowych w powiecie świdnickim, stan na 1 stycznia 2015 r.
(źródło: <http://www.powiatswidnik.pl>)

Na terenie powiatu świdnickiego znajdują się drogi gminne w ilościach:

- 46 w gminie Mełgiew,
- 197 w gminie Świdnik,
- 69 w gminie Piaski,
- 39 w gminie Trawniki,
- 60 w gminie Rybczewice.

Infrastruktura lotnicza

W Świdniku znajduje się Port Lotniczy S.A., w ramach którego jest realizowana komunikacja lotnicza na liniach krajowych i międzynarodowych. Lotnisko funkcjonuje od 17 grudnia 2012 r.

Infrastruktura kolejowa

Przez północną część powiatu świdnickiego przebiega zelektryfikowana linia kolejowa o znaczeniu państwowym relacji dworzec Lublin – Rejowiec. Szlak ten stanowi połączenie z Warszawą, przez Dęblin i Radom z zachodnią częścią kraju, a w kierunku wschodnim z Kijowem i Lwowem. Ww. linia kolejowa przekracza teren gmin Świdnik, Mełgiew i Trawniki.

5.3.2. Gospodarka wodna

Zwodociągowanie gmin

Wszystkie gminy na terenie powiatu świdnickiego są zwodociągowane. Podstawowe dane dotyczące gospodarki wodnej przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 5 Podstawowe dane dotyczące zwodociągowania poszczególnych gmin (źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych)

Gmina	Dł. sieci wodociąg. [km]	Ilość przyłączy [szt.]	Miejscowości zwodociągowane	Stopień zwodociąg. gminy [%]
Piaski	159,8	2 678	Piaski, Nowiny, Józefów, Piaski Górne, Piaski Wielkie, Emilianów, Brzezice, Brzeziczki, Kolonia Siedliszczki, Siedliszczki, Żegotów, Klimusin, Młodziejów, Gardzienice Pierwsze, Gardzienice Drugie, Giełczew, Wola Gardzienicka, Kawęczyn, Majdan Kawęczyński, Wierzchowiska Pierwsze, Wierzchowiska Drugie, Marysin, Jadwisin, Bystrzejowice Pierwsze, Bystrzejowice Drugie, Bystrzejowice Trzecie, Kęblów	75

Gmina	Dł. sieci wodociąg. [km]	Ilość przyłączy [szt.]	Miejscowości zwodociągowane	Stopień zwodociąg. gminy [%]
Mełgiew	140,58	2 588	Franciszków, Jacków, Janowice, Janówek, Józefów, Krępiec, Nowy Krępiec, Krzesimów, Lubieniec, Mełgiew, Minkowice, Minkowice Kol. Piotrówek, Podzamcze, Trzeszkowice, Żurawniki	88
Rybczewice	84,7	1 249	Bazar, Pilaszkowice Pierwsze, Pilaszkowice Drugie, Częstoborowice, Izdebno, Izdebno Kolonia, Rybczewice Pierwsze, Rybczewice Drugie, Stryjno Kolonia, Stryjno Pierwsze, Stryjno Drugie, Wygnanowice, Felin, Choiny, Borkowszczyzna, Zygmuntów	b. d.
Trawniki	115,14	2 344	Biskupice, Bonów, Dorohucza, Ewopole, Oleśniki, Pelczyn, Siostrzytów, Struża, Struża-Kolonia, Trawniki, Trawniki-Kolonia	96
Świdnik	108,43	2 966	Świdnik, Krępiec, Franciszków	99

Największy stopień zwodociągowania występuje w gminie Świdnik, a najmniejszy w gminie Piaski, co wynika ze znacznej rozpiętości terenowej gminy.

Ujęcia wody

Zgodnie z Programem Ochrony Środowiska dla gminy Mełgiew wody podziemne w gminie Mełgiew pochodzą z utworów czwartorzędowych, trzeciorzędowych i kredowych. Swobodne zwierciadło wody występuje na głębokości 2 m w dolinach rzecznych i 5-20 m ppt na wzgórzach.

Wody podziemne w gminie Trawniki występują na podłożu czwartorzędowym i kredowym, a w gminie Rybczewice w utworach kredowych.

W gminie Piaski poziomem użytkowym są utwory czwartorzędowe, w mniejszym stopniu wykorzystywane są pokłady wód podziemnych trzeciorzędowych.

Miasto Świdnik posiada jeden podstawowy poziom wodonośny kredy górnej.

Tabela 6 Ujęcia wody w powiecie świdnickim (źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych)

Nazwa ujęcia, zarządzający	Lokalizacja (miejscowość / gmina)	Wydaźność [m ³ /h lub m ³ /d]	Opis ujęcia	Miejscowości zaopatrywane
ujęcie awaryjne wodociągu Wierzchowiska, Zakład Usług Komunalnych w Piaskach	Wierzchowiska Drugie / Piaski	323 m ³ /d	otwór studzienny o głębokości 80 m i o zasobach eksploatacyjnych 48 m ³ /h przy depresji 0,5 m, istniejąca przepompownia z 2 zbiornikami o pojemności 50 m ³	Wierzchowiska, Wierzchowiska Kolonia, Janówek, Janówek Kolonia, Kol. Wola Piasecka
ujęcie wody Piaski, Zakład Usług Komunalnych w Piaskach	Piaski / Piaski	470 m ³ /d	2 studnie o głębokości po 60 m, poziom wodonośny głębokości zwierciadła wody 17,4 m ppt, 1 chlorator w hydroforni, uzdatnianie poprzez okresowe chlorowanie podchlorynem sodu	Piaski, Kęblów
ujęcie wody Bystrzejowice Pierwsze, Zakład Usług Komunalnych w Piaskach	Bystrzejowice Pierwsze / Piaski	831 m ³ /d	2 studnie o głębokości po 120 m, poziom wodonośny głębokości zwierciadła wody 27 i 42 m ppt, 1 chlorator w hydroforni, uzdatnianie poprzez okresowe chlorowanie podchlorynem sodu	Bystrzejowice Pierwsze, Bystrzejowice Drugie, Bystrzejowice Trzecie, Kawęczyn, Majdan Kawęczyński, Jadwisin, Marysin, Wierzchowiska Pierwsze, Wierzchowiska Drugie
ujęcie wody Gardzienice Drugie, Zakład Usług Komunalnych w Piaskach	Gardzienice Drugie / Piaski	377 m ³ /d	2 studnie o głębokości 80 m i 90 m, poziom wodonośny głębokości zwierciadła wody 35,1 m ppt, 1 chlorator w hydroforni, uzdatnianie poprzez okresowe chlorowanie podchlorynem sodu	Gardzienice Pierwsze, Gardzienice Drugie, Wola Gardzienicka, Klimusin, Żegotów, Młodziejów, Giełczew, Siedliszczki, Kol. Siedliszczki
ujęcie wody Brzeziczki, Zakład Usług Komunalnych w Piaskach	Brzeziczki / Piaski	200 m ³ /d	studnia o głębokości 65 m, poziom wodonośny głębokości zwierciadła wody 17,3 m ppt, 1 chlorator w hydroforni, uzdatnianie poprzez okresowe chlorowanie podchlorynem sodu	Majdan Kozic Górnych, Majdanek Kozicki, Kozice Górne

*Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego na lata 2017 - 2020
z perspektywą do roku 2024*

Nazwa ujęcia, zarządzający	Lokalizacja (miejscowość / gmina)	Wydajność [m³/h lub m³/d]	Opis ujęcia	Miejscowości zaopatrywane
ujęcie wody Majdan Kozic Górnych, Zakład Usług Komunalnych w Piaskach	Majdan Kozic Górnych / Piaski	35,5 m ³ /d	2 studnie o głębokości po 65 m, poziom wodonośny głębokości zwierciadła wody 21,2 m ppt, 1 chlorator w hydroforni, uzdatnianie poprzez okresowe chlorowanie podchlorynem sodu	bd
ujęcie wody Podzamcze, gmina Mełgiew	Podzamcze 25 / Mełgiew	40 m ³ /h	głębokość użytkowego poziomu wodonośnego w studni 41 m ppt, uzdatnianie poprzez 2 odżelaziacze, możliwość uzdatniania poprzez chlorowanie podchlorynem sodu	sołectwa: Podzamcze, Minkowice Kol., część Mełgwi
ujęcie wody Nowy Krępiec, gmina Mełgiew	Nowy Krępiec, ul. Spacerowa 23 / Mełgiew	17,2 m ³ /h	głębokość użytkowego poziomu wodonośnego w studni 47 m ppt, możliwość uzdatniania poprzez chlorowanie podchlorynem sodu	sołectwa: Nowy Krępiec, Krępiec, Minkowice
ujęcie wody Trzeszkowice, gmina Mełgiew	Trzeszkowice 65 / Mełgiew	52 m ³ /h	głębokość użytkowego poziomu wodonośnego w studni 80 m ppt, uzdatnianie poprzez odżelaziacz i chlorowanie podchlorynem sodu	sołectwa: Trzeszkowice, Krzesimów, Piorówek, Janówek, Janowice, Józefów
ujęcie wody Jacków, gmina Mełgiew	Jacków 112 / Mełgiew	41,77 m ³ /h	głębokość użytkowego poziomu wodonośnego w studni 25 m ppt, możliwość uzdatniania poprzez chlorowanie podchlorynem sodu	sołectwa: Jacków, Franciszków, część Mełgwi
ujęcie wody Dominów, gmina Mełgiew	Dominów 174A / Mełgiew	21 m ³ /h	głębokość użytkowego poziomu wodonośnego w studni 40 m ppt, możliwość uzdatniania poprzez chlorowanie podchlorynem sodu	sołectwa: 5 przyłączy w Dominowie
ujęcie wody Pilaszkowice-Bazar, gmina Rybczewice	Bazar / Rybczewice	69,25 m ³ /d	1 studnia wiercona o głębokości 100 m, zbiornik wyrównawczy żelbetowy, uzdatnianie okresowe podchlorynem sodu i poprzez 2 odżelaziacze	Bazar, Pilaszkowice Pierwsze, Pilaszkowice Drugie, Częstoborowice

*Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego na lata 2017 - 2020
z perspektywą do roku 2024*

Nazwa ujęcia, zarządzający	Lokalizacja (miejscowość / gmina)	Wydajność [m³/h lub m³/d]	Opis ujęcia	Miejscowości zaopatrywane
ujęcie wody Izdebno, gmina Rybczewice	Izdebno / Rybczewice	13,22 m ³ /d	2 studnie wiercone o głębokości 70 i 77 m, uzdatnianie poprzez okresowe chlorowanie podchlorynem sodu	Izdebno, Izdebno Kolonia
ujęcie wody Podizdebno, gmina Rybczewice	Rybczewice Pierwsze, Częstoborowice / Rybczewice	8,08 m ³ /d	1 studnia wiercona o głębokości 100 m, 1 zbiornik wyrównawczy, uzdatnianie poprzez okresowe chlorowanie podchlorynem sodu	Częstoborowice, Rybczewice Pierwsze
ujęcie wody Rybczewice, gmina Rybczewice	Rybczewice / Rybczewice	250,74 m ³ /d	1 studnia wiercona o głębokości 100 m, 2 zbiorniki żelbetowe wyrównawcze, okresowe chlorowanie podchlorynem sodu	Rybczewice Pierwsze, Rybczewice Drugie, Częstoborowice, Stryjno Kolonia, Stryjno Pierwsze, Stryjno Drugie, Wygnanowice, Felin, Choiny, Borkowszczyzna
ujęcie wody Zygmuntów, gmina Rybczewice	Rybczewice / Rybczewice	6,02 m ³ /d	1 studnia wiercona o głębokości 90 m, uzdatnianie poprzez okresowe chlorowanie podchlorynem sodu	Zygmuntów
ujęcie wody Trawniki, Ekotraw Sp. z o.o. Struża Kolonia 39	Trawniki / Trawniki	493,45 m ³ /d	głębokość użytkowego poziomu wodonośnego 32 m ppt., okresowe chlorowanie podchlorynem sodu	sołectwa: Trawniki, Trawniki Kolonia, Oleśniki
ujęcie wody Struża Kolonia, Ekotraw Sp. z o.o. Struża Kolonia 39	Struża Kolonia / Trawniki	535,78 m ³ /d	okresowe chlorowanie podchlorynem sodu	sołectwa: Struża Kolonia, Struża, Siostrzyców, Bonów, Biskupice, Ewopole, Dorohuczka, Pełczyn
ujęcie wody Wierzchowiska, ujęcie wody Świdnik, Przedsiębiorstwo Komunalne Pegimek Sp. z o.o. w Świdniku	Krępiec Minkowice, Świdnik Al. Lotników Polskich / Świdnik	21 672 m ³ /d	8 studni, głębokość użytkowanego poziomu wodonośnego (głębokość odwiertu) 80-110 m, okresowe chlorowanie podchlorynem sodu	Świdnik

5.3.3. Gospodarka ściekowa

Sieć kanalizacyjna i zbiorniki bezodpływowe

W powiecie świdnickim skanalizowane są gminy Piaski, Trawniki i Świdnik. Na terenie gmin Mełgiew i Rybczewice ścieki bytowe są odprowadzane do zbiorników bezodpływowych.

Tabela 7 Charakterystyka sieci kanalizacji sanitarnej w powiecie świdnickim (źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych)

Gmina	Dł. sieci kanalizacji [km]	Ilość przyłączy [szt.]	Stopień skanalizowania [%]
Mełgiew	-	-	-
Piaski	12,8	504	5
Rybczewice	-	-	-
Trawniki	52,78	1 005	36
Świdnik	85,65	1 604	90
Powiat	151,23	3113	

Część mieszkańców, także w skanalizowanych gminach korzysta ze zbiorników bezodpływowych.

Tabela 8 Ilość zbiorników bezodpływowych w powiecie świdnickim, stan na 2014 r. (źródło: GUS)

Gmina	Ilość zbiorników bezodpływowych [szt.]
Mełgiew	1 500
Rybczewice	594
Piaski	1 330
Trawniki	1 191
Świdnik	187
Powiat	4 802

Na terenie gminy Mełgiew znajduje się najwięcej zbiorników bezodpływowych w całym powiecie.

Oczyszczalnie ścieków

Na terenie powiatu świdnickiego zostały utworzone dwie aglomeracje: Piaski i Trawniki, obsługiwane przez komunalne oczyszczalnie ścieków.

Na terenie gminy Świdnik funkcjonuje oczyszczalnia chemiczna WSK PZL Świdnik S.A. Ścieki bytowe z gminy Świdnik kierowane są kolektorem na oczyszczalnię Hajdów w Lublinie. Na terenie zakładu WSK PZL - „Świdnik” pracuje oczyszczalnia, do której kierowane są ścieki bytowe i ścieki

przemysłowe z terenu zakładu oraz ścieki bytowe z rejonu ul. Żwirki i Wigury w Świdniku.

Aglomeracja Piaski została wyznaczona Uchwałą Nr XXIX/489/2013 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 4 lutego 2013 r. oraz obejmuje miejscowość Piaski o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) 2 485.

Zgodnie z Uchwałą Nr XLVII/757/2014 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 14 lipca 2014 r. aglomeracja Trawniki o równoważnej liczbie mieszkańców 3 564, obejmuje miejscowości Trawniki i Trawniki Kolonia.

Dokumentem strategicznym szacującym potrzeby i określającym działania na rzecz aglomeracji jest Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych (KPOŚK). Program zawiera wykaz aglomeracji o RLM powyżej 2000, z uwzględnieniem priorytetów inwestycyjnych poszczególnych obszarów. KPOŚK jest podstawowym instrumentem wdrożenia postanowień dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (Dz. Urz. WE L 135 z 30.05.1991, str. 40, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 26), tzw. dyrektywy „ściekowej”.

Najnowsza, czwarta aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2015 (IV AKPOŚK) została zatwierdzona przez Radę Ministrów 21 kwietnia 2016 roku. Zgodnie z ustaleniami i przyjętą metodyką opracowania AKPOŚK2015 aglomeracje na terenie powiatu świdnickiego zostały przyporządkowane do następujących priorytetów:

- aglomeracja Trawniki - Priorytet IV - aglomeracje, które przez realizację planowanych działań inwestycyjnych – po dniu 31 grudnia 2015 r., spełnią warunki dyrektywy 91/271/EWG dotyczące jakości i wydajności oczyszczalni oraz zagwarantują wyposażenie w sieć kanalizacyjną co najmniej na poziomie 95 %,
  - aglomeracja Piaski - Aglomeracja poza priorytetem (PP) - aglomeracje, które nie spełniają warunków dyrektywy 91/271/EWG, ale planują podejmowanie działań inwestycyjnych zbliżających je do wypełnienia wymogów dyrektywy, po dniu 31 grudnia 2015 roku.

Tabela 9 Oczyszczalnie ścieków w powiecie świdnickim (źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych, <http://www.ppeko.com>)

Gmina	Typ oczyszczalni	Przepustowość [m ³ /d]	Obszar, z którego oczyszczane są ścieki	Stopień oczyszczenia ścieków	Liczba obsługiwanych mieszkańców	Odbiornik ścieków
Piaski	mechaniczno-biologiczna, oczyszczanie ścieków oparte na niskoobciążonym osadzie czynnym z tlenową stabilizacją osadu	315	miasto Piaski	BZT5: 40 g O ₂ /m ³ , ChZT: 150 g O ₂ /m ³ , zawiesina ogólna: 50 g/m ³	2 575 (1 575 RLM)	rzeka Gielczew
Trawniki	mechaniczno-biologiczna, oczyszczanie ścieków oparte na niskoobciążonym osadzie czynnym z tlenową stabilizacją osadu	610	Trawniki, Trawniki Kolonia	BZT5: 25 g O ₂ /m ³ , ChZT: 125 g O ₂ /m ³ , zawiesina ogólna: 35 g/m ³	3 500	rzeka Wieprz
Świdnik	mechaniczno-biologiczna, oczyszczalnia Hajdów w Lublinie	120 000	miasto Świdnik	śr. 96,68 %, BZT5: 15 g O ₂ /m ³ , ChZT: 125 g O ₂ /m ³ , zawiesina ogólna: 35 g/m ³	b.d.	rzeka Bystrzyca
	mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków bytowych i przemysłowych na terenie PZL Świdnik	b. d.	osiedle Żwirki i Wigury miasta Świdnik oraz teren zakładu PZL Świdnik	BZT5; 25 g O ₂ /m ³ , ChZT: 125 g O ₂ /m ³ , zawiesina ogólna: 35 g/m ³	b.d.	ziemia (doprowadzalnik), a następnie ciek „Dopływ spod Świdnika”

Przydomowe oczyszczalnie ścieków

Oprócz komunalnych oczyszczalni ścieków funkcjonują, także przydomowe oczyszczalnie ścieków wykorzystywane na użytek przeważnie gospodarstw domowych.

Tabela 10 Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków w powiecie świdnickim, stan na 2014 r. (źródło: GUS)

Gmina	Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]
Melgiew	160
Rybczewice	40
Piaski	130
Trawniki	169
Świdnik	54
Powiat	553

Najwięcej przydomowych oczyszczalni ścieków znajduje się w gminie Trawniki, w której także funkcjonuje komunalna oczyszczalnia ścieków. Gmina Rybczewice posiada najniższą w powiecie ilość przydomowych oczyszczalni ścieków, jak i zbiorników bezodpływowych, pomimo braku skanalizowania.

5.3.4. Zaopatrzenie w gaz

Zgodnie ze Statystycznym Vademecum Samorządowca 2015 opracowanym przez Urząd Statystyczny w Lublinie odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej w powiecie świdnickim wynosił 61,3 % w 2014 r., natomiast dla poszczególnych gmin:

- 97,8 % dla gminy Świdnik,
- 48,7 % dla gminy Melgiew,
- 7,9 % dla gminy Piaski.

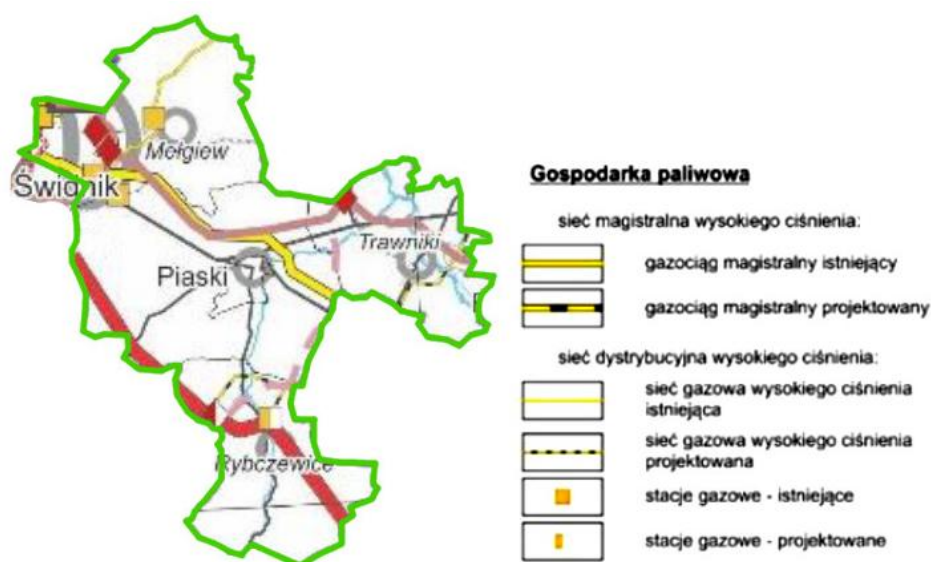
Gminy Rybczewice i Trawniki nie są przyłączone do sieci gazowej. Lokalnym dystrybutorem gazu ziemnego na terenie powiatu świdnickiego jest Rejon Dystrybucji Gazu w Świdniku Zakład w Lublinie Oddział w Tarnowie Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. i GAZ – SYSTEM S.A. Oddział w Tarnowie – Operator Gazociągów Przesyłowych.

Zgodnie ze Zmianą Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Świdnik opracowaną w 2014 r. Świdnik posiada magistralny układ sieci gazowej wysokoprężnej, która

przebiega przez zachodnią i południową część miasta. Ww. gazociągi zasilają 2 stacje redukcyjno-pomiarowe pierwszego stopnia Felin i Krępiec. W północno-wschodniej części miasta niewielki fragment sieci średnioprężnej podłączony jest do sieci średnioprężnej w gminie Mełgiew, którą zasila stacja redukcyjno-pomiarowa pierwszego stopnia Jacków. Sieć rozdzielcza średnioprężna łączy się z siecią niskoprężną poprzez 3 stacje redukcyjne drugiego stopnia położone przy ul. Wyszyńskiego, Kruczkowskiego, Okulickiego. System gazowniczy miasta Świdnik jest wystarczający, jednocześnie nie blokuje możliwości rozbudowy.

Według Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Piaski z 2015 r. przez północno-wschodnią część gminy Piaski przebiega magistralny układ sieci gazowej wysokoprężnej. Do zasilania sieci średnioprężnej służy stacja redukcyjno-pomiarowa pierwszego stopnia Wierzchowiska.

Zgodnie z informacjami zawartymi na stronie internetowej gminy Mełgiew <http://www.melgiew.pl> gaz ziemny dla gminy Mełgiew jest pobierany z gazociągów Świdnik-Łęczna i Świdnik-Krasnystaw. Minkowice i Dominów są częściowo zgazyfikowane, a Krzesimów I i Krzesimów II nie posiadają jeszcze przyłączy do sieci.

Rysunek 5 Zasięg sieci gazowej na terenie powiatu świdnickiego (źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego, 2015)

5.3.5. Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie miasta Świdnik funkcjonuje elektrociepłownia VEOLIA Wschód Sp. z o.o. z siedzibą w Zamościu – Zakład w Świdniku, która dostarcza ciepło systemowe w kogeneracji dla potrzeb centralnego ogrzewania i ciepłej wody miasta Świdnik, zakładu WSK PZL „Świdnik” i podmiotów gospodarczych na terenie Parku Technologicznego.

Część budynków na terenie miasta zaopatruje się w ciepło z indywidualnych kotłowni lub podgrzewaczy gazowych i elektrycznych.

Na terenie pozostałych gmin powiatu świdnickiego sieć cieplna opiera się głównie na lokalnych kotłowniach lub indywidualnych urządzeniach grzewczych, które zasilane są paliwem stałym.

5.3.6. Gospodarka odpadami komunalnymi

Zgodnie ze zmianą ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r., poz. 250, z późn. zm.) od 1 lipca 2013 roku na terenie poszczególnych gmin powiatu świdnickiego obowiązuje nowy system gospodarowania odpadami.

Zgodnie z ww. ustawą gminy przejęły zarządzanie odpadami oraz odpowiadają za osiągnięcie określonych poziomów odzysku i recyklingu odpadów komunalnych oraz ograniczenie składowania odpadów biodegradowalnych.

Gospodarka odpadami na terenie powiatu opiera się na zasadach określonych w Planie Gospodarki Odpadami dla województwa lubelskiego. Celem głównym funkcjonującego obecnie systemu gospodarki odpadami komunalnymi jest:

- zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska,
- zmniejszenie ilości odpadów ulegających biodegradacji, unieszkodliwianie przez składowanie,
- zwiększenie ilości zbieranych selektywnie odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Według WPGO 2017 gminy Powiatu Świdnickiego przydzielone zostały do dwóch regionów gospodarowania odpadami:

- gminy Świdnik, Mełgiew – Region Centralny,
- gminy Piaski, Rybczewice, Trawniki – Region Centralno-Wschodni.

Natomiast zgodnie z nowym Projektem aktualizacji WPGO 2022 (Lublin, styczeń 2016) gminy Świdnik i Mełgiew przypisane zostały do Regionu Centralno-Zachodniego.

Na terenie Powiatu Świdnickiego obecnie funkcjonuje jedno składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Dorohuczka, gmina Trawniki. Składowisko do połowy 2018 roku może pełnić funkcję instalacji zastępczej do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz pozostałości z posortowania odpadów komunalnych. Po tym okresie na składowisko mogą być przyjmowane inne odpady, zgodnie z posiadanym pozwoleniem. Na podstawie informacji z WIOŚ w Lublinie ilość odpadów złożonych na składowisku w 2015 roku wyniosła 924,9 Mg.

Na terenie gmin powiatu funkcjonują różne systemy zbierania odpadów komunalnych. We wszystkich gminach prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów przy zastosowaniu odpowiednio oznakowanych pojemników i worków. Odbiór odpadów odbywa się zgodnie z harmonogramem podanym do publicznej wiadomości.

Na terenach wszystkich gmin w powiecie świdnickim znajdują się Punkty Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), do których mieszkańcy mogą nieodpłatnie dostarczać odpady, których szczegółowy wykaz określony jest w regulaminie PSZOK.

Łączna masa odebranych z terenów gmin powiatu niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, oszacowana na podstawie rocznych sprawozdań z systemu gospodarowania odpadami wysyłanych do marszałka województwa oraz rocznych analiz gospodarki odpadami została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 11 Łączna masa odebranych zmieszanych odpadów komunalnych na terenie w 2015 roku (źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych)

Gmina	Łączna masa zmieszanych odpadów komunalnych [Mg]
Świdnik	9 919,4
Mełgiew	1 224,9
Piaski	1 170,2
Rybczewice	192,6
Trawniki	81,4
Suma	12 588,5

Łączna masa selektywnie odebranych odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wyniosła 1 619,6 Mg. Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania wyniósł dla poszczególnych gmin:

- miasto Świdnik - 10,7 %,
- gmina Mełgiew - 10,7 %,
- gmina Piaski - 23,5 %,
- gmina Rybczewice - 18,8 %,
- gmina Trawniki - 31,93 %.

Osiągnięte poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych odebranych na terenach poszczególnych gmin zostały przedstawione w tabeli 12.

Tabela 12 Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych gmin w 2015 r. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych)

Gmina	Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia %	
	papier, metale, tworzywa sztuczne i szkło	odpady budowlane i rozbiórkowe inne niż niebezpieczne
Świdnik	51,58	100
Mełgiew	28,5	100
Piaski	44,3	100
Rybczewice	43,1	100
Trawniki	47,55	96,73

Zgodnie z danymi GUS na terenie powiatu świdnickiego w 2015 roku wytworzono 17 tys. Mg odpadów przemysłowych, co stanowi zaledwie 0,25 % tego rodzaju odpadów wytworzonych w województwie lubelskim.

Powiat świdnicki oraz wszystkie gminy powiatu wykonują na swoim terenie zadania z zakresu usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest. Poszczególne gminy mogą starać się o uzyskanie dofinansowania na ten cel z WFOŚiGW w Lublinie i NFOŚiGW w Warszawie. W latach 2012 - 2016 możliwe było uzyskanie wsparcia finansowego w ramach programu „Pilotażowy system gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie Województwa Lubelskiego, wzmocniony sprawnym monitoringiem ilości oraz kontroli ich usuwania i unieszkodliwiania”.

Gminy na swoich terenach prowadzą inwentaryzacje wyrobów azbestowych. Uzyskane informacje gromadzone są w Bazie Azbestowej prowadzonej przez Ministerstwo Rozwoju. Baza stanowi jedno z narzędzi monitorowania realizacji zadań wynikających z Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 - 2032. Według danych z publicznie dostępnej bazy azbestowej obecnie na terenie powiatu świdnickiego pozostało do usunięcia 26 076 931 ton wyrobów zawierających azbest .

Szczegółowe warunki postępowania z wyrobami zawierającymi azbest określają sporządzane przez gminy programy usuwania azbestu i ich aktualizacje.

5.3.7. Pola elektromagnetyczne

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r., poz. 672) pole elektromagnetyczne (PEM) to pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz.

Źródła promieniowania elektromagnetycznego można podzielić na naturalnie występujące w przyrodzie (pola geomagnetyczne, pola związane ze zjawiskami zachodzącymi w atmosferze ziemskiej) oraz sztuczne, do których należą stacje elektroenergetyczne i napowietrzne linie elektroenergetyczne oraz urządzenia stacji radiokomunikacyjnych - stacje radiowe, telewizyjne i telefonii komórkowej.

Rozwój techniki oraz zwiększające się potrzeby mieszkańców powodują w ostatnich latach znaczny wzrost ilości stacji nadawczych radiowo-telewizyjnych i stacji bazowych telefonii komórkowej. Największa koncentracja ww. źródeł występuje na obszarach miejskich (miasto Świdnik).

Według danych prezentowanych na stronie internetowej wyszukiwarki btsearch.pl, która prezentuje i aktualizuje istniejące i działające stacje na terenie kraju, w obrębie miasta Świdnik zlokalizowanych jest 87 stacji bazowych telefonii komórkowych.

Przez teren powiatu świdnickiego przebiegają linie wysokiego, średniego i niskiego napięcia. Sieć energetyczna jest corocznie rozbudowywana.

Urządzenia wytwarzające i wypromieniowujące energię elektromagnetyczną tj. przewody linii elektromagnetycznych lub anteny nadawcze stacji bazowych mogą wywołać w organizmach żywych, w tym u ludzi określone efekty biologiczne. Negatywny wpływ na organizmy żywe występuje jednak jedynie w przypadku kilkunastokrotnego przekroczenia wartości dopuszczalnych poziomów promieniowania oraz podczas długotrwałej ekspozycji.

Zgodnie z informacjami zawartymi w Raportach o stanie środowiska woj. lubelskiego w 2014 i 2015 r. przygotowanymi przez WIOŚ w Lublinie na terenie powiatu świdnickiego dokonano pomiarów promieniowania elektromagnetycznego w czterech punktach pomiarowych. Wyniki przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 13 Wyniki badań poziomów promieniowania elektromagnetycznego w latach 2014 i 2015 (źródło: WIOŚ)

Lokalizacja punktu pomiarowego	Rok	Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3 000 MHz uzyskanych dla punktu pomiarowego [V/m]
Świdnik, Al. Lotników Polskich	2014	0,14
Piaski, ul. Lubelska	2015	0,13
Trawniki	2014	0,10
Mełgiew	2015	0,36

W żadnym z punktów nie wykazano przekroczeń dopuszczalnej wartości składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego wynoszącej 7 V/m. Średnia z uzyskanych wyników stanowi ok. 2,6 % dopuszczalnego poziomu natężenia pól elektromagnetycznych.

5.4. Sektor gospodarczy

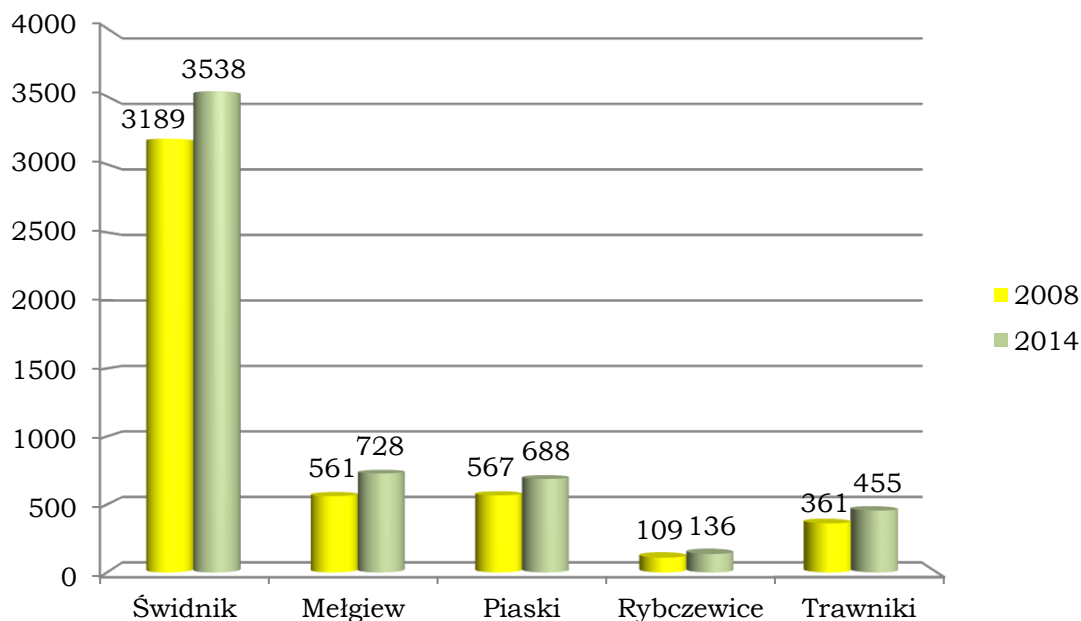
Przemysł na terenie powiatu jest stosunkowo słabo rozwinięty. Poza gminą Świdnik powiat ma charakter typowo rolniczy.

Zgodnie z danymi GUS w 2014 roku podmioty gospodarcze stanowiły ok. 3,2 % wszystkich podmiotów zarejestrowanych na terenie województwa.

Łączna liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie powiatu świdnickiego na koniec 2014 roku wyniosła 5 545. Natomiast ich struktura przedstawiała się następująco:

- 78,7 % ogółu stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą,
- 21,3 % ogółu stanowiły osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej (m.in. państwowe i samorządowe jednostki organizacyjne, stowarzyszenia, związki zawodowe, wspólnoty mieszkaniowe).

W stosunku do końca 2008 roku na terenie powiatu świdnickiego nastąpił wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych o ok. 16 %, największy w gminach Mełgiew, Rybczewice i Trawniki (ponad 20 %).

Rysunek 6 Liczba podmiotów gospodarczych w latach 2008 i 2014 (źródło: GUS)

Największym zakładem w powiecie świdnickim jest zakład przemysłowy – WSK PZL Świdnik S.A. Zakład jest największym pracodawcą i płatnikiem podatku spływającego do budżetu gminy, w związku z czym sytuacja gospodarcza gminy Świdnik w dużym stopniu uzależniona jest od kondycji ekonomicznej tego podmiotu. Na bazie infrastruktury WSK PZL Świdnik S.A. utworzony został Regionalny Park Przemysłowy Świdnik Sp. z o.o., na terenie którego znajdują się obecnie przedsiębiorstwa różnych branż.

W grudniu 2012 roku swoją działalność operacyjną rozpoczął Port Lotniczy Lublin, częściowo zlokalizowany na terenie powiatu. Port Lotniczy Lublin stanowi lotnisko użytku publicznego, które obsługuje komunikację lotniczą na liniach krajowych i międzynarodowych.

Na terenie Portu Lotniczego Lublin znajdują się:

- terminal pasażerski,
- droga startowa,
- płyta postojowa samolotów z zapleczem technicznym,
- układ komunikacyjny wraz z parkingami i włączeniem do planowanego układu komunikacyjnego,
- infrastruktura techniczna,
- zieleń i elementy małej architektury.

W 2015 roku lotnisko przyjęło ponad 265 tys. pasażerów oraz wykonało 3 732 operacji lotniczych. W 20-letniej prognozie ruchu lotniczego planowane jest wykonanie 25 824 operacji lotniczych i obsługa ponad 2,7 mln pasażerów rocznie.

5.5. Walory środowiskowe

5.5.1. Budowa geologiczna i morfologiczna

Na obszarze powiatu przeważają utwory mastrychtu (kreda górna): wapienie, kreda piszcząca z krzemieniami, opoki, margle, wkładki piaskowców i gezy. W części zachodniej powiatu występują głównie utwory paleocenu (kenozoik): gezy, wapienie, opoki, piaski i piaskowce glaukonitowe, margle, mułki i ily. Poza tymi utworami w budowie geologicznej powiatu występują: soliflukcyjno-deluwialne gliny, piaski i gliny z rumoszami, piaski i żwiry sandrowe, piaski i mułki kemów, gliny zwałowe i ich zwietrzliny, a także piaski i żwiry lodowcowe.

W okolicach rzek i ich dawnych koryt występują przeważnie: piaski, żwiry, żwiry rzeczne, mady rzeczne oraz torfy i namuły i mułki rzeczne.

Północna część powiatu znajdowała się w zasięgu zlodowacenia Odry. Występują tu plejstocenijskie gliny zwałowe, ich zwietrzliny oraz piaski i żwiry lodowcowe. Miejscami występują lessy oraz oligocenijskie piaski, lokalnie z bursztynem, mułki i ily głównie w południowej i centralnej części powiatu. W zachodniej części powiatu, tj. południowej części gminy Trawniki oraz na południowo-zachodnim krańcu gminy Piaski, występują polodowcowe formy rzeźby terenu - kemy.

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym J. Kondrackiego teren powiatu świdnickiego położony jest w trzech mezoregionach:

- Płaskowyż Świdnicki (343.16) – makroregion Wyżyna Lubelska (343.1), podprowincja Wyżyna Lubelsko-Lwowska (343),
- Wyniosłość Giełczewska (343.17) – makroregion Wyżyna Lubelska (343.1), podprowincja Wyżyna Lubelsko-Lwowska (343),
- Obniżenie Dorohuskie (845.31) – makroregion Polesie Wołyńskie (845.3), podprowincja Polesie (845).

Większa część powiatu położona jest na Płaskowyżu Świdnickim, znajdują się tu gminy: Świdnik, Mełgiew, a także północna część gminy Piaski i zachodnia część gminy Trawniki. Gmina Rybczewice oraz południowa część gminy Piaski położone są na Wyniosłości Giełczewskiej, natomiast wschodnia część gminy Trawniki należy do Obniżenia Dorohuskiego.

Płaskowyż Świdnicki jest dość płaską równiną pozbawioną pokrywy lessowej i ścinającą margliste warstwy górnokredowe. Powierzchnia pochylona jest na ogół ku północy. Na południu bez wyraźnej granicy przechodzi w Wyniosłość Giełczewską będącą najwyższą, środkową częścią Wyżyny Lubelskiej. Głęboko w spękanych warstwach kredowych zalegają wody gruntowe.

Równinne Obniżenie Dorohuskie wykazuje cechy zarówno poleskie jak i wyżynne. Ma charakter lekko wklęsłej kotliny, nachylonej ku dolinie Wieprza. Obniżenie tworzą głównie wapienno-margliste warstwy górnokredowe, na których zalegają niezbyt dużej miąższości piaski plejstoceniowe. Krasowienie utworów lessowych doprowadziło do powstania licznych zagłębień bezodpływowych wypełnionych głównie torfem. Miejscami występują wydmy.

5.5.2. Wydobycie kopalin

Na terenie powiatu świdnickiego występują przede wszystkim złoża surowców mineralnych związanych z utworami wieku czwartorzędowego i kredowego, takie jak piasek, czy opoka wapienna. Są one wydobywane i użytkowane głównie na potrzeby budownictwa.

Zgodnie z Bilansem zasobów złóż kopalni w Polsce wg stanu na 31.12.2015 r., sporządzonym przez Państwową Służbę Geologiczną w powiecie świdnickim zostało udokumentowanych łącznie 48 złóż kopalni. Starosta Świdnicki stanowi organ koncesyjny dla 6 obecnie eksploatowanych złóż, których spis zamieszczono w tabeli 14.

Większość kopalni na terenie powiatu eksploatuje zasoby piasku. Jedno z wyrobisk pozyskuje surowiec węglanowy w postaci opoki wapiennej.

Spośród surowców energetycznych na terenie powiatu udokumentowane i eksploatowane obecnie jest jedynie złożo gazu ziemnego „Mełgiew A i B” o zasobach bilansowych 776,65 mln m³.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2016r., poz. 1131) koncesja na wydobycie zobowiązuje do przeprowadzenia rekultywacji terenów po zakończeniu eksploatacji złóż. Rekultywację należy zakończyć w terminie 5 lat od zaprzestania działalności. Kierunki rekultywacji gruntów poeksploatacyjnych złóż są określane przez starostę i prowadzone mogą być w kierunku leśnym, rolnym bądź wodnym.

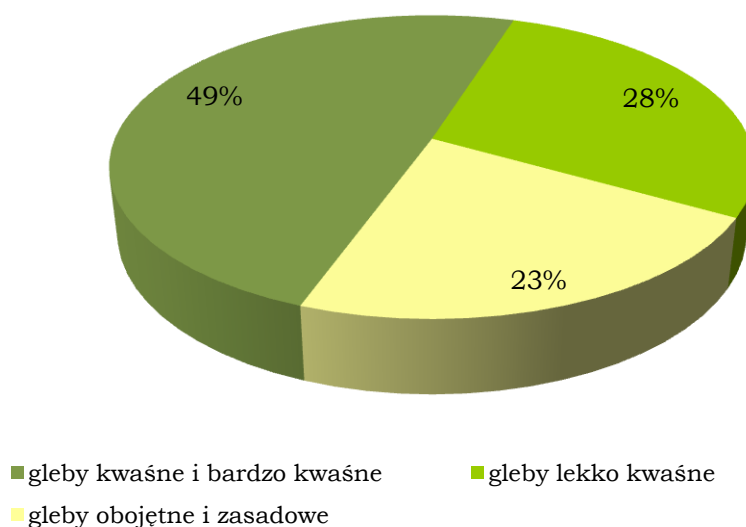
Tabela 14 Koncesje na wydobywanie kopalin pospolitych dla których organem koncesyjnym jest Starosta (źródło: dane Starostwa Powiatowego w Świdniku, 2016 r.)

Lp	Nazwa przedsiębiorcy	Rodzaj kopaliny/ nazwa złoża	Zasoby geologiczne [Mg]	Zasoby możliwe do wydobycia[Mg]	Data obowiązywania pozwolenia
1	Firma Handlowo- Usługowa „PIACHKOP” Andrzej Pitucha Koloniasiedliszczki 1 21-050 Piaski	piasek „WĄWÓZ RUDKA”	83 036	78 227	31.12.2022 r.
2	Zmechanizowane Roboty Ziemne i Eksploatacja Kruszywa Magdalena Pietrzak ul. Armii Krajowej 19 21-470 Krzywda	opoka wapnista „WOLA PIASECKA II – POLE C”	258 440	221 682	31.12.2023 r.
3	KAJA-KRUSZ Karina Pietrzak ul. Armii Krajowej 19 21-470 Krzywda	opoka wapnista „WOLA PIASECKA II – POLE B”	241 335	210 348	31.12.2023 r.
4	Kopalnia Piasku „EN-BUD” S.C. Buda Bogusław i Nieścior Eugeniusz ul. Kunickiego 125, 20-459 Lublin	piasek „JADWISIN I”	191 924	119 194	30.06.2019 r.
5	„MEK - POL” Handel – Produkcja – Usługi Kajetanówka 20 21-020 Milejów	piasek „DOROHUCZA XVI”	96 177	54 188	31.12.2021 r.
6	Firma Handlowo- Usługowa „PIACHKOP” Andrzej Pitucha Koloniasiedliszczki 1 21-050 Piaski	piasek „PIASKI I”	11 190	8 292	31.12.2020 r.

5.5.3. Jakość gleb

Na obszarze powiatu świdnickiego przeważają tereny wykorzystywane rolniczo o glebach kategorii I-III (kompleks pszenny bardzo dobry – kompleks pszenny wadliwy). Większość z nich to grunty orne, na których przeważają uprawy pszenicy, jęczmienia i roślin okopowych. Lesistość powiatu jest niewielka i wynosi ok. 12 %.

Zgodnie z badaniami prowadzonymi w latach 1999 - 2008 roku przez Okręgową Stację Chemiczno - Rolniczą w Lublinie na terenie powiatu świdnickiego średni udział gleb o odczynie lekko i mocno kwaśnym wynosi ponad 70 %. W poszczególnych latach udział wahał się w granicach 60-80 %.

Rysunek 7 Średni udział procentowy gleb na terenie powiatu świdnickiego w latach 1999-2008 (źródło: Ocena odczynu gleb Lubelszczyzny, P.Tkaczyk, W.Bednarek, Acta Agrophysica, 2011 r.)

Udział gleb o nisko i bardzo nisko przyswajalnym potasie, fosforze i magnezie kształtuje się na poziomie 40-60%.

Ostatnie badania zawartości metali ciężkich w glebach województwa lubelskiego prowadzone były w latach 1995 - 1998. Zgodnie z wynikami zamieszczonymi w Programie zrównoważonego rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich województwa lubelskiego (Lublin, 2004 r.) 95 % gleb na terenie powiatu zaklasyfikowano jako gleby o zawartości naturalnej metali ciężkich, na których nie stwierdzono występowania podwyższonej zawartości metali ciężkich.

Stopień zagrożenia erozją gleb powiatu jest niewielki - ok. 10 % gleb narażonych jest na silną erozję wietrzną, są to przede wszystkim gleby lessowe.

Brak jest szczegółowych danych z ostatnich lat, które pozwoliłyby na dokładne określenie jakości gleb powiatu świdnickiego. Na terenie województwa lubelskiego ostatni monitoring gleb prowadzony był w ramach programu „Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2010 – 2012”. Jednak na terenie powiatu świdnickiego nie zostały zlokalizowane punkty pomiarowo-kontrolne.

5.5.4. Charakterystyka roślin i zwierząt

Na terenie powiatu świdnickiego występuje wiele obszarów objętych ochroną oraz cennych przyrodniczo, które stanowią około 15 % powierzchni powiatu.

Lesistość powiatu jest stosunkowo niska i wynosi ok. 12 %. Jest ona ponad 10 % mniejsza niż lesistość województwa lubelskiego. Spośród występujących typów siedlisk leśnych przeważa las mieszany świeży. Istniejący skład gatunkowy drzewostanu to: sosny, dąb bezszypułkowy i szypułkowy, brzoza brodawkowata, lipa drobnolistna, osika oraz buk.

Na terenie powiatu występuje wiele gatunków typowych dla zbiorowisk leśnych, łąkowych, przybrzeżnych czy ruderalnych. Występują tu także gatunki rzadko spotykane oraz chronione np.: bez koralowy, bobrek trójlistkowy, buk zwyczajny, centuria zwyczajna, ciemiężyk białokwiatowy, dziewięciornik błotny, dzwonek brzoskwiniolistny, goździk kartuzek, grązel żółty, grzybienie północne, kalina koralowa, konwalia majowa, kruszyna pospolita, lilia złotogłów, łuskiewnik różowy, macierzanka zwyczajna, naparstnica zwyczajna, parzydło leśne, pierwiosnka lekarska, podkolan biały, rzęsa drobna, wawrzynek wilcze лыko, czy widłak goździsty.

Przedstawicielami gatunków ssaków występujących w powiecie są m.in.: borsuk, badylarka, bóbr, dzik, gronostaj, jeleń, jenot, kret, kuna leśna i domowa, łoś, piżmak, sarna, suseł, tchórz, wiewiórka, wydra czy zając. Spotykane są nietoperze: gacek wielkouch, karlik malutki, mroczek późny, nocek wąsaty oraz nocek Natterea.

Z ciekawych gatunków ptaków na terenie powiatu występuje m.in.: brzegówka, bociany biały i czarny, czapla siwa, derkacz, drozd śpiewak, dzięcioł czarny, dzięcioł duży, dziwonia, grzywacz, gęsiorek, jaskółka, kokoszka wodna, kos, kowalik, krzyżówka, kukułka, łożówka, łyska, muchołówki: białoszyja, mała i żałobna, pierwiosnek, pełzacz leśny, piecuszek, pliszka siwa, pliszka żółta, płomykówka, pokląskwa, pokrzewka cierniówka, pokrzewka czarnołbista, przepiórka, pustułka, rudzik, rybitwa czarna, rycek, skowronek polny, sikory: bogatka, modra, sosnówka, świstunka leśna, srokosz, szpak, trzcinnik, trzcinniczek, słowik szary, szczygieł, trznadel, wilga, zaganiacz, zausznik oraz zięba.

W wodach na terenie powiatu spotykane są m.in. następujące gatunki ryb: ciernik, lin, kiełb, karp, krąp, okoń, płoć, szczupak, ukleja, czy wzdręga. Kilka lat temu występowały również: piskorze, ślize i kozy jednak trudno jest stwierdzić ich występowanie wspólnie.

Spośród przedstawicieli gromady płazów oraz gadów występują m.in.: grzebiuszka ziemna, kumak nizinny, ropuchy: szara, paskówka, zielona, rzekotka drzewna, żaby: wodna, trawna, moczarowa, jaszczurka zwinka, padalec, zaskroniec, zwyczajny oraz żmija zygzakowata.

Z owadów można spotkać: modraszki, rusalki: pawik, pokrzywnik, kratkowiec, wierzbowiec, żałobnik, trzmiele: rudy, szary i ziemny.

5.5.5. Obszary objęte ochroną przyrody

Na terenie powiatu obszar objęty ochroną wynosi 6 967,0 ha co stanowi 14,9 % całkowitej powierzchni.

Występujące na terenie powiatu świdnickiego formy ochrony przyrody zostały opisane poniżej.

Natura 2000

W północnej części gminy Świdnik, zlokalizowany jest Specjalny Obszar Ochrony (SOO) „Świdnik” (kod PLH 060021). Obszar zajmuje powierzchnię 122,83 ha, z której 96 % obejmuje trawiasta płyta lotniska. Obszar Natura 2000 został wprowadzony w celu ochrony najliczniejszej oraz najbardziej wysuniętej na północ w Polsce kolonii susła perełkowanego, który wpisany jest do Czerwonej Księgi Zwierząt.

Zgodnie z danymi RDOŚ w Lublinie kolonia susłów perełkowanych zasiedlająca teren obszaru ma obecnie charakter szczątkowy i znajduje się na granicy wymarcia. Najważniejsze zagrożenie dla przedmiotu ochrony stanowi zaniechanie bądź zbyt mała intensywność koszeń terenu lotniska, która jest niezbędna dla prawidłowego rozwoju populacji. Ponadto zagrożenie stanowi nasilająca się presja drapieżników, głównie lisów oraz psów, które wypuszczane są przez właścicieli na teren murawy. Potencjalnym zagrożeniem dla prawidłowego funkcjonowania obszaru jest również, wynikająca z izolacji możliwość przegęszczenia kolonii susłów.

Powyższe zagrożenia zostały uwzględnione w zarządzeniu Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 21 kwietnia 2016 r. zmieniającym zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 „Świdnik” PLH06002. Wśród działań ochronnych zaplanowano systematyczne koszenie murawy na terenie trawiastej płyty lotniska, nawożenie, ograniczenie presji drapieżników oraz reintrodukcję zwartej kolonii susłów perełkowanych do optymalnego poziomu liczebności uzależnionego od pojemności siedliska. Wynikiem realizacji planu powinno być osiągnięcie oraz utrzymanie właściwego stanu siedliska a tym samym kolonii susła perełkowanego.

Parki krajobrazowe:

- Krzczonowski Park Krajobrazowy (KPK):

Park w większości umiejscowiony jest na terenie gminy Rybczewice, zajmuje około 45 % jej powierzchni. Pod względem wielkości powierzchni KPK zajmuje 8 miejsce wśród 17 parków krajobrazowych, położonych na terenie województwa lubelskiego.

Faliste wzniesienia, głęboko wcięte doliny rzek, ostańce denudacyjne, wąwozy lessowe z porastającymi je murawami kserotermicznymi, będącymi często siedliskiem rzadkich gatunków roślin to charakterystyczne formy terenu dla KPK.

Ze względu na obecność gleb dobrej klasy pola uprawne zajmują największą powierzchnię parku - około 70 %, następnie 25 % stanowią lasy, wśród nich znajduje się obszar dawnych puszczy pokrywających

znaczną część Wyżyny Lubelskiej. W Krzczonowskim Parku Krajobrazowym występują: olsy, łągi, lasy dębowo-grabowe z domieszką buka, dąbrowy świetliste, bory mieszane, zarośla, murawy kserotermiczne, torfowiska niskie, łąki trzęślicowe, zespoły roślinności wodnej i ruderalnej, a także segatalnej.

- Nadwieprzański Park Krajobrazowy (fragment południowej części)

Park położony jest w środkowej części województwa lubelskiego, nad środkowym odcinkiem Wieprzu. Zajmuje on 150 ha gminy Trawniki, a jego otulina znajduje się na terenie gmin Trawniki i Mełgiew (ok. 10 ha). Największą powierzchnię parku zajmują lasy blisko 42 %, następnie łąki i pastwiska zajmujące 26 % całkowitego obszaru.

Największą wartość przyrodniczą stanowi zachowana w naturalnym stanie dolina rzeki Wieprz, wraz z meandrami, zakolami i starorzeczami. Charakterystyczne formy występujące na terenie Parku Krajobrazowego to również rozległe obszary podmokłe, wilgotne łąki, torfowiska i doły potorfowe, gdzie występują wartościowe zbiorowiska roślinności torfowiskowej, szuwarowej i wodnej oraz łągi i olsy.

Na terenie Parku oraz jego otulinie można spotkać wiele rzadkich gatunków roślin, takich jak:

- rośliny wodne: salwinia pływająca, rzęsa garbata, grażel żółty, grzybienie białe; rośliny łąkowe: kosaciec syberyjski, czosnek kątowy, storczyk szerokolistny, kserotermiczne, mialek wiosenny, zawilec wielkokwiatowy, macierzanka Marschalla, czy ożanka właściwa,
- leśne: paprotka zwyczajna i lilia złotogłów.

Rezerwat przyrody „Wierzchowiska”

Rezerwat zajmuje powierzchnię 24,52 ha, położony jest w gminie Piaski, w jej północno-zachodniej części. Założony został w 1983 roku w celu zachowania naturalnego drzewostanu dębowego i lipowego. W drzewostanie przeważają grab, dąb i lipa. Najstarsze okazy drzew to: 5 lip (o obwodach powyżej 180 cm), 7 dębów (obwody 200-260 cm), 5 brzoź brodawkowatych (140-190 cm), modrzew europejski (220 cm) oraz olsza czarna (150 cm). Poza tym można spotkać chronione gatunki roślin, takie jak: pierwiosnek lekarski,

narecznica szerokolistna, miodownik melisowaty, rutewka orlikolistna, konwalia majowa, turzyca pagórkowa, ciemiężyk białokwiatowy, jarzmianka większa. Spośród rzadkich gatunków ptaków występują tu: dzięcioł średni, myszołów zwykły oraz pierwiosnek.

Czarniejowski Obszar Chronionego Krajobrazu (CzOChK)

Obszar zajmuje powierzchnię ok. 211 km². Na terenie powiatu świdnickiego położony jest w granicach gmin Mełgiew oraz Piaski.

CzOChK charakteryzuje się krajobrazem wyżynnym o dużych walorach botanicznych, na występującą tu bogatą florę roślin naczyniowych składa się około 1000 gatunków.

Użytki ekologiczne:

- Gmina Piaski

Fragment doliny Giełczwi i Sierotki, w okolicach miejscowości Piaski-Brzeziczki uznany został jako użytek ekologiczny. Teren ten jest różnorodny zarówno pod względem krajobrazowym jak i florystycznym. Obszar ma charakter łąkowo - torfowiskowy i stanowi ostoję ptaków wodnych i wodno-błotnych. Powierzchnia użytku wynosi ok. 250 ha.

- Gmina Świdnik

Użytek ekologiczny pod nazwą: „Siedlisko Susła Perełkowanego” obejmuje trawiastą płytę lotniska, na której występuje kolonia susła perełkowanego. Powierzchnia użytku wynosi 96,35 ha, w części objęta jest ochroną w ramach obszaru Natura 2000 „Świdnik” PLH060021.

Na terenie powiatu świdnickiego występują również pomniki przyrody, które stanowią głównie pojedyncze drzewa. Łącznie w powiecie występują 33 pomniki przyrody.

Na terenie gminy Mełgiew znajduje się 16 pomników przyrody, z których najokazalszym wydaje się 8 lip drobnolistnych na obszarze zespołu dworsko-pałacowego w miejscowości Krzesimów. Pozostałe pomniki przyrody na terenie gminy stanowią: wiąz szypułkowy o obwodzie pnia 410 cm w lesie podlegającym pod Nadleśnictwo Świdnik, dwa dęby szypułkowe 500 i 420 cm w parku w Krzesimowie, grusza pospolita 260 cm, grupa 3 dębów

368-469 cm przy leśniczówce w Mełgwi oraz wierzba biała 450 cm w lesie podlegającym pod Nadleśnictwo Świdnik.

W gminie Piaski znajduje się 8 pomników przyrody: aleja lipowa w Brzeziczkach, 3 lipy drobnolistne na terenie zabytkowego zespołu dworsko-parkowego w Kozicach Górnych o obwodach pnia od 320 do 450 cm, dąb szypułkowy na terenie zabytkowego zespołu dworsko-parkowego przy szkole podstawowej, jesion wyniosły 570 cm oraz dwa dęby szypułkowe w lesie podlegającym pod Nadleśnictwo Świdnik o obwodach pnia 310 i 497 cm.

W gminie Rybczewice ochroną w postaci pomnika przyrody objęte są: jesion wyniosły 390 cm, trzy dęby w parku obok szkoły w Rybczewicach oraz grupa trzech lip drobnolistnych w Częstoborowicach 441-518 cm.

W gminie Trawniki pomnikami przyrody są znajdujące się na terenie parku dworskiego w Struży: jesion wyniosły i lipa drobnolistna.

Ponadto na terenie powiatu występują korytarze ekologiczne, które pomimo że nie są objęte ustawową formą ochrony przyrody mają duże znaczenie dla środowiska, szczególnie dla warunków migracji zwierząt. Największym, pełniącym funkcję korytarza międzyregionalnego, jest dolina Wieprza (gmina Trawniki). Zapewnia ona łączność pomiędzy obszarami chronionymi położonymi w zlewni Wieprza a doliną Wisły.

5.5.6. Zabytki

Na terenie powiatu świdnickiego znajduje się wiele obiektów cennych kulturowo. Są to zarówno obiekty świeckie jak i sakralne. Niektóre z nich są w dalszym ciągu użytkowane zgodnie z pierwotnym przeznaczeniem. Część zabytkowych obiektów została zaadaptowana na użytkowanie inne niż pierwotnie. Najczęściej opieką konserwatorską otaczane są pałace, dwory i dworki bądź całe zespoły obiektów, niekiedy z parkami, oraz obiekty sakralne - kościoły, cmentarze i dzwonnice.

Obiekty zabytkowe występujące na terenach poszczególnych gmin wpisane są do gminnych ewidencji zabytków. Obiekty znajdujące się na terenie powiatu figuruje w rejestrze zabytków województwa lubelskiego stanowią:

Gmina Melgiew:

- Janowice - dwór z otaczającym drzewostanem, wpisany do rejestru zabytków pod numerem A/968,
- Krępiec Drugi - zespół dworsko-parkowy (A/914). Do rejestru wpisane są: park podworski z sadzawką (obecnie pełniące funkcje rekreacyjne) i odnoga rzeki Sławek,
- Krzesimów Północny - zespół pałacowo-parkowy (A/740), w skład którego wchodzi: murowany pałac i oficyna z początków XIX w., a także park z XIX w. (obecnie zaadaptowany na Dom Pomocy Społecznej),
- Melgiew Podzamcze - zespół pałacowo-parkowy z XVIII w. (A/676) (obecnie mieści się tu Zespół Szkół),
- Melgiew - historyczny zespół kościelny (A/811): dawny kościół parafialny z 1730 roku wraz z ogrodzeniem (obecnie zaadaptowany na cele mieszkalne oraz niewielkie muzeum regionalne, kościół św. Wita z 1910 roku, wraz z ogrodzeniem (obecnie użytkowany), przykościelna dzwonnica murowana z końca XVIII w. oraz brama-kapliczka z XVIII w.,
- Melgiew - cmentarz parafialny z kaplicą A/980,
- Minkowice Kolonia - budynek dworca kolejowego „Minkowice” (XIX w.) A/981.

Ponadto na terenie gminy Melgiew znajdują się dwie mogiły powstańcze z 1863 roku, cmentarz wojenny z okresu I wojny światowej oraz dwie mogiły żołnierzy z okresu II wojny światowej.

Gmina Piaski

- Gardzienice Drugie „Borek” - park wraz z odbudowanym pałacem i aleją dojazdową A/739,
- Brzezice – zespół dworsko-parkowy A/731,
- Gardzienice Pierwsze – pałac i dawna oficyna zamkowa A/451,
- Kawęczyn – ogród dworski A/721,
- Kozice Dolne - zespół dworsko-parkowy A/738,
- Piaski – ruiny zboru kalwińskiego A/559,
- Wierzchowiska Drugie – zespół dworsko-parkowy A/765.

Gmina Rybczewice

- Częstoborowice - zespół kościelny – A/396, w skład którego wchodzi: kościół św. Piotra i Pawła, cmentarz przykościelny, dzwonnica - brama oraz kryte schody,
- Częstoborowice - stary cmentarz parafialny z kaplicą grobową Drojeckich – A/948,
- Bazar - przeniesiony z Lublina, drewniany kościół parafialny z 1934 roku p.w. Najświętszego Serca Jezusowego – A/887,
- Bazar - zespół dworski (A/760), w skład którego wchodzi: dwór, park, spichrz, gorzelnia oraz kapliczka,
- Stryjno Kolonia - zespół dworski z II połowy XIX w. (A/715), w skład którego wchodzi: dwór, oficyna, stajnia cugowa, ogród włoski,
- Wygnanowice - dawny zespół dworski (A/766): dwór z parkiem,
- Rybczewice - zespół dworsko-parkowy (A/1643).

Gmina Trawniki

- Biskupice - zespół kościoła parafialnego (A/569): kościół parafialny p.w. św. Stanisława (1717 r.), cmentarz kościelny, ogrodzenie z kapliczkami (1847 r.), plebania (1730 r.),
- Biskupice - cmentarz parafialny (A/938),
- Biskupice - cmentarz żydowski tzw. Baca Góra (A/1004),
- Dorohucza - kościół parafialny św. Tadeusza Judy oraz cmentarz (A/604),
- Dorohucza - budynek dawnej karczmy (A/603) obecnie użytkowanej jako szkoła,
- Struża - zespół dworski z 1905 r. (A/1118): dwór i park,
- Trawniki- cmentarz wojenny z I wojny światowej (A/1070),
- Trawniki - pozostałości zespołu dworskiego: (XIX w.) z aleją dojazdową oraz kordegarda z bramą i kaplicą grobową (A/733).

5.5.7. Wody podziemne i powierzchniowe

Powiat świdnicki położony jest na terenie zlewni rzeki Wieprz.

Głównym ciekim powiatu jest rzeka Giełczew przepływająca przez gminy Rybczewice, Piaski i Trawniki, gdzie uchodzi do rzeki Wieprz. Rzeka Stoki ma swoje źródło w gminie Piaski, przepływa przez teren gminy Mełgiew i w niedalekiej odległości od granic powiatu uchodzi do Wieprza. Przez teren gminy Trawnik płynie również rzeka Młynówka oraz Kanał Wieprz – Krzna.

Innymi ciekami na terenie powiatu są: Radomirka (gm. Rybczewice, dopływ Giełczwi), Sierotka (źródła i całość ciek na terenie gm. Piaski, dopływ Giełczwi), Graniczny Rów (całość ciek na terenie gm. Mełgiew, dopływ rzeki Stoki), Sławka (gm. Mełgiew, dopływ rzeki Stoki), Marianka, Młynówka oraz Rów Mokry (gm. Trawniki, dopływ Wieprza).

Zgodnie z podziałem na jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) określonym w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły” (M.P. z 2011 r. Nr 49, poz. 549) obszar powiatu prawie w całości położony jest na terenie pięciu JCWP:

- Stoki - kod PLRW2000624549,
- Sierotka - kod PLRW200062448,
- Giełczewka od Radomirki do ujścia - kod PLRW200092449,
- Giełczewka od źródeł do Radomirki - kod PLRW2000624469,
- Wieprz od oddzielenia się Kanału Wieprz-Krzna do dopł. spod Starościć - kod PLRW20001924513.

W ww. dokumencie oceniono stan tych JCWP jako zły oraz stwierdzono ryzyko nieosiągnięcia celów środowiskowych wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej.

Ocena jakości wód rzek na terenie powiatu w odniesieniu do JCWP prowadzona jest w ramach monitoringu WIOŚ w Lublinie. Uzyskane w poszczególnych punktach pomiarowo-kontrolnych wyniki przedstawia tabela 15.

Tabela 15 Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości rzek na terenie powiatu świdnickiego w 2015 roku (źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ)

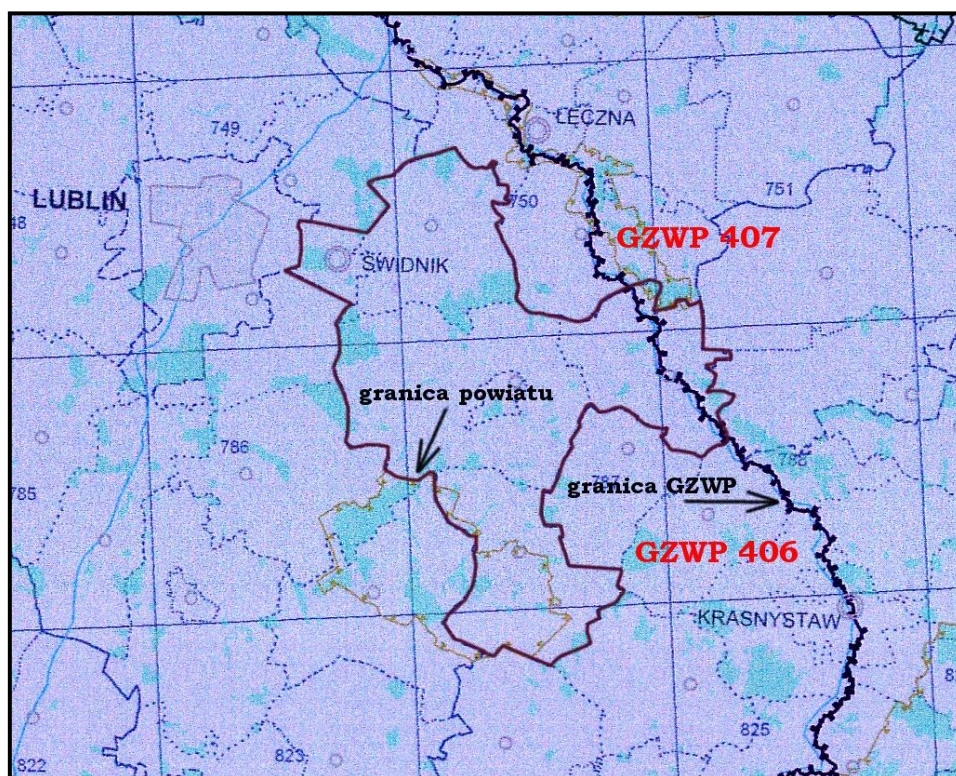
Lp.	Nazwa jcwp	Punkt pomiarowo-kontrolny	Elementy biologiczne	Elementy hydromorfologiczne	Elementy fizykochemiczne	Stan/potencjał ekologiczny
1.	Stoki	Stoki - Zakrzów	III*)	II*)	II*)	umiarkowany
2.	Giełczewka od Radomirki do ujścia	Giełczew - Biskupice	III*)	II*)	PSD*)	umiarkowany
3.	Giełczewka od źródeł do Radomirki	Giełczew - Stryjno	III*)	II*)	II*)	umiarkowany
4.	Wieprz od oddzielenia się Kan. Wieprz-Krzna do dopł. spod Starościc	Wieprz - Jaszczów	III*)	II*)	II*)	umiarkowany

*) objaśnienia symboli stanu/potencjału ekologicznego: I – bardzo dobry, II - dobry, III – umiarkowany, PSD - poniżej stanu dobrego

Zgodnie z nowym podziałem na 175 JCWPd teren powiatu świdnickiego znajduje się na obszarze dwóch jednolitych części wód podziemnych: JCWPd 89 i JCWPd 90, które na analizowanym obszarze w całości leżą w obrębie górnokredowego zbiornika Niecka Lubelska. Obie części charakteryzują się nadwyżką zasobów wód podziemnych, w odniesieniu do wartości poboru, który wynosi 50 % w przypadku JCWPd 89 oraz 12 % dla JCWPd 90. Na omawianych obszarach JCWPd nie występują zanieczyszczenia wód podziemnych.

Zgodnie z informacjami zawartymi w aktualizacji Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły stan chemiczny i ilościowy obydwu JCWPd oceniony został jako dobry.

Teren powiatu znajduje się na obszarach dwóch głównych zbiorników wód podziemnych GZWP 406 (Zbiornik Lublin) oraz GZWP 407 (Zbiornik Chełm-Zamość). Położenie powiatu na tle zasięgu zbiorników GZWP przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 8 Położenia powiatu na tle zasięgu zbiorników GZWP (Źródło: mapa Głównych Zbiorników Wód Podziemnych Państwowy Instytut Geologiczny, 2009)

Zarówno GZWP 406 Lublin, jak i 407 Chełm – Zamość są zbiornikami typu szczelinowo - porowego w utworach kredowych. Zgodnie z danymi zawartymi w Programie Gospodarki Wodnej Województwa Lubelskiego moduł zasobów dyspozycyjnych GZWP 406 wynosi $200 \text{ m}^3/\text{d}\cdot\text{km}^2$, natomiast zbiornika 407 $120 \text{ m}^3/\text{d}\cdot\text{km}^2$.

Zgodnie z Dokumentacją określającą warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód podziemnych Niecka Lubelska (GZWP nr 406) teren powiatu świdnickiego znajduje się w proponowanej strefie ochrony zbiornika wód podziemnych.

Zachodni fragment powiatu (ok. 20 % powierzchni) znajduje się w proponowanym obszarze najwyższej ochrony (ONO), natomiast ok. 55 % powiatu w obszarze wysokiej ochrony (OWO). W ww. Dokumentacji przedstawiono propozycje dotyczące zakazów i nakazów przy użytkowaniu terenów na obszarach ochrony.

5.5.8. Jakość powietrza atmosferycznego

Na jakość powietrza atmosferycznego największy wpływ ma charakter emisji (punktowa, powierzchniowa, liniowa), rodzaj i wielkość wytwarzanych zanieczyszczeń.

Powiat świdnicki charakteryzuje się zagospodarowaniem typowo rolniczym (3 gminy wiejskie, 1 miejsko-wiejska, 1 gmina miejska).

Świdnik stanowiący gminę miejską i jednocześnie siedzibę władz powiatu świdnickiego jest odpowiedzialny za największą emisję zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza atmosferycznego.

Najistotniejszym źródłem substancji gazowych jest Port Lotniczy Lublin S.A., który zgodnie ze stroną internetową <http://www.airport.lublin.pl> zrealizował w 2015 r. od 167 (w lutym) do 398 (we wrześniu) operacji lotniczych. Według Raportu o stanie środowiska województwa lubelskiego w 2015 roku źródłem punktowym na terenie powiatu świdnickiego wytwarzającym ponad 100 Mg rocznie zanieczyszczeń gazowych (z wyjątkiem CO₂) z instalacji energetycznego spalania węgla jest Veolia Wschód Sp. z o.o.

Zgodnie ze Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Piaski opracowanym w grudniu 2015 r. do

największych źródeł emisji punktowej, tj. zakładów na terenie gminy Piaski należy Zakład Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Piaskach, BESTSTAL w Siedliszczkach produkujący m.in. konstrukcje stalowe, JOTGIEL i EKOPLAST w Wierzchowiskach Drugich produkujące wyroby z PCV.

Zgodnie danymi GUS za 2014 rok zakłady szczególnie uciążliwe na terenie powiatu świdnickiego wyemitowały 628 ton zanieczyszczeń gazowych, 73,8 tys. ton dwutlenku węgla oraz 18 ton pyłów.

Na podstawie danych zawartych na stronie internetowej Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska stwierdzono, że na terenie powiatu świdnickiego nie ma aktywnych stacji pomiarowych do badania emisji zanieczyszczeń.

Średnioroczne stężenie zanieczyszczeń powietrza dla miasta Świdnik wg stanu na wrzesień 2016 r., określone przez WIOŚ w Lublinie wynosi:

- benzen – 1,6 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, 32,0 % dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu dla rocznego okresu uśrednienia,
- dwutlenek azotu – 15,2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, 38,0 % dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu dla rocznego okresu uśrednienia,
- ołów – 0,007 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, 1,4 % dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu dla rocznego okresu uśrednienia,
- pył zawieszony PM10 – 26,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, 66,0 % dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu dla rocznego okresu uśrednienia,
- pył zawieszony PM2,5 – 18,0 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, 72,0 % dopuszczalnego poziomu substancji w powietrzu dla rocznego okresu uśrednienia.

Stężenie wyszczególnionych zanieczyszczeń powietrza na terenie głównego miasta powiatu nie przekracza dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. 2012 r. poz. 914), powiat świdnicki znajduje się w strefie lubelskiej obejmującej obszar województwa lubelskiego z wyłączeniem obszaru aglomeracji lubelskiej (miasta Lublin).

Zgodnie z Oceną jakości powietrza w województwie lubelskim za 2015 rok, dokonaną przez WIOŚ w Lublinie, klasy strefy lubelskiej dla

poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej z uwzględnieniem kryteriów ochrony zdrowia przedstawiają się następująco:

- klasa A (zanieczyszczenie o stężeniach poniżej poziomu dopuszczalnego lub docelowego): benzen, dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, tlenek węgla, ołów, ozon, arsen, kadm, nikiel,
- klasa C (zanieczyszczenie o stężeniach powyżej poziomu dopuszczalnego lub docelowego): pył PM10, benzoapiren, pył PM2,5.

Z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin, dla poszczególnych zanieczyszczeń (dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, ozon) strefa lubelska została przyporządkowana do klasy A.

5.5.9. Jakość klimatu akustycznego

Zgodnie z Raportem o stanie środowiska województwa lubelskiego w 2015 roku opracowanym przez WIOŚ w Lublinie największy wpływ na kształtowanie klimatu akustycznego w województwie lubelskim ma komunikacja drogowa, następnie kolejowa i lotnicza, a na końcu przemysłowa.

W 2015 r. WIOŚ prowadził pomiary długookresowe przy ul. Niepodległości 11 w Świdniku. Wyniki otrzymane dla ww. punktu pomiarowego nie wykazały przekroczeń L_{DWN} (długookresowego średniego poziomu dźwięku A wyrażonego w decybelach [dB]) i L_N (długookresowego średniego poziomu dźwięku A wyrażonego w decybelach).

Tabela 16 Wyniki pomiarów długookresowych w 2015 r. na terenie powiatu świdnickiego (źródło: WIOŚ)

Wskaźnik	Wartość wskaźnika [dB]	Wartość dopuszczalna [dB]	Wartość przekroczenia [dB]	Lokalizacja punktu
LDWN	64,1	68	0	Świdnik, ul. Niepodległości 11
LN	55,0	59	0	Świdnik, ul. Niepodległości 11

Pomiary krótkookresowe dla pory dnia i nocy były wykonywane przy Al. Lotników Polskich 35, ul. Raławickiej 13 i 39 w Świdniku. W większości wyników otrzymano przekroczenia L_{AeqD} (równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia).

Tabela 17 Wyniki pomiarów krótkookresowych w 2015 r. na terenie powiatu świdnickiego (źródło: WIOŚ)

Data pomiaru	Czas odniesienia	L_{Aeq} [dB]	Wartość dopuszczalna [dB]	Przekroczenie [dB]	Lokalizacja punktu
18.06.2015	dzień 16 h	65,5	61	4,6	Świdnik, Al. Lotników Polskich 35
	noc 8 h	60,7	56	4,7	
08.12.2015	dzień 16 h	67,0	61	6,0	
	noc 8 h	55,7	56	0,0	
18.06.2015	dzień 16 h	63,0	65	0,0	Świdnik, ul. Raclawicka 13
	noc 8 h	56,1	56	0,1	
08.12.2015	dzień 16 h	65,8	65	0,8	
	noc 8 h	57,8	56	1,8	
18.06.2015	dzień 16 h	65,4	65	0,4	Świdnik, ul. Raclawicka 39
	noc 8 h	58,0	56	2,0	
08.12.2015	dzień 16 h	65,7	65	0,7	
	noc 8 h	57,1	56	1,1	

W celu oceny stanu hałasu drogowego w województwie lubelskim wykonany został Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż odcinków dróg, przyjęty Uchwałą Nr XLII/641/2014 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 24 lutego 2014 r. Celem Programu było określenie i wskazanie niezbędnych działań tworzących podstawę ograniczenia poziomu hałasu do poziomów dopuszczalnych, tam gdzie przekroczenia występują.

Na terenie powiatu świdnickiego analizie poddano drogi krajowe nr 17 i nr 12. W tabeli 18 przedstawiono informacje dotyczące analizowanych odcinków dróg w zakresie narażenia na ponadnormatywny hałas.

Tabela 18 Tereny zagrożone hałasem zlokalizowane w sąsiedztwie odcinków dróg objętych Programem na terenie powiatu świdnickiego (źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż odcinków dróg, 2013 rok)

Nr drogi	Opis odcinka/ Gmina	Orientacyjny kilometraż		Długość odcinka [km]	Funkcje terenu	Przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku wyrażone wskaźnikiem L _{DWN}
		od	do			
12d	PIASKI /OBWODNICA/ Piaski	2+400	2+900	0,500	mieszkalne jednorodzinne, tereny komunikacji, rekreacji, usługowe, zieleni	Stwierdzono występowanie przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu na terenach podlegających ustawowej ochronie przy jednoczesnym braku osób narażonych.
12d	PIASKI-BISKUPICE Piaski, Trawniki	635+820	636+250	0,430	mieszkalne siedliskowe	Brak przekroczeń wartości dopuszczalnych.
		638+000	638+100	0,100	mieszkalne siedliskowe	
		640+500	641+300	0,800	zabudowy zagrodowej	
17a	PIASKI/PRZEJŚCIE/ Piaski	0+270	0+400	0,130	rekreacji, sportu, turystyki, wypoczynku, tereny komunikacji, usługowe, zieleni	Pierwsza linia zabudowy znajduje się w zasięgach oddziaływania hałasu o poziomie przekroczeń 0-5 dB. Pozostała zabudowa znajduje się w zasięgach, gdzie jest brak przekroczeń wartości dopuszczalnych lub znajdują się tereny o nieokreślonych wartościach dopuszczalnych.
		0+980	1+040	0,060	mieszkalne jednorodzinne	

Zgodnie z przedstawionymi danymi przekroczenia wartości dopuszczalnych w pobliżu analizowanych dróg nie występują bądź nie przekraczają 5 dB. Sumaryczna powierzchnia obszarów zagrożonych ponadnormatywnym hałasem wynosi 0,0004 km² dla wskaźnika L_{DWN} oraz 0,0065 km² dla wskaźnika L_N.

Realizacja działań zawartych w Programie powinna poprawić klimat akustyczny na terenie powiatu. Do zawartych w ww. dokumencie rozwiązań mających wpływ na ograniczenie uciążliwości hałasu należą m.in.: egzekwowanie ograniczeń prędkości ruchu na terenach zabudowanych, budowa ekranów dźwiękochłonnych, wymiana nawierzchni dróg, tzw. nawierzchnia „cicha” oraz edukacja społeczna.

5.6. Główne problemy środowiskowe

Problemy środowiskowe pojawiające się na terenie Powiatu Świdnickiego są identyfikowane w ramach monitoringu, zgłaszają je mieszkańcy i podmioty prowadzące działalność związaną z utrzymaniem czystości i porządku na terenach publicznych, a także ujawniają się podczas kontroli.

Główne problemy środowiskowe zidentyfikowane przy sporządzaniu Programu Ochrony Środowiska stanowią:

- niski poziom zorganizowanego odbioru i oczyszczania ścieków komunalnych oraz brak kontroli nad stanem technicznym indywidualnych zbiorników bezodpływowych i sposobem postępowania z gromadzonymi ściekami,
- niechęć mieszkańców do podłączania się do kanalizacji sanitarnej,
- niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców w zakresie selektywnej zbiórki odpadów lub nieprawidłowa segregacja odpadów,
- powstawanie nielegalnych wysypisk,
- „niska emisja” z ogrzewania indywidualnego, zwłaszcza ze spalania odpadów w domowych w nieprzystosowanych do tego celu paleniskach,
- słaby stan nawierzchni dróg na terenie powiatu powodujący zwiększone zużycie paliw, a tym samym podniesioną emisję zanieczyszczeń do atmosfery,

- zanieczyszczanie powietrza ze strony niewielkich zakładów, przedsiębiorstw i podmiotów gospodarczych, które nie podlegają ewidencji,
- emisja hałasu wynikająca z działalności Portu Lotniczego Lublin,
- zagrożenie powodzią we wschodniej części powiatu, w okolicach rzeki Wieprz oraz w dolnym odcinku Giełczwi,
- zagrożenie drzewostanów sosnowych spowodowane działalnością kornika ostrozębnego,
- niekontrolowany rozwój turystyki i różnych form rekreacji, np.: jazda quadami, croosami, wyścigi, itp., w miejscach do tego nie przeznaczonych bądź podlegających ochronie.

Wśród najważniejszych zagrożeń dla środowiska naturalnego na terenie powiatu świdnickiego należy również wymienić: niską świadomość ekologiczną społeczeństwa oraz brak mechanizmów skutecznej egzekucji nieprzestrzegania prawa.

6. Efekty realizacji Programu ochrony środowiska na lata 2009 – 2012

Zadania ujęte w Programie Ochrony Środowiska na lata 2009 – 2012 były realizowane w ramach bieżących działań poszczególnych gmin, powiatu świdnickiego oraz zgodnie z dostępnością środków budżetowych i środków zewnętrznych dla zaplanowanych w tych latach inwestycji.

W zakresie realizacji celu priorytetowego: Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego wykorzystania zasobów przyrody prowadzono działania mające na celu ochronę obszarów i obiektów przyrodniczych, gleb i kopalin.

Ochrona walorów i zasobów przyrodniczych poza obszarami chronionymi polegała na bieżącej pielęgnacji zieleni miejskiej, zieleni w pasach drogowych, zadrzewień i parków. Przegląd drzewostanu dokonywany był systematycznie w celu wyeliminowania drzew, stwarzających zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców i mienia.

Na terenie powiatu realizowane były przedsięwzięcia polegające na rewitalizacji zieleni gminnej z funduszy pozyskanych z Unii Europejskiej oraz funduszy własnych gmin. Dokonano m.in. rewitalizacji parku miejskiego w Piaskach oraz zieleni miejskiej na skwerze przy ul. Okulickiego w Świdniku.

W trosce o środowisko przyrodnicze, zdrowie mieszkańców i estetykę otoczenia wykonywane były nasadzenia drzew i krzewów. Prowadzone były również nasadzenia kompensacyjne wynikające z realizacji przedsięwzięć wymagających wycinki drzew, w tym Portu Lotniczego Lublin.

W ramach wzmacniania systemu obszarów chronionych na terenie powiatu świdnickiego utworzono nowy użytek ekologiczny pod nazwą „Siedlisko Susła Perełkowanego” o powierzchni ok. 96 ha.

Ochronę gleb realizowano poprzez działania ukierunkowane na zapobieganie ich degradacji poprzez koncesjonowanie wydobywania kopalin, nad którym nadzór sprawuje Starosta Świdnicki oraz rekultywację gruntów zdegradowanych i ograniczanie przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze i nieleśne. W ramach ochrony kopalin została ustalona opłata eksploatacyjna za wydobywanie piasku bez wymaganej koncesji na terenie gminy Piaski. W powyższym zakresie starosta współpracuje z organem nadzoru górniczego, gminami oraz policją.

Gleby o najlepszej przydatności rolniczej chronione były poprzez nakładanie obowiązku opłaty za wyłączenie gruntów rolnych z produkcji określone w zezwoleniach wydawanych przez starostę. Gminy Piaski i Mełgiew w minionych latach uzyskały dotacje ze środków ochrony gruntów rolnych na budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych.

Działania na rzecz ochrony lasów prywatnych obejmowały prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej opartej na zapisach zawartych w uproszczonych planach urządzenia lasu, sporządzonych dla lasów położonych na terenie poszczególnych gmin powiatu. Kontrola pozyskania drewna z lasów prywatnych prowadzona była przez starostę.

Cel priorytetowy Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii realizowany był głównie poprzez prowadzenie prac związanych z termomodernizacją budynków użyteczności publicznej, wymianę stolarki

okiennej i drzwiowej oraz zmiany w instalacjach ogrzewania i instalacjach doprowadzających wodę ciepłą, poprzez wymianę lub modernizację systemów grzewczych. Prace finansowane były ze środków Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, środków budżetu państwa oraz środków własnych gmin i powiatu. Działania z zakresu ograniczania strat ciepła przełożyły się na zmniejszenie zużycia energii cieplnej, a przez to na zmniejszenie ilości zużycia węgla na potrzeby centralnego ogrzewania i poziomu emisji zanieczyszczeń z jego spalania.

Realizacja celu: Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych w zakresie poprawy jakości wód przeznaczonych do spożycia oraz warunków dostępu do wody pitnej obejmowała budowę i rozbudowę sieci wodociągowej oraz ujęć wody na terenie gmin powiatu.

Na terenie gminy Mełgiew w 2012 roku zrealizowano budowę zbiornika małej retencji „Mełgiew III”, którego koszty budowy poniosła gmina z częściową refundacją z budżetu centralnego.

Realizacja działań na rzecz poprawy stanu gospodarki ściekowej obejmowała rozbudowę sieci kanalizacji sanitarnej oraz budowę odcinka kolektora wód deszczowych w mieście Świdnik. Ponadto na terenach zabudowy rozproszonej realizowana była budowa przydomowych oczyszczalni ścieków oraz oczyszczalni ścieków dla potrzeb budynków użyteczności publicznej. Na terenie gminy Trawniki została oddana do użytku biologiczna oczyszczalnia ścieków komunalnych.

W ramach ochrony jakości powietrza atmosferycznego w minionych latach na terenie gmin powiatu świdnickiego realizowano inwestycje z zakresu budowy i modernizacji dróg, które przyczyniły się do zwiększenia płynności ruchu samochodowego oraz poprawy bezpieczeństwa i komfortu jazdy.

Działania mające na celu poprawę klimatu akustycznego powiatu realizowane były poprzez kontrole przestrzegania standardów emisyjnych przez podmioty gospodarcze w ramach zadań własnych WIOŚ oraz prowadzenie kontroli interwencyjnych. Ponadto w wyniku modernizacji drogi krajowej S17 wykonano ekrany dźwiękochłonne wzdłuż drogi Lublin-Piaski.

Monitoring pól elektromagnetycznych prowadzony był przez WIOŚ na terenie całego województwa. W powiecie świdnickim w żadnym z punktów nie stwierdzono wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych wartości (7 V/m).

W zakresie gospodarki odpadami na terenie poszczególnych gmin powiatu realizowano cel, jakim był rozwój systemów zorganizowanego odbierania i zbierania wszystkich rodzajów odpadów komunalnych, w tym zbierania selektywnego niektórych odpadów, na podstawie wytycznych ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz rozporządzeń wykonawczych.

Edukacja ekologiczna w zakresie gospodarki odpadami prowadzona była głównie wśród dzieci i młodzieży w ramach cyklicznych akcji „Sprzątania świata”, zbiórki baterii, makulatury, nakrętek, puszek aluminiowych w szkołach podstawowych. Coroczne wiosenne sprzątanie brzegów rzeki Wieprz przez Powiatową Społeczną Straż Rybacką organizowane i finansowane jest we współpracy z powiatem świdnickim i gminą Trawniki.

Gminy powiatu świdnickiego brały aktywny udział w usuwaniu wyrobów i odpadów niebezpiecznych zawierających azbest. Wszystkie gminy realizują uchwalone przez Rady gmin programy usuwania wyrobów zawierających azbest. Działania prowadzone były dzięki uzyskaniu dotacji z WFOŚiGW oraz NFOŚiGW. Od 2008 roku realizowany jest „Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu powiatu świdnickiego”. W latach 2008-2015 z inicjatywy powiatu świdnickiego usunięto 1 298,4 ton materiałów zawierających azbest, a wspólnie z gminami usunięto ponad 3 000 ton. Zadanie było realizowane z wykorzystaniem dotacji WFOŚiGW w Lublinie oraz ze środków własnych Powiatu.

Pokrycia azbestowe były także usuwane w ramach realizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego projektu „Pilotażowy system gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie Województwa Lubelskiego wzmocniony sprawnym monitoringiem ilości oraz kontroli ich usuwania i unieszkodliwiania”. Projekt ten finansowany jest ze środków budżetu Województwa (15 %) oraz Szwajcarsko - Polskiego Programu Współpracy.

7. Analiza SWOT dla obszarów przyszłej interwencji

Tabela 19 Zestawienie mocnych i słabych stron powiatu

OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – dobry stan jakości powietrza – niewielka liczba dużych emitorów zanieczyszczenia powietrza – uchwalone i realizowane plany gospodarki niskoemisyjnej – rozwinięta sieć gazowa na terenie gminy Świdnik 	<ul style="list-style-type: none"> – niechęć mieszkańców do likwidacji lokalnych węglowych źródeł ciepła – spalanie odpadów w indywidualnych paleniskach domowych – niewielkie wykorzystanie potencjału odnawialnych źródeł energii – brak rozwiniętej sieci ścieżek rowerowych – niewystarczająca ilość akcji edukacyjnych, oraz interwencji w zakresie szkodliwości niskiej emisji
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – możliwość pozyskania dofinansowania na realizację działań z zakresu planów gospodarki niskoemisyjnej oraz na odnawialne źródła energii (OZE) – realizacja „Programu ochrony powietrza dla strefy lubelskiej” – objęcie pozwoleniami emisyjnymi zakładów przemysłowych – ekrany akustyczne na odcinkach dróg o największym ruchu pojazdów 	<ul style="list-style-type: none"> – wzrost liczby pojazdów i natężenia ruchu samochodowego – ograniczone środki budżetów gminnych uniemożliwiające realizację inwestycji – brak punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu podstawowych parametrów jakości powietrza – produkcja energii w oparciu o węgiel kamienny
ZAGROŻENIA HAŁASEM	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – brak występowania zagrożeń związanych ze szkodliwym oddziaływaniem hałasu poza głównymi trasami komunikacyjnymi – niewielka liczba przemysłowych źródeł hałasu – stworzenie Systemu Roweru Miejskiego w Świdniku – prowadzenie remontów dróg oraz poprawa jakości nawierzchni 	<ul style="list-style-type: none"> – hałas lotniczy związany z Portem Lotniczym Lublin – nieuwzględnianie w planowaniu przestrzennym problemów hałasu – brak rozwiniętej sieci ścieżek rowerowych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie monitoringu hałasu wzdłuż krajowych tras komunikacyjnych – realizacja ekranów akustycznych wzdłuż tras o największym natężeniu ruchu – wzrost zainteresowania komunikacją rowerową 	<ul style="list-style-type: none"> – wzrastające natężenie ruchu samochodowego – coroczny wzrost ilości wykonywanych operacji lotniczych – brak funduszy na inwestycje związane z poprawą klimatu akustycznego
POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów promieniowania elektromagnetycznego w środowisku 	<ul style="list-style-type: none"> – wzrastająca ilość źródeł promieniowania elektromagnetycznego

*Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego na lata 2017-2020
z perspektywą do roku 2024*

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie monitoringu promieniowania elektromagnetycznego przez WIOŚ – konieczność przekazywania wyników pomiarów poziomów pola elektromagnetycznego do WIOŚ przez prowadzących instalację – obowiązek zgłoszenia instalacji emitujących pola elektromagnetyczne 	<ul style="list-style-type: none"> – brak rozpowszechniania informacji o oddziaływaniach promieniowania elektromagnetycznego na środowisko
GOSPODAROWANIE WODAMI	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – wystarczające zasoby wód podziemnych – dobra jakość wód podziemnych – zachowane w dobrym stanie tereny bagienne – brak obszarów szczególnie narażonych (OSN), z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć 	<ul style="list-style-type: none"> – umiarkowany stan/potencjał ekologiczny JCWP – lokalne występowanie zagrożenia powodzią – mała ilość zbiorników małej retencji
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – tworzenie map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego – możliwość pozyskania funduszy na inwestycje ochrony przeciwpowodziowej oraz przeciwdziałanie suszy – położenie części powiatu na obszarach ochronnych GZWP 	<ul style="list-style-type: none"> – nasilenie się zjawisk ekstremalnych tj. susze i powodzie – ryzyko dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych z obszarów nieskanalizowanych – mała ilość punktów pomiarowych wód podziemnych
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – dobrze rozwinięta sieć wodociągowa – funkcjonowanie trzech oczyszczalni ścieków komunalnych – kierowanie ścieków z terenu miasta Świdnik na oczyszczalnię w Lublinie – odrębna oczyszczalnia ścieków przy galwanizerni zakładu PZL Świdnik – dobrze rozwinięta kanalizacja sanitarna na terenach miejskich 	<ul style="list-style-type: none"> – brak kanalizacji sanitarnej na terenach wiejskich (Mełgiew i Rybczewice) – stosunkowo niska ilość przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieskanalizowanych – brak uzasadnienia ekonomicznego dla rozbudowy sieci kanalizacyjnej na obszarach rozproszonej zabudowy
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – możliwość pozyskania środków na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków oraz rozbudowę sieci kanalizacyjnych – istniejące regulacje międzynarodowe i ogólnokrajowe zobowiązujące do podniesienia jakości środowiska (m.in. KPOŚK) 	<ul style="list-style-type: none"> – duża konkurencja w pozyskiwaniu środków unijnych i skomplikowane procedury w ubieganiu się o dofinansowanie – ryzyko wystąpienia nieszczelności zbiorników bezodpływowych na ścieki – wciąż niska świadomość ekologiczna społeczna w zakresie gospodarki wodno-ściekowej
ZASOBY GEOLOGICZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – występowanie złóż surowców mineralnych (piasek, opoka wapienna) 	<ul style="list-style-type: none"> – mała zasobność w energetyczne surowce mineralne (węgiel kamienny)

*Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego na lata 2017-2020
z perspektywą do roku 2024*

<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie rekultywacji terenów poeksploatacyjnych - złoża gazu ziemnego 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - kontrola wydobywania kopalin w oparciu o udzielone koncesje - obowiązek przekazywania informacji odnośnie eksploatowanych złóż kopalin do Państwowego Instytutu Geologicznego - rozwój nowych technologii poszukiwania i pozyskiwania surowców mineralnych 	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość lokalnej niekontrolowanej eksploatacji surowców bez koncesji
GLEBY	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - dobre klasy bonitacyjne gleb dla rozwoju rolnictwa - duży areał gleb wykorzystywanych rolniczo - brak istotnych zanieczyszczeń gleb - wysoki odsetek gruntów ornych w powierzchni użytków rolnych - niewielkie zagrożenie gleb erozją wietrzną 	<ul style="list-style-type: none"> - duży udział gleb o odczynie kwaśnym i bardzo kwaśnym - znaczny udział gleb wymagających wapnowania
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - rosnące zainteresowanie rolnictwem ekologicznym - wzrastająca świadomość ekologiczna rolników 	<ul style="list-style-type: none"> - brak badań gleb w ramach państwowego monitoringu środowiska - wzrost natężenia ruchu samochodowego, powodującego zanieczyszczenia gleb wzdłuż dróg - wzrost zagrożenia zjawiskiem suszy
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - wzrastająca świadomość ekologiczna odnośnie selektywnej zbiórki odpadów - istnienie firm realizujących zbiórkę odpadów 	<ul style="list-style-type: none"> - duża ilość wyrobów zawierających azbest - nieszczelność systemu gospodarki odpadami – tworzenie dzikich wysypisk
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - utrzymanie i rozwój nowoczesnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych - możliwość uzyskania dofinansowania na usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest - uchwalone i realizowane programy usuwania wyrobów azbestowych 	<ul style="list-style-type: none"> - wysokie wymagane poziomy recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niż składowanie oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania - niewystarczające środki finansowe do realizacji zadań nakładanych na gminę
ZASOBY PRZYRODNICZE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - mało przekształcone środowisko naturalne - wiele obszarów cennych przyrodniczo i objętych ochroną o znaczeniu regionalnym i europejskim 	<ul style="list-style-type: none"> - niski poziom lesistości - duże rozproszenie obszarów przyrodniczych - słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna

<ul style="list-style-type: none"> - duży potencjał przyrodniczo - krajobrazowy - działalność Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Dolina Giełczwi” 	<ul style="list-style-type: none"> - brak aktualnej i całościowej inwentaryzacji przyrodniczej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - zapisy określające zakazy i nakazy obowiązujące na terenach chronionych - zrównoważone gospodarowanie lasami na podstawie planów urządzania lasu 	<ul style="list-style-type: none"> - niewielkie możliwości uzyskania funduszy na inwestycje w zakresie poprawy środowiska przyrodniczego - brak regulacji dotyczących ochrony korytarzy ekologicznych - ekspansja gatunków obcych fauny i flory
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - niewielka ilość zakładów będących potencjalnym źródłem poważnej awarii - brak odnotowanych zdarzeń o znamionach poważnej awarii i poważnych awarii (wg GIOŚ) - jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej 	<ul style="list-style-type: none"> - obecność obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - powszechne wdrażanie Systemu Zarządzania Bezpieczeństwem i Higieną Pracy w przedsiębiorstwach - funkcjonowanie systemu zarządzania kryzysowego 	<ul style="list-style-type: none"> - nasilenie się zjawisk ekstremalnych tj. susze i powodzie - wzrost ruchu samochodowego zwiększającego zagrożenie wystąpienia awarii

8. Cele Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego, zadania i ich finansowanie

Celem głównym niniejszego Programu Ochrony Środowiska, podobnie jak POŚ Województwa Lubelskiego na lata 2016 - 2019 z perspektywą do roku 2023 jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego oraz harmonizacja rozwoju gospodarczego i społecznego z ochroną walorów środowiskowych.

W niniejszym Programie zostały określone kierunki działań w oparciu o wytyczne Ministerstwa Środowiska do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska. Zgodnie z Wytycznymi harmonogram realizacji zadań szczegółowych wykonano osobno dla zadań własnych powiatu i zadań monitorowanych.

Cele ogólne oraz kierunki działań wyznaczone przez poprzedni program ochrony środowiska zostały zweryfikowane i przyporządkowane do 10 obszarów przyszłej interwencji wyznaczonych w aktualizacji POŚ Województwa Lubelskiego.

Wyznaczone kierunki działań planowane do realizacji w ramach dążenia do założonych celów pozostają spójne z zapisami aktualnych dokumentów wyższych szczebli i powinny być kontynuowane.

8.1. Zagadnienia horyzontalne

W ramach wyznaczonych obszarów środowiska należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne określone w wytycznych Ministerstwa Środowiska, tj: adaptacja do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska. Wymienione zagadnienia będą rozpatrywane jako składowe poszczególnych obszarów.

Istotne znaczenie będzie miała przede wszystkim edukacja ekologiczna, mająca na celu podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społeczeństwa. Stanowi to podstawę sukcesu skutecznej ochrony środowiska przyrodniczego, dlatego też ma zasadnicze znaczenie dla większości omawianych obszarów.

Edukacja powinna być prowadzona od najmłodszych lat. Treść i sposób przekazu muszą być dostosowane do wieku i grupy społecznej, do jakiej ma być skierowany program. Prowadzone przez powiat oraz gminy działania powinny być kontynuowane oraz rozszerzane na nowe grupy odbiorców. Działania powinny być prowadzone zarówno na płaszczyźnie formalnej (edukacja w placówkach oświatowych różnego stopnia), jak i nieformalnej (środki masowego przekazu).

Monitoring jakości środowiska prowadzony jest w ramach działalności Inspektoratów Ochrony Środowiska. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie co rok publikuje raport o stanie środowiska naturalnego województwa lubelskiego.

W określonych obszarach przyszłej interwencji monitoring środowiska będzie prowadzony w oparciu o wskaźniki monitorowania Programu.

8.2. Kierunki działań w poszczególnych obszarach interwencji

8.2.1. Ochrona klimatu i jakości powietrza

Istotnym elementem działań zmierzających do poprawy stanu powietrza atmosferycznego na terenie powiatu powinna być poprawa stanu nawierzchni dróg oraz zwiększenie płynności ruchu samochodowego poprzez rozbudowę ich sieci, a także zmniejszenie tzw. „niskiej emisji”.

Do ogrzewania budynków mieszkalnych stosowane są głównie paliwa stałe, których spalanie powoduje uwalnianie szkodliwych substancji do atmosfery. Dodatkowo wykorzystywane paliwa często są niskiej jakości, co staje się przyczyną zwiększonej emisji tlenków węgla, dwutlenku siarki, tlenku azotu, pyłów i węglowodorów aromatycznych.

Problem związany z „niską emisją” stanowi również wysoka energochłonność budynków. Zabudowania, charakteryzujące się wysokim zapotrzebowaniem na energię do ogrzewania, stanowią istotne źródło emisji produktów ubocznych spalania. W związku z powyższym dążenie do poprawy jakości powietrza realizowane będzie również poprzez prace związane z termomodernizacją budynków użyteczności publicznej i mieszkań, rozbudową sieci gazowej oraz promocją odnawialnych i alternatywnych źródeł energii.

Propozycje konkretnych działań mających na celu zmniejszenie „niskiej emisji” zawierają zapisy Planów Gospodarki Niskoemisyjnej, których sporządzanie pozostaje w kompetencji poszczególnych gmin na terenie powiatu.

Znaczącą rolę w ograniczaniu „niskiej emisji” powinna pełnić edukacja społeczeństwa w zakresie szkodliwości spalania odpadów w paleniskach domowych oraz wspieranie i promocja odnawialnych i alternatywnych źródeł energii. Ponadto mając za cel dążenie do poprawy jakości powietrza należy wspierać podmioty gospodarcze podejmujące działania inwestycyjne na rzecz ochrony powietrza.

Cel ogólny: Poprawa jakości powietrza do osiągnięcia poziomów wymaganych przepisami prawa, spełnianie standardów emisyjnych z instalacji oraz promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Kierunki działań:

- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do powietrza,
- rozwój i modernizacja zbiorowych systemów ciepłowniczych,
- rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii,
- rozwój i modernizacja transportu zbiorowego w kierunku transportu przyjaznego dla środowiska,
- termomodernizacja,
- modernizacja/wymiana indywidualnych źródeł ciepła,
- edukacja.

8.2.2. Zagrożenia hałasem

Klimat akustyczny na terenie powiatu świdnickiego kształtuje głównie komunikacja drogowa, wzdłuż drogi krajowej, dróg wojewódzkich oraz głównych ulic miejskich na terenie miast Świdnik i Piaski. Hałas przemysłowy oraz kolejowy mają zdecydowanie mniejsze znaczenie.

Źródło hałasu lotniczego na terenie powiatu stanowi głównie lotnisko Portu Lotniczego Lublin w Świdniku otwarte w 2012 roku, zlokalizowane w sąsiedztwie lotnisko użytku wyłącznego zarządzane przez PZL Świdnik S.A. oraz lotnisko Aeroklubu Świdnik. Uciążliwość akustyczna lotniska uzależniona jest przede wszystkim od ilości wykonywanych operacji lotniczych.

Stopień zagrożenia hałasem komunikacyjnym wynika ze stanu technicznego dróg. W miejscach szczególnego narażenia mieszkańców należy rozważyć wprowadzenie ograniczenia prędkości, a także przeprowadzić niezbędne remonty dróg bądź wymianę nawierzchni. Rozwiązaniem wartym poddania pod rozagę jest realizacja naturalnych ekranów akustycznych w formie pasów zieleni, które to poza redukcją poziomu hałasu ograniczają rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń pochodzących z ruchu pojazdów spalinowych do powietrza atmosferycznego.

Konieczna jest również kontynuacja prowadzenia przez WIOŚ badań klimatu akustycznego, która pozwoli na podjęcie działań prowadzących do zmniejszenia jego uciążliwości oraz kontrola podmiotów gospodarczych emitujących hałas do środowiska.

Zagrożenie hałasem należy również uwzględniać w planach zagospodarowania przestrzennego poprzez lokalizację stref przemysłowych potencjalnie uciążliwych ze względu na emisję hałasu z dala od istniejącej lub planowanej zabudowy mieszkaniowej.

Cel ogólny: Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców powiatu ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego

Kierunki działań:

- ochrona przed hałasem,
- zmniejszenie hałasu.

8.2.3. Pola elektromagnetyczne

Zgodnie z informacjami zawartymi w Raporcie o stanie środowiska woj. lubelskiego w 2014 i 2015 roku przygotowanym przez WIOŚ w Lublinie na terenie powiatu świdnickiego dokonano pomiarów promieniowania elektromagnetycznego (PEM) w czterech punktach pomiarowych.

W żadnym z punktów nie wykazano przekroczeń dopuszczalnej wartości składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego wynoszącej 7 V/m. Średnia z uzyskanych wyników stanowi ok. 2,6 % dopuszczalnego poziomu natężenia pól elektromagnetycznych.

Zgodnie z Prawem ochrony środowiska (Dz.U. z 2016 r., poz. 672) prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia emitującego pole elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz, są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia oraz każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji lub urządzenia, o ile zmiany te mogą mieć wpływ na zmianę poziomów pól elektromagnetycznych, których źródłem jest instalacja lub urządzenie. Uzyskane wyniki pomiarów przekazywane są do WIOŚ.

Głównym celem w zakresie ochrony przed polami elektromagnetycznymi jest monitoring występujących pól elektromagnetycznych w środowisku. Dysponując wynikami przeprowadzonych pomiarów możliwa będzie reakcja na ewentualne przekroczenia.

Cel ogólny: Stała kontrola potencjalnych źródeł pól elektromagnetycznych

Kierunki działań:

- ograniczanie niekorzystnego oddziaływania pól elektromagnetycznych.

8.2.4. Gospodarowanie wodami

Zarówno powódź jak i susza niosą za sobą ogromne zmiany w funkcjonowaniu ekosystemów. Zależnie od natężenia i czasu trwania mogą oddziaływać na ład przestrzenny oraz zachwiać lokalną gospodarką. Dlatego też niezwykle istotne jest zapobieganie tym klęskom.

Ochrona przeciwpowodziowa skierowana powinna być na ochronę ludności przed skutkami powodzi przy jednoczesnym zachowaniu naturalnych walorów środowiska.

Zgodnie z przygotowaną przez Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (KZGW) „Wstępną oceną ryzyka powodziowego” we wschodniej części powiatu świdnickiego, w sąsiedztwie rzek Wieprz i Giełczew znajdują się obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi. Dla tych obszarów zostały wykonane mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego dostępne na hydroportalu KZGW: <http://mapy.isok.gov.pl/imap/>.

W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Trawniki umieszczono zapisy określające zasady postępowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią.

Działania zmierzające do zapobiegania powodzi na terenie powiatu powinny opierać się na: unikaniu zabudowy dolin rzecznych, poprawie stopnia lesistości, bieżących remontach i stałej konserwacji przepustów, rowów melioracyjnych i innych urządzeń odprowadzających wodę lub zabezpieczających odpływ oraz umiarkowaniu w zasklepianiu powierzchni ziemi.

Regulacja stosunków wodnych i ochrona przed suszą powinna być realizowana poprzez poprawę retencji wodnej powiatu, m. in. budowę i konserwację urządzeń melioracyjnych oraz budowli wodnych, renaturalizację dolin rzecznych i ochronę tych terenów.

Cel ogólny: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych oraz zapewnienie skutecznej ochrony przed powodzią i suszą

Kierunki działań:

- gospodarowanie wodami dla ochrony przed: powodzią, suszą i deficytem wody; zwiększenie retencji wodnej,
- zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego, minimalizacja ryzyka powodziowego,
- ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi,
- optymalizacja zużycia wody,
- dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód.

8.2.5. Gospodarka wodno-ściekowa

Poprawa jakości wód zależy przede wszystkim od kompleksowego rozwiązania problemów gospodarki wodno – ściekowej, głównie poprzez prawidłowe gospodarowanie ściekami bytowymi, ściekami opadowymi, usprawnienie gospodarki wodno – ściekowej w zakładach przemysłowych, a także ograniczenie negatywnego wpływu rolnictwa na wody powierzchniowe.

Na terenie powiatu dalszych inwestycji będą wymagać systemy zbiorowego zaopatrzenia w wodę w zakresie poprawy dostępności i jakości wód poprzez rozbudowę sieci wodociągów. W celu ograniczenia strat wody należy również systematycznie dokonywać przeglądu i konserwacji sieci wodociagowych.

W zakresie ochrony wód podziemnych jednym ze sposobów ochrony powinno być ustanawianie stref ochronnych ujęć wód i przestrzeganie zasad ustalonych dla tych stref i obszarów ochronnych ujęć wód podziemnych, na których obowiązują zakazy i nakazy w zakresie korzystania z wody i użytkowania gruntów. Ustalenia związane z ochroną wód podziemnych

przed zanieczyszczeniem powinny również zostać zawarte w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W zakresie rolnictwa na terenie powiatu należy propagować stosowanie najlepszych dostępnych praktyk rolniczych, co powinno doprowadzić zarówno do zmniejszenia zapotrzebowania na wodę, jak i ograniczenia ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do odbiorników.

Najważniejszym problemem gmin powiatu świdnickiego (za wyjątkiem miasta Świdnik) pozostaje gospodarka ściekowa. Na terenach gmin Mełgiew i Rybczewice w dalszym ciągu nie istnieje sieć kanalizacji sanitarnej, gmina Piaski skanalizowana jest wyłącznie w części miejskiej.

Dużym plusem natomiast jest rozwój sieci kanalizacyjnej w gminie Trawniki w oparciu o uruchomioną w 2009 roku gminną oczyszczalnię ścieków.

Gminy powinny dążyć do rozbudowy sieci kanalizacyjnej oraz do objęcia jak największej liczby mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru ścieków. Brak kanalizacji może się wiązać z niekontrolowanym zanieczyszczeniem gleby, wód powierzchniowych oraz podziemnych, co stanowi znaczące zagrożenie dla pozostałych elementów środowiska. Działania zmierzające do poprawy tej sytuacji powinny w szczególności skupiać się na rozbudowie sieci kanalizacyjnej w zabudowie zwartej, a w miejscach gdzie nie jest to uzasadnione z przyczyn technicznych bądź finansowych wspierać należy budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. Sieć kanalizacyjna powinna być rozbudowywana w oparciu o istniejące oczyszczalnie ścieków oraz nowe obiekty.

Istniejące zbiorniki bezodpływowe oraz firmy zajmujące się odbiorem ścieków komunalnych należy poddawać kontroli. Znaczny nacisk należy kłaść na uświadamianie zagrożeń, jakie niosą za sobą nieszczelne zbiorniki na ścieki.

Wody opadowe pochodzące z utwardzonych terenów zanieczyszczonych, takich jak centra miast czy drogi o znacznym natężeniu ruchu, które są potencjalnie zanieczyszczone, powinny być ujmowane w zorganizowane systemy kanalizacyjne i w miarę konieczności podczyszczane.

Cel ogólny: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych

Kierunki działań:

- zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,
- poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków, w tym realizacja programów sanitacji w zabudowie rozproszonej.

8.2.6. Zasoby geologiczne

W powiecie znajduje się wiele miejsc wydobywania kopalin pospolitych, głównie piasku i opoki wapiennej.

Działania na rzecz ochrony zasobów geologicznych powinny być realizowane na podstawie inwentaryzacji złóż kopalin i miejsc ich wydobywania. Ponadto należy podjąć środki zapobiegające nielegalnej eksploatacji złóż.

Kopalnie odkrywkowe przyczyniają się do zmian krajobrazu oraz zachwiania stosunków wodnych. Wydobywanie kopalin powinno odbywać się na podstawie odpowiednich pozwoleń i koncesji. Wyeksploatowane wyrobiska powinny zostać poddane rekultywacji.

Rekultywacja terenów powydobywczych powinna być prowadzona w kierunku przywrócenia terenom pierwotnych funkcji, bądź stworzenia funkcji nowych, dostosowanych do ustaleń planistycznych.

Cel ogólny: Optymalizacja wykorzystania zasobów kopalin oraz ograniczenie presji na środowisko w trakcie prowadzenia geologicznych prac poszukiwawczych i rozpoznawczych oraz w trakcie eksploatacji złóż kopalin

Kierunki działań:

- racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż,
- zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin.

8.2.7. Gleby

Gminy należące do powiatu odznaczają się występowaniem gleb wysokiej jakości. Istotne jest, aby zapobiegać degradacji gleb zarówno pod względem fizycznym, chemicznym, jak i powierzchniowym.

Ochrona środowiska glebowego powinna wynikać z kontroli stanu jakości gleb i ich przydatności rolniczej.

Działania ochronne powinny opierać się na propagowaniu dobrych praktyk rolnych, rolnictwa ekologicznego oraz zapobieganiu zasklepieniu powierzchni, co łączy się z zapobieganiem fragmentacji zabudowy oraz minimalizacją przeznaczania gruntów ornych na cele nierolnicze. Wskazane jest także podnoszenie świadomości mieszkańców odnośnie racjonalnego stosowania nawozów sztucznych oraz chemicznych środków ochrony roślin.

Źródłem zanieczyszczenia gleb mogą być również zanieczyszczenia komunikacyjne oraz zanieczyszczenia związane z występowaniem dzikich wysypisk śmieci. Problem ten może wynikać z braku respektowania obowiązków wynikających z regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie przez niektórych mieszkańców i podmioty gospodarcze.

Wzrost poziomu świadomości ekologicznej oraz postrzegania działań negatywnych jako zagrożenia dla dobra wspólnego oraz nakładanie kar finansowych ma szansę przełożyć się w przyszłości na wyeliminowanie problemu dzikich wysypisk.

Cel ogólny: Ochrona gleb na terenach rolnych i leśnych, ograniczenie negatywnego oddziaływania procesów gospodarczych na środowisko glebowe oraz zwiększenie skali rekultywacji terenów zdegradowanych

Kierunki działań:

- ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi,
- remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych,
- edukacja.

8.2.8. Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Gospodarka odpadami w powiecie świdnickim oparta jest na zasadach określonych w Planie Gospodarki Odpadami dla województwa lubelskiego, który określa system gospodarki odpadami zgodny z Krajowym Planem Gospodarki Odpadami.

Zgodnie z Projektem aktualizacji WPGO 2022 gminy powiatu świdnickiego przydzielone zostały do dwóch regionów gospodarowania odpadami:

- gminy Świdnik, Mełgiew – Region Centralno-Zachodni,
- gminy Piaski, Rybczewice, Trawniki – Region Centralno-Wschodni.

Zmiana ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U.2016.250) na nowo określiła system gospodarowania odpadami komunalnymi, który obecnie polega na stworzeniu systemu odbierania wszystkich rodzajów odpadów komunalnych, w tym odpadów zebranych w sposób selektywny, budowę, utrzymanie i eksploatację własnych lub wspólnych z innymi gminami instalacji oraz urządzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych oraz ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania.

Zgodnie z wyżej wymienioną ustawą gminy przejęły władztwo nad odpadami, oraz odpowiadają za osiągnięcie określonych poziomów odzysku i recyklingu odpadów komunalnych oraz ograniczenie składowania odpadów biodegradowalnych.

Działania w zakresie gospodarki odpadami na terenie powiatu powinny opierać się przede wszystkim na doskonaleniu systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, z zapewnianiem mieszkańcom dostępu do Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów (PSZOK).

Ważnym elementem jest ciągła edukacja ekologiczna mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami. Podniesienie świadomości ekologicznej przełoży się bowiem na zwiększenie efektywności prowadzonej selektywnej zbiórki oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów.

W zakresie gospodarowania azbestem na terenie gmin powiatu należy realizować zadania określone w „Programie usuwania wyrobów zawierających azbest dla terenu województwa lubelskiego” i w programach lokalnych usuwania azbestu. Konieczne jest umożliwienie mieszkańcom korzystania z zorganizowanego systemu usuwania wyrobów zawierających azbest finansowanego ze środków zewnętrznych i środków własnych samorządów.

Cel ogólny: Ograniczenie ilości odpadów kierowanych do składowania, zwiększenie poziomu recyklingu odpadów i przygotowania do ponownego użycia, zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie

Kierunki działań:

- racjonalne gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne,
- budowa infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
- budowa instalacji służących do odzysku (w tym recyklingu), instalacji unieszkodliwiania odpadów, minimalizacja składowanych odpadów, zamykanie i rekultywacja składowisk odpadów komunalnych,
- gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne,
- edukacja.

8.2.9. Zasoby przyrodnicze

Podstawowym celem polityki ekologicznej w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych jest zachowanie bogatej różnorodności biologicznej oraz ochrona cennego krajobrazu wraz z tworzeniem nowej infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej.

Zachowanie i rozwój bioróżnorodności oraz zrównoważone użytkowanie zasobów przyrody w znacznym stopniu uwarunkowane jest świadomością ekologiczną społeczeństwa. Zależy także od ustaleń w dokumentach strategicznych np.: planach zagospodarowania przestrzennego i branżowych, m. in. dotyczących: rozwoju transportu, rolnictwa, leśnictwa.

Na terenach wiejskich istotna jest promocja i rozwój rolnictwa ekologicznego oraz agroturystyki. Stosowanie tradycyjnych metod gospodarowania jest szczególnie istotne na terenach położonych w obszarach chronionych i ich otulinach, a także na terenach korytarzy ekologicznych. W niektórych przypadkach utrzymanie pierwotnych funkcji terenów oraz stosownie tradycyjnych metod upraw (np. ręczne koszenie łąki) jest jedyną możliwością i podstawą do zachowania warunków siedliskowych chronionych gatunków, głównie fauny.

Skuteczna ochrona bioróżnorodności uwarunkowana jest przeprowadzoną uprzednio inwentaryzacją przyrodniczą oraz wprowadzaniem odpowiednich ustaleń w planach zagospodarowania przestrzennego mających na celu również zapobieganie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej.

Podczas realizacji przedsięwzięć na terenach chronionych należy zwrócić uwagę na ograniczenia zawarte w statucie danego obszaru.

Kompleksowa ochrona lasów prowadzona jest przez Nadleśnictwo Świdnik, które zarządza lasami należącymi do Skarbu Państwa na terenie powiatu świdnickiego. Dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych Starosta wykonuje uproszczone plany urządzania lasów. Nadleśnictwo prowadzi gospodarkę leśną według planu urządzenia lasu ze szczególnym uwzględnieniem: zachowania trwałości lasów, ochrony lasów, ochrony gleb, ochrony wód powierzchniowych i głębinowych, produkcji drewna oraz innych surowców i produktów ubocznego użytkowania lasu.

Starosta z mocy ustawy o lasach prowadzi nadzór nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa. W ramach przeprowadzonego w czerwcu 2016 roku przeglądu drzewostanów sosnowych w lasach prywatnych powiatu świdnickiego wykryto cztery ogniska gradacyjne kornika ostrozębnego (*Ips acuminatus* Gyll.). W ostatnich latach na terenie całego województwa lubelskiego zaobserwowano narastające zagrożenie dla drzewostanów spowodowane masowym występowaniem tego szkodnika. Jego gradacja na tym obszarze wynika przede wszystkim z deficytu wody spowodowanej suszami w latach ubiegłych oraz działalnością antropogeniczną.

Na terenie powiatu świdnickiego walka ze szkodnikiem odbywa się poprzez nałożenie obowiązku przeprowadzenia cięć sanitarnych na właścicieli zagrożonych działek leśnych. W lasach państwowych działania w tym zakresie prowadzi Nadleśnictwo Świdnik.

Cel ogólny: Zachowanie i wzmocnienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej powiatu, a także rozwój trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.

Kierunki działań:

- ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów,
- trwale zrównoważona gospodarka leśna, ochrona gatunkowa,
- stworzenie warunków ochrony korytarzy ekologicznych i przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej,
- ochrona krajobrazu,
- tworzenie zielonej infrastruktury,
- edukacja ekologiczna.

8.2.10. Zagrożenia poważnymi awariami

Poważne awarie należą do trudno przewidywalnych zagrożeń środowiska. W związku z tym możliwości przeciwdziałania im są ograniczone.

Jednym z elementów zwiększenia bezpieczeństwa jest systematyczny rozwój i wyposażenie struktur kierowania i służb ratowniczych w niezbędny sprzęt i pojazdy. Ważną funkcję pełni również edukacja społeczeństwa na temat właściwych zachowań podczas wystąpienia niepożądanych wydarzeń.

Niezbędne jest utrzymanie sprawnego systemu informowania społeczeństwa o możliwości wystąpienia nadzwyczajnego zagrożenia środowiska i ostrzegania w sytuacji jego wystąpienia. Na szczeblu powiatowym działa Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego, którego celem jest zapewnienie skutecznego przepływu informacji pomiędzy Starostą i Powiatowym Zespołem Zarządzania Kryzysowego a instytucjami współpracującymi, w tym m.in. Policją, Państwową Strażą Pożarną, Gminnymi i Wojewódzkimi Centrami Zarządzania Kryzysowego, Inspekcją Sanitarną, Weterynaryjną, Nadzoru Budowlanego i innymi.

Do ochrony środowiska przed awariami, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska obowiązani są prowadzący zakład stwarzający zagrożenie wystąpienia awarii, dokonujący przewozu substancji niebezpiecznych oraz organy administracji. Każdy, kto zauważy wystąpienie awarii jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym osoby znajdujące się w strefie zagrożenia oraz jednostkę Państwowej Straży Pożarnej, Policji lub wójta gminy, burmistrza miasta. W razie wystąpienia awarii wojewoda poprzez komendanta wojewódzkiego PSP i Wojewódzkiego Inspektora

Ochrony Środowiska podejmie działania i zastosuje środki niezbędne do usunięcia awarii i jej skutków, określając obowiązki organów administracji i podmiotom korzystającym ze środowiska.

Cel ogólny: Ograniczanie skutków poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska.

Kierunki działań:

- wyposażenie struktur kierowania i służb ratowniczych w niezbędny sprzęt,
- szkolenia pracowników zakładów w zakresie przeciwdziałania i ograniczania skutków awarii przemysłowych,
- przestrzeganie stosowania instrumentów prawnych służących przeciwdziałaniu poważnej awarii przemysłowej.

8.3. Cele, kierunki interwencji i zadania przewidziane do realizacji w poszczególnych obszarach interwencji

Tabela 20 Cele, kierunki interwencji oraz zadania (źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych)

Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
Obszar interwencji Ochrona klimatu i jakość powietrza				
Poprawa jakości powietrza do osiągnięcia poziomów wymaganych przepisami prawa, spełnianie standardów emisyjnych z instalacji oraz promocja wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń emitowanych do powietrza	Modernizacja i wymiana wewnętrznej instalacji centralnego ogrzewania w budynkach Zespołu Szkół w Trawnikach	Zespół Szkół w Trawnikach	niewystarczająca ilość środków finansowych
		Budowa pompy ciepła wraz z termomodernizacją budynków Zespołu Szkół oraz budynku Urzędu Gminy	Gmina Trawniki	niewystarczająca ilość środków finansowych
	Rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii	Wykonanie alternatywnych źródeł energii do ogrzewania budynków i zapewnienia ciepłej wody użytkowej pompy ciepła w budynku pałacu i oficyny	DPS w Krzesimowie	niewystarczająca ilość środków finansowych, wykonanie zadań planowane jest w przypadku otrzymania zewnętrznych środków finansowych
		Dofinansowanie montażu instalacji ogniw fotowoltaicznych, paneli słonecznych i pomp ciepła	Gmina Melgiew	
		Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii na terenie gminy Rybczewice	Gmina Rybczewice	
		Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii do budowy systemów fotowoltaicznych i biomasy w gospodarstwach indywidualnych	Gmina Trawniki	

Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
	Rozwój i modernizacja transportu zbiorowego w kierunku transportu przyjaznego dla środowiska	Działania w zakresie budowy i przebudowy dróg powiatowych i gminnych	Powiat Świdnicki, gminy powiatu świdnickiego	niewystarczająca ilość środków finansowych, niedotrzymanie przez wykonawcę terminów wykonania budowy
		„Mobilny LOF” - Wsparcie mobilności transportowej i niskoemisyjności - systemy parkuj i jedź, centra przesiadkowe z infrastrukturą towarzyszącą	Miasto Świdnik	
	Termomodernizacja	Termomodernizacja powiatowych budynków użyteczności publicznej	jednostki powiatu świdnickiego	
		Adaptacja wraz z termomodernizacją budynku Gimnazjum Nr 2 w Świdniku na siedzibę UM Świdnik wraz z zagospodarowaniem terenu	Miasto Świdnik	
		Termomodernizacja 4 budynków użyteczności publicznej w m. Rybczewice Drugie i Częstoborowice	Gmina Rybczewice	
Modernizacja/wymiana indywidualnych źródeł ciepła	Wymiana kotłów c.o. i montaż kolektorów słonecznych	Gmina Piaski	niewystarczająca ilość środków finansowych, wykonanie zadania planowane w przypadku otrzymania zewnętrznych środków finansowych	
Edukacja	Spotkania edukacyjne z przedstawicielami przedsiębiorstw wykorzystujących metody przyjazne środowisku i niskoemisyjne, konkursy dotyczące bieżących problemów ekologicznych	Zespół Szkół w Piaskach	brak zainteresowania ze strony uczestników	

Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
Obszar interwencji Zagrożenia hałasem				
Zmniejszenie zagrożenia mieszkańców powiatu ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza emitowanym przez środki transportu drogowego	Ochrona przed hałasem	Kontrola przestrzegania przez podmioty gospodarcze poziomów hałasu określonych w decyzjach administracyjnych	WIOŚ w Lublinie	ograniczone środki finansowe przeznaczone na monitoring
	Zmniejszenie hałasu	Działania w zakresie budowy i przebudowy dróg powiatowych i gminnych	Powiat Świdnicki, gminy powiatu świdnickiego	niewystarczająca ilość środków finansowych, niedotrzymanie przez wykonawcę terminów wykonania budowy
		Modernizacje budynków użyteczności publicznej (m.in. wymiana stolarki okiennej)	jednostki i gminy powiatu świdnickiego	niewystarczająca ilość środków finansowych
		Wyznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów chronionych przed hałasem	gminy powiatu świdnickiego	nieprzestrzeganie zapisów mpzp, czas trwania procedury zmiany mpzp
Obszar interwencji Pola elektromagnetyczne				
Stała kontrola potencjalnych źródeł pól elektromagnetycznych	Ograniczanie niekorzystnego oddziaływania pól elektromagnetycznych	Przyjmowanie i analiza zgłoszeń instalacji emitujących pola elektromagnetyczne	Powiat Świdnicki	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji organów
		Zamieszczanie w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących pól elektromagnetycznych	gminy powiatu świdnickiego	nieprzestrzeganie zapisów mpzp
		Preferowanie niskokonfliktowych lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych	gminy powiatu świdnickiego	możliwość protestów mieszkańców i sprzeciw inwestorów
		Monitoring pól elektromagnetycznych	WIOŚ w Lublinie	ograniczone środki finansowe przeznaczone na monitoring

Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
Obszar interwencji Gospodarowanie wodami				
Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych województwa oraz zapewnienie skutecznej ochrony przed powodzią i suszą	Gospodarowanie wodami dla ochrony przed: powodzią, suszą i deficytem wody; zwiększenie retencji wodnej	Rewitalizacja i zagospodarowanie zespołu dworsko – parkowego wraz odmuleniem i konserwacją zbiornika retencyjnego w m. Rybczewice Drugie	Gmina Rybczewice	niewystarczająca ilość środków finansowych
		Rewitalizacja zbiornika wodnego i parku w m. Nowy Krępiec	Gmina Mełgiew	
	Zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego, minimalizacja ryzyka powodziowego	Wyposażenie powiatowego magazynu przeciwpowodziowego (agregat prądowórczy, ogrzewany namiot pneumatyczny)	Powiat Świdnicki	niewystarczająca ilość środków finansowych
		Konserwacja rowów przydrożnych i przepustów drogowych w pasach drogowych dróg powiatowych	Powiat Świdnicki	-
		Konserwacja rowu S-F odprowadzającego wody opadowe z terenu miasta Świdnik	Miasto Świdnik	niewystarczająca ilość środków finansowych
		Wyznaczanie i uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym	gminy powiatu świdnickiego	nieprzestrzeganie zapisów mpzp, czas trwania procedury zmiany mpzp
	Ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi	Modernizacja budynków studni głębinowych ujęcia „Wierzchowiska”	Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Piaskach	niewystarczająca ilość środków finansowych, niedotrzymanie przez wykonawcę terminów wykonania
		Likwidacja nieczynnych studni		
	Optymalizacja zużycia wody	Korelator - zakup urządzenia do diagnostyki sieci wodociągowej	P. K. Pegimek Sp. z o.o. w Świdniku	

Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
	Dążenie do osiągnięcia dobrego stanu wód	Monitoring jakości wód podziemnych i powierzchniowych	WIOŚ Lublin	ograniczone środki finansowe przeznaczone na monitoring
Obszar interwencji Gospodarka wodno - ściekowa				
Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych województwa	Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury w zakresie sieci wodociągowej	gmina Mełgiew, gmina Rybczewice	niewystarczająca ilość środków finansowych
		Budowa sieci wodociągowej na terenie gminy miejskiej Świdnik	P. K. Pegimek Sp. z o.o. w Świdniku	
		Budowa sieci wodociągowej na terenie gminy Piaski	Gmina Piaski	
	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej	Gmina Piaski, Gmina Trawniki	niewystarczająca ilość środków finansowych
		Budowa, przebudowa i remont sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy miejskiej Świdnik	P. K. Pegimek Sp. z o.o. w Świdniku	
		Monitoring prowadzonej gospodarki wodno-ściekowej	WIOŚ, właściciele instalacji	niewywiązywanie się z obowiązku przez właścicieli instalacji
	Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków, w tym realizacja programów sanitacji w zabudowie rozproszonej	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Piaski, gmina Rybczewice, gmina Mełgiew	niewystarczająca ilość środków finansowych, wykonanie zadań planowane jest w przypadku otrzymania zewnętrznych środków finansowych
		Konserwacja sieci kanalizacji deszczowej na terenie miasta Świdnik	miasto Świdnik	niewystarczająca ilość środków finansowych

Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
Obszar interwencji Zasoby geologiczne				
Optymalizacja wykorzystania zasobów kopalin oraz ograniczenie presji na środowisko w trakcie prowadzenia geologicznych prac poszukiwawczych i rozpoznawczych oraz w trakcie eksploatacji złóż kopalin	Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż	Wydawanie koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż oraz kontrola ich realizacji	Starosta Świdnicki	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji organów, wydobywanie kopalin bez uzyskania koncesji
		Wprowadzanie zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczących terenów udokumentowanych złóż	gminy powiatu świdnickiego	nieprzestrzeganie zapisów mpzp, czas trwania procedury zmiany mpzp
	Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin	Kontrola w zakresie rekultywacji terenów po wydobyciu kopalin	Starosta Świdnicki	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji organów
Obszar interwencji Gleby				
Ochrona gleb na terenach rolnych i leśnych, ograniczenie negatywnego oddziaływania procesów gospodarczych na środowisko glebowe oraz zwiększenie skali rekultywacji terenów zdegradowanych	Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Wydawanie decyzji wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej	Starosta Świdnicki	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji organów
		Wydawanie zezwoleń na przeprowadzenie rekultywacji terenów zdegradowanych	Starosta Świdnicki	
		Ochrona gleb poprzez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	gminy powiatu świdnickiego	nieprzestrzeganie zapisów mpzp
	Remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych	Likwidowanie dzikich wysypisk śmieci	gminy powiatu świdnickiego	niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców
	Edukacja	Promocja i wspieranie gospodarstw ekologicznych i agroturystyki poprzez działania edukacyjno – szkoleniowe	gminy powiatu świdnickiego	niewystarczająca ilość środków finansowych, małe zainteresowanie społeczeństwa

Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
Obszar interwencji Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów				
Ograniczenie ilości odpadów kierowanych do składowania, zwiększenie poziomu recyklingu odpadów i przygotowania do ponownego użycia, zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie	Racjonalne gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne	Wydawanie decyzji udzielających zezwoleń w zakresie gospodarowania odpadami	Starosta Świdnicki	zmiana w przepisach prawnych dotyczących kompetencji organów
		Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu - Tworzenie warunków niezbędnych do utrzymania czystości i porządku na terenie gminy	Miasto Świdnik	brak prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów przez mieszkańców lub nieprawidłowa segregacja odpadów
	Budowa infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Modernizacja Gminnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów	Gmina Rybczewice	niewystarczająca ilość środków finansowych
	Budowa instalacji służących do odzysku (w tym recyklingu), instalacji unieszkodliwiania odpadów, minimalizacja składowanych odpadów, zamykanie i rekultywacja składowisk odpadów komunalnych	Likwidowanie dzikich wysypisk śmieci	gminy powiatu świdnickiego	niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców
	Gospodarowanie odpadami innymi niż komunalne	Usuwanie z terenów miejskich, parkowanie i złomowanie pojazdów nieużywanych, uszkodzonych, itp.	Miasto Świdnik	niewystarczająca ilość środków finansowych
		Usuwanie wyrobów azbestowych i innych odpadów niebezpiecznych	Miasto Świdnik	niewystarczająca ilość środków finansowych, wykonanie zadań planowane jest w przypadku otrzymania zewnętrznych środków finansowych
		Usuwanie wyrobów azbestowych z terenu gmin powiatu świdnickiego	Gmina Trawniki, Gmina Rybczewice, Gmina Mełgiew, Gmina Piaski	
		Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu świdnickiego	Starosta Świdnicki	

Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
	Edukacja	Zbiórki plastikowych nakretek, zużytych baterii, makulatury, udział w akcji „Sprzątanie Świata”	Powiatowe Centrum Edukacji Zawodowej	małe zainteresowanie społeczeństwa
		Wdrażanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz edukacja ekologiczna („Sprzątanie Świata”, „Segregujesz zyskujesz”, „Selektywna zbiórka odpadów”)	Miasto Świdnik	
		Wspieranie akcji „Sprzątanie Świata” prowadzonych w szkołach	Powiat Świdnicki, gminy powiatu świdnickiego	
		„Nie pal śmieci – czyste powietrze to podstawa wszelkiego życia na ziemi”	Gmina Rybczewice	
		Propagowanie nowych zasad segregacji odpadów komunalnych	Gmina Rybczewice	
		Propagowanie prawidłowego selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Gmina Trawniki	
Obszar interwencji Zasoby przyrodnicze				
Zachowanie i wzmocnienie różnorodności biologicznej i krajobrazowej powiatu, a także rozwój trwale zrównoważonej, wielofunkcyjnej gospodarki leśnej oraz wdrożenie systemu prewencyjnego, mającego	Trwale zrównoważona gospodarka leśna, ochrona gatunkowa	Opracowanie i aktualizacja uproszczonych planów urządzania lasów oraz monitorowanie ich wykonania	Powiat Świdnicki	-
	Stworzenie warunków ochrony korytarzy ekologicznych i przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej	Sadzenie, utrzymywanie i usuwanie drzew i krzewów oraz pielęgnacja zieleni w pasach drogowych dróg powiatowych	Powiat Świdnicki	
		Nasadenia przy budynkach użyteczności publicznej i zadrzewienia uliczne	Gmina Piaski	

Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka	
na celu zapobieganie szkodom w środowisku i sygnalizującego możliwość wystąpienia szkody	Ochrona krajobrazu	Utrzymanie i pielęgnacja zieleni - Aleja lipowa w Brzeziczkach, pielęgnacja pominków przyrody	Gmina Piaski	niewystarczająca ilość środków finansowych, ograniczone możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych	
	Tworzenie zielonej infrastruktury	Renowacja i zagospodarowanie parku dla celów rekreacyjnych i terapeutycznych	DPS w Krzesimowie		
		Zagospodarowanie i utrzymanie zieleni wokół dworku DPS w Wygnanowicach oraz uaktualnienie dokumentacji dendrologicznej	DPS w Wygnanowicach		
		Oczyszczanie terenów komunalnych oraz utrzymanie zieleni na terenach Gminy Miejskiej Świdnik	Miasto Świdnik		
		Rewitalizacja przyrodnicza obszarów: przy ul. Fabrycznej, Brzeziny 1 i 2, zamknięte składowisko odpadów komunalnych przy ul. Krępieckiej, zlewnia Stawek Stoki	Miasto Świdnik		niewystarczająca ilość środków finansowych, ograniczone możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych
		Rewitalizacja zbiornika wodnego i parku w m. Nowy Krępiec	Gmina Mełgiew		
		Rewitalizacja i zagospodarowanie zespołu dworsko – parkowego, w tym nasadzenia zieleni wraz odmuleniem i konserwacją zbiornika retencyjnego w m. Rybczewice Drugie	Gmina Rybczewice		
	Edukacja ekologiczna	Coroczna realizacja projektu ekologicznego	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowaw. w Kozicach Dolnych	brak zainteresowania ze strony uczestników akcji	

Cel	Kierunek interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Realizacja przedsięwzięcia o charakterze ekologicznym: warsztaty, wycieczki, konkursy	Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Świdniku	
		Realizacja projektu: „Ogród na dachu” i „Budynek ogrodowy”		
		Ogólnoszkolne kampanie informacyjne dotyczące ekologii, sesje naukowe, akcje i konkursy ekologiczne, prenumerata czasopism	I Liceum Ogólnokształcące im. W. Broniewskiego w Świdniku	
		Wycieczki edukacyjne o charakterze ekologicznym		
		Gazetka szkolna o tematyce ekologicznej i prozdrowotnej.	Powiatowe Centrum Edukacji Zawodowej w Świdniku	
		Działalność Międzyszkolnego Centrum Edukacji Ekologicznej przy Szkole Podstawowej w Krzesimowie	MCEE w Krzesimowie	
		Festiwal Piosenki Ekologicznej	Szkoła Podstawowa w Krzesimowie	
Obszar interwencji Zagrożenia poważnymi awariami				
Ograniczanie skutków poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska	Wyposażenie struktur kierowania i służb ratowniczych w niezbędny sprzęt	Poprawa jakości funkcjonowania Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Świdniku poprzez zakup specjalistycznych samochodów oraz wyposażenia	KP PSP w Świdniku	niewystarczająca ilość środków finansowych
		Doposażenie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej	gminy powiatu świdnickiego	
	Edukacja	Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze	gminy powiatu świdnickiego	

8.4. Harmonogram zadań szczegółowych do realizacji wyznaczonych celów

W niniejszym rozdziale przedstawiono harmonogram realizacji zadań na lata 2017-2020 opracowany w oparciu o uzyskane dane ankietowe oraz Wieloletni Program Inwestycyjny Powiatu Świdnickiego na lata 2017-2021.

Tabela 21 Harmonogram realizacji zadań własnych w obszarze Ochrona klimatu i jakości powietrza

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Przebudowa drogi powiatowej nr 2116 L Gardzienice - Suchodoły od km 0+000 do km 4+320	Powiat Świdnicki	4 900	0	0	0	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Wykup gruntów pod inwestycje ul. Kusocińskiego w Świdniku	Powiat Świdnicki	1 000	3 500	0	0	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Przebudowa drogi powiatowej nr 2102 L ul. Raclawicka w Świdniku na odcinku o długości 1,2 km	Powiat Świdnicki	0	4 600	0	0	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Przebudowa drogi powiatowej nr 2103 L (ul. Krępiecka w Świdniku oraz droga powiatowa Świdnik - Krępiec) na długości 2,6 km.	Powiat Świdnicki	0	0	2 200	2 200	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Przebudowa drogi powiatowej nr 1812 L Ewopole - Wólka Kańska na odcinku o długości 1,3 km	Powiat Świdnicki	0	0	2500	0	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Przebudowa drogi powiatowej nr 2133 L Al. Armii Krajowej w Świdniku na odcinku o długości 0,8 km	Powiat Świdnicki	0	0	3 200	0	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Przebudowa drogi powiatowej nr 2132 L ul. Gen Maczka w Świdniku na odcinku o długość 0,5 km	Powiat Świdnicki	0	1 200	0	0	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Przebudowa drogi powiatowej nr 2109 L Wilczopole - Bystrzejowice w zakresie wzmocnienia i wykonanie powierzchniowych elementów odwadniających na długości 5,4 km	Powiat Świdnicki	4 120,864	0	0	0	budżet powiatu, środki zewnętrzne

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego na lata 2017 - 2020 z perspektywą do roku 2024

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Przebudowa drogi powiatowej nr 2100 L Łuszczów - Janowice od km 3+750 do km 7+992,75	Powiat Świdnicki	0	0	5 200	0	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Przebudowa dróg powiatowych: nr 2126 L Częstoborowice-Orchowiec, nr 2127 L Siedliska-Marysin-Izdebno, nr 2122 L Rybczewice-Marysin	Powiat Świdnicki	0	0	6 800	0	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Przebudowa drogi powiatowej nr 2021 L Mełgiew- Kajetanówka na odcinku o długości 4,5 km	Powiat Świdnicki	0	0	0	1 800	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Budowa drogi powiatowej nr 2119 L Biskupice-Trawniki na odcinku o długości 530 m	Powiat Świdnicki	0	0	0	1 500	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Przebudowa drogi powiatowej nr 2108L Lublin-Kalinówka na odcinku o długość 1,15 km	Powiat Świdnicki	0	1 200	0	0	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Przebudowa drogi powiatowej nr 2123L Stryjno-Żuków-Krzczonów na odcinku o długość 3,9 km	Powiat Świdnicki	0	0	0	5 000	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Przebudowa drogi powiatowej nr 2128 L Pilaszkowice - Zygmuntów o długości 4390 m	Powiat Świdnicki	0	0	0	6 100	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Przebudowa drogi powiatowej nr 2106 L Minkowice-Wierzchowiska	Powiat Świdnicki	4 395,776	0	0	0	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Przebudowa drogi powiatowej nr 2118 L Biskupice-Fajslawice od km 0+000 do km rob. 0+680 oraz drogi powiatowej nr 2119L Biskupice-Trawniki od km rob. 0+000 do km rob. 2+713	Powiat Świdnicki	3 975,927	0	0	0	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Termomodernizacja budynków Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Świdniku	KP PPSP w Świdniku	600	400	0	0	środki zewnętrzne

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego na lata 2017 - 2020 z perspektywą do roku 2024

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Termomodernizacja budynku Domu Pomocy Społecznej w Świdniku	DPS w Świdniku	900	900	0	0	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Infrastruktura usług społecznych- terapia i rozwój rodziny (w tym termomodernizacja i instalacje oze)	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Świdniku	0	2 353 704,46	0	0	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Wykonanie alternatywnych źródeł energii do ogrzewania budynków i zapewnienia ciepłej wody użytkowej pompy ciepła (ogrzewanej z ziemi) w budynku pałacu i oficyny	DPS w Krzesimowie	0	0	0	500	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Poprawa jakości usług oraz warunków życia w DPS w Wygnanowicach poprzez remont i dostosowanie pomieszczeń oraz zagospodarowanie terenu w tym termomodernizacja budynku Dworu w Wygnanowicach	DPS w Wygnanowicach	0	250	150	280	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Termomodernizacja budynku Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku wraz z pracami towarzyszącymi	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdniku	0	500	500	0	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Termomodernizacja budynku Centrum Kształcenia Praktycznego w PCEZ im. Z. Puławskiego w Świdniku	PCEZ im. Z. Puławskiego w Świdniku	0	1 000	1 000	0	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Modernizacja i wymiana wewnętrznej instalacji centralnego ogrzewania w budynkach Zespołu Szkół w Trawnikach	Zespół Szkół w Trawnikach	141,260	170,340	0	0	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Termomodernizacja Zespołu Szkół w Piaskach	Zespół Szkół w Piaskach	1 486,143	1 448,528	1 577,168	0	budżet powiatu, środki zewnętrzne

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Spotkania edukacyjne z przedstawicielami przedsiębiorstw wykorzystujących metody przyjazne środowisku i niskoemisyjne, konkursy dotyczące bieżących problemów ekologicznych	Zespół Szkół w Piaskach	8	8	8	8	budżet powiatu, WFOŚiGW

Tabela 22 Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w obszarze Ochrona klimatu i jakości powietrza

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
„Mobilny LOF” Wsparcie mobilności transportowej i niskoemisyjności - systemy parkuj i jedź, centra przesiadkowe z infrastrukturą towarzyszącą	Miasto Świdnik	545	970	0	0	budżet gminy, PROW
Remont nawierzchni asfaltowych i betonowych oraz oznakowania dróg - Utrzymanie należytego stanu technicznego dróg oraz poprawa komfortu i bezpieczeństwa ruchu	Miasto Świdnik	972	0	0	0	budżet gminy
Adaptacja wraz z termomodernizacją budynku Gimnazjum Nr 2 w Świdniku na siedzibę Urzędu Miasta Świdnik wraz z zagospodarowaniem terenu	Miasto Świdnik	2 779	0	0	0	budżet gminy
Budowa Al. NSZZ Solidarność w Świdniku wraz z infrastrukturą towarzyszącą - usunięcie kolizji elektroenergetycznych	Miasto Świdnik	230	0	0	0	budżet gminy
Przebudowa ul. Witosa w Świdniku	Miasto Świdnik	1 306	0	0	0	budżet gminy

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Budowa dróg gminnych położonych w ciągu ulic: Stanisława Wyspiańskiego, ul. Juliana Ursyna Niemcewicza, ul. Jana Andrzeja Morsztyna w miejscowości Krępiec	Gmina Mełgiew	460	0	0	0	budżet gminy, środki zewnętrzne
Budowa drogi gminnej Nr 105525L w m. Podzamcze – etap I	Gmina Mełgiew	273,316	0	0	0	budżet gminy, środki zewnętrzne
Przebudowa drogi gminnej Nr 105503L w m. Józefów wraz z jej rozbudową – etap I	Gmina Mełgiew	208,586	0	0	0	budżet gminy, środki zewnętrzne
Dofinansowanie montażu instalacji ogniwo fotowoltaicznych, paneli słonecznych i pomp ciepła	gmina Mełgiew	bd	bd	bd	bd	budżet gmin, środki zewnętrzne
Przebudowa drogi gminnej Janówek-Bystrzejowice na odcinku o długości 2,610 km	Gmina Piaski	950 333	0	0	0	budżet gminy, PROW
Przebudowa dróg gminnych w m. Piaski	Gmina Piaski	1 127	0	0	0	budżet gminy, budżet powiatu, budżet wojewody
Wymiana kotłów c.o. i montaż kolektorów słonecznych	Gmina Piaski	0	6 210	6 183	0	budżet gminy, PROW
Przebudowa drogi gminnej nr 105766 L w miejscowości Częstoborowice na odcinku km 0+000,00 do km 1 + 650,00	Gmina Rybczewice	498,5	498,5	0	0	budżet gminy, środki unijne
Przebudowa drogi gminnej nr 105759 L w m. Rybczewice Drugie na odcinku od km 0+000,00 do km 0+970,00	Gmina Rybczewice	236,5	236,5	0	0	budżet gminy, środki unijne
Przebudowa drogi gminnej nr 105754 L w miejscowości Stryjno Kolonia na odcinku km 0+000,00 do km 0 + 870,00	Gmina Rybczewice	330	3300	0	0	budżet gminy, środki unijne

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Termomodernizacja 4 budynków użyteczności publicznej w m. Rybczewice Drugie i Częstoborowice	Gmina Rybczewice	1 250	1 250	0	0	budżet gminy, środki unijne
Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii na terenie gminy Rybczewice	Gmina Rybczewice	1 350	1 350	0	0	budżet gminy, środki unijne
Budowa pompy ciepła wraz z termomodernizacją budynków Zespołu Szkół oraz budynku Urzędu Gminy	Gmina Trawniki	2 063,8	0	0	0	budżet gminy, RPO WL
Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii do budowy systemów fotowoltaicznych i biomasy w gospodarstwach indywidualnych	Gmina Trawniki	2 750				budżet gminy, środki unijne
Remonty dróg gminnych	Gmina Trawniki	bd	bd	bd	bd	budżet gminy według potrzeb

Tabela 23 Harmonogram realizacji zadań własnych w obszarze Zagrożenia hałasem

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Przebudowa i rozwój dróg powiatowych	Powiat Świdnicki	Koszty zostały ujęte w obszarze: ochrona klimatu i jakości powietrza				budżet powiatu, środki zewnętrzne
Modernizacje budynków użyteczności publicznej (m.in. wymiana stolarki okiennej)	jednostki Powiatu	Koszty zostały ujęte w obszarze: ochrona klimatu i jakości powietrza				budżet powiatu, środki zewnętrzne

Tabela 24 Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w obszarze Zagrożenia hałasem

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Przebudowa i rozwój dróg gminnych	gminy powiatu świdnickiego	Koszty zostały ujęte w obszarze: ochrona klimtu i jakości powietrza				budżet gmin, środki zewnętrzne
Modernizacje budynków użyteczności publicznej (m.in. wymiana stolarki okiennej)	gminy powiatu świdnickiego	Koszty zostały ujęte w obszarze: ochrona klimtu i jakości powietrza				budżet gmin, środki zewnętrzne
Wyznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów chronionych przed hałasem	gminy powiatu świdnickiego	bd	bd	bd	bd	budżet gmin, zadanie ciągłe
Kontrola przestrzegania przez podmioty gospodarcze poziomów hałasu określonych w decyzjach administracyjnych	WIOŚ w Lublinie	bd	bd	bd	bd	budżet państwa, według potrzeb

Tabela 25 Harmonogram realizacji zadań własnych w obszarze Pola elektromagnetyczne

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Przyjmowanie i analiza zgłoszeń instalacji emitujących pola elektromagnetyczne	Powiat Świdnicki	bd	bd	bd	bd	budżet powiatu, zadanie ciągłe

Tabela 26 Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w obszarze Pola elektromagnetyczne

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Zamieszczanie w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów dotyczących pól elektromagnetycznych	gminy powiatu świdnickiego	bd	bd	bd	bd	budżet gmin, zadanie ciągłe
Preferowanie niskokonfliktowych lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych	gminy powiatu świdnickiego	bd	bd	bd	bd	budżet gmin, zadanie ciągłe
Monitoring pól elektromagnetycznych	WIOŚ w Lublinie	bd	bd	bd	bd	budżet państwa, zadanie ciągłe

Tabela 27 Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w obszarze Gospodarowanie wodami

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Wyznaczanie i uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym	gminy powiatu świdnickiego	bd	bd	bd	bd	budżet gmin, zadanie ciągłe
Wyposażenie powiatowego magazynu przeciwpowodziowego (agregat prądotwórczy, ogrzewany namiot pneumatyczny)	Powiat Świdnicki	4	40	0	0	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Konserwacja rowu S-F odprowadzającego wody opadowe z terenu miasta Świdnik	Miasto Świdnik	43	43	43	43	budżet gminy, zadanie ciągłe
Modernizacja budynków studni głębinowych ujęcia „Wierzchowiska”	Zakład Gospodarki Komunalnej w Piaskach	500	750	0	0	środki własne
Korelator - zakup urządzenia do dignostyki sieci wodociągowej	P. K. Pegimek Sp. z o.o. w Świdniku	70	0	0	0	środki własne
Likwidacja nieczynnych studni głębinowych		60	30	0	0	środki własne
Rewitalizacja i zagospodarowanie zespołu dworsko – parkowego wraz odmuleniem i konserwacją zbiornika retencyjnego w m. Rybczewice Drugie	Gmina Rybczewice	3 000*)		0	0	budżet gminy, środki unijne
Rewitalizacja zbiornika wodnego i parku w m. Nowy Krępiec	Gmina Mełgiew	0	2 000	0	0	budżet gminy, środki zewnętrzne
Monitoring jakości wód podziemnych i powierzchniowych	WIOŚ Lublin	bd	bd	bd	bd	budżet państwa, zadanie ciągłe

*) zadanie realizowane w latach 2016-2018, nie jest znany udział kosztów w poszczególnych latach

Tabela 28 Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w obszarze Gospodarka wodno-ściekowa

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Konserwacja sieci kanalizacji deszczowej na terenie miasta Świdnik	miasto Świdnik	230	230	230	230	budżet gminy
Budowa sieci wodociągowej i sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy miejskiej Świdnik	P. K. Pegimek Sp. z o.o. w Świdniku	1 600	1 550	bd	bd	środki własne
Przebudowa i remont sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy miejskiej Świdnik		710	260	bd	bd	środki własne
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	gmina Mełgiew	1 400	bd	bd	bd	budżet gminy, środki właścicieli, środki unijne
Modernizacja i rozbudowa infrastruktury w zakresie sieci wodociągowej	gmina Mełgiew	863,574	1 042,585	1 019,115	0	budżet gminy
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Piaski	3 000	0	0	0	budżet gminy, PROW
Budowa sieci wodociągowej w m. Janówek Wola Piasecka i Kolonia Wola Piasecka	Gmina Piaski	4 330	4 330	0	0	budżet gminy, RPO WL
Budowa sieci wodociągowej w m. Kozice Górne, Kozice Dolne	Gmina Piaski	0	2 545	2 545	0	RPO WL
Budowa sieci kanalizacji sanitarnej	Gmina Piaski	650,374	0	0	0	RPO WL
Modernizacja poprzez przebudowę wodociągu wiejskiego w m. Izdebnio	Gmina Rybczewice	930	930	0	0	budżet gminy, środki unijne
Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	Gmina Rybczewice	1 000	1 000	0	0	budżet gminy, środki unijne
Budowa kanalizacji w miejscowości Pełczyn	Gmina Trawniki	5 000		0	0	budżet gminy, środki unijne
Monitoring prowadzonej gospodarki wodno-ściekowej	WIOŚ, właściciele instalacji	bd	bd	bd	bd	budżet państwa, środki właścicieli według potrzeb

Tabela 29 Harmonogram realizacji zadań własnych w obszarze Zasoby geologiczne

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Wydawanie koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż oraz kontrola ich realizacji	Starosta Świdnicki	bd	bd	bd	bd	budżet powiatu, zadanie ciągłe
Kontrola w zakresie rekultywacji terenu po wydobyciu kopalin	Starosta Świdnicki	bd	bd	bd	bd	budżet powiatu, zadanie ciągłe

Tabela 30 Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w obszarze Zasoby geologiczne

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Wprowadzanie zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczących terenów udokumentowanych złóż	gminy powiatu świdnickiego	bd	bd	bd	bd	budżet gmin, zadanie ciągłe
Wydawanie zezwoleń na przeprowadzenie rekultywacji terenów zdegradowanych	Starosta Świdnicki	bd	bd	bd	bd	budżet gmin, zadanie ciągłe

Tabela 31 Harmonogram realizacji zadań własnych w obszarze Gleby

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Wydawanie decyzji wyłączenia gruntów z produkcji rolniczej	Starosta Świdnicki	bd	bd	bd	bd	budżet powiatu, zadanie ciągłe

Tabela 32 Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w obszarze Gleby

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Ochrona gleb poprzez odpowiednie zapisy	gminy powiatu	bd	bd	bd	bd	budżet gmin,

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	świdnickiego					zadanie ciągłe
Likwidowanie dzikich wysypisk śmieci	gminy powiatu świdnickiego	bd	bd	bd	bd	budżet gmin, według potrzeb
Promocja i wspieranie gospodarstw ekologicznych i agroturystyki poprzez działania edukacyjno – szkoleniowe	gminy powiatu świdnickiego	bd	bd	bd	bd	budżet gmin, budżet państwa środki unijne

Tabela 33 Harmonogram realizacji zadań własnych w obszarze Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Wydawanie decyzji udzielających zezwoleń w zakresie gospodarowania odpadami	Starosta Świdnicki	bd	bd	bd	bd	budżet powiatu, zadanie ciągłe
Realizacja Programu usuwania wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu świdnickiego	Starosta Świdnicki	70	70	70	70	WFOŚiGW, budżet powiatu
Wspieranie akcji „Sprzątanie Świata”	Powiat Świdnicki	1	1	1	1	budżet powiatu
Zbiórki plastikowych nakretek, zużytych baterii, makulatury, udział w akcji „Sprzątanie Świata”	Powiatowe Centrum Edukacji Zawodowej	bd	bd	bd	bd	budżet powiatu, zadanie ciągłe

Tabela 34 Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w obszarze Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Usuwanie wyrobów azbestowych i innych odpadów niebezpiecznych	Miasto Świdnik	20	20	20	20	budżet gminy, środki zewnętrzne, właściciele nieruchomości

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego na lata 2017 - 2020 z perspektywą do roku 2024

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Usuwanie z terenów miejskich, parkowanie i złomowanie pojazdów nieużywanych, uszkodzonych, itp.	Miasto Świdnik	20	20	20	20	budżet gminy
Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu - Tworzenie warunków niezbędnych do utrzymania czystości i porządku na terenie gminy	Miasto Świdnik	433,547	0	0	0	budżet gminy
Wdrażanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz edukacja ekologiczna (akcje „Sprzątanie Świata”, „Segregujesz zyskujesz”, „Selektywna zbiórka odpadów”)	Miasto Świdnik	30,500	30,500	30,500	30,500	budżet gminy, WFOŚiGW
Wspieranie akcji „Sprzątanie Świata” prowadzonych w szkołach	Gmina Mełgiew	bd	bd	bd	bd	budżet gminy
„Akcja Sprzątania Świata”	Gmina Piaski	bd	bd	bd	bd	budżet gminy
Modernizacja Gminnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów	Gmina Rybczewice	50	0	0	0	budżet gminy, WFOŚiGW
Usuwanie wyrobów azbestowych z terenu gminy	Gmina Rybczewice	30	bd	bd	bd	budżet gminy, WFOŚiGW, NFOŚiGW
„Nie pal śmieci – czyste powietrze to podstawa wszelkiego życia na ziemi”	Gmina Rybczewice	5	bd	bd	bd	budżet gminy, WFOŚiGW
Propagowanie nowych zasad segregacji odpadów komunalnych	Gmina Rybczewice	1	bd	bd	bd	budżet gminy
Usuwanie wyrobów azbestowych na terenie gminy	Gmina Trawniki	bd	bd	bd	bd	budżet gminy, środki zewnętrzne właściciele nieruchomości
Propagowanie właściwej segregacji odpadów komunalnych	Gmina Trawniki	bd	bd	bd	bd	budżet gminy, według potrzeb

Tabela 35 Harmonogram realizacji zadań własnych w obszarze Zasoby przyrodnicze

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Renowacja i zagospodarowanie parku dla celów rekreacyjnych i terapeutycznych	DPS w Krzesimowie	110	100	90	bd	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Zagospodarowanie i utrzymanie zieleni wokół dworku DPS w Wygnanowicach oraz uaktualnieniem dokumentacji dendrologicznej	DPS w Wygnanowicach	70	70	70	70	budżet powiatu, środki zewnętrzne
Opracowanie i aktualizacja uproszczonych planów urządzania lasów oraz monitorowanie ich wykonania	Powiat Świdnicki	bd	bd	bd	bd	budżet powiatu zadanie ciągłe
Sadzenie, utrzymywanie oraz usuwanie drzew i krzewów oraz pielęgnacja zieleni w pasie drogowym	Powiat Świdnicki	bd	bd	bd	bd	budżet powiatu zadanie ciągłe
Realizacja projektu ekologicznego „Dbamy o przyrodę”, „Jestem po stronie natury”, „Serce dla przyrody”, „Chrońmy naszą planetę”	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kozicach Dolnych	6	8	8	8	PFOŚiGW, WFOŚiGW
Realizacja przedsięwzięcia o charakterze ekologicznym: warsztaty dla nauczycieli, wycieczka dla uczniów, XVI powiatowy konkurs plastyczny	Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Świdniku	8	8	8	8	budżet powiatu, WFOŚiGW środki zewnętrzne
Realizacja projektu; „Ogród na dachu” i „Budynek ogrodowy”	Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Świdniku	0	30	0	0	budżet powiatu WFOŚiGW, środki zewnętrzne
Ogólnoszkolne kampanie informacyjne dot. ekologii - Światowy Dzień Parków Narodowych i Światowy Dzień Wody, sesje naukowe, akcje i konkursy ekologiczne, prenumerata czasopism	I LO im. W. Broniewskiego w Świdniku	1,6	1,6	1,6	1,6	PFOŚiGW, WFOŚiGW
Wycieczki edukacyjne o charakterze ekologicznym (park narodowy)	I LO im. W. Broniewskiego w Świdniku	4	4	4	4	PFOŚiGW, WFOŚiGW
Gazetka szkolna o tematyce ekologicznej i prozdrowotnej.	PCEZ w Świdniku	bd	bd	bd	bd	budżet powiatu, zadanie ciągłe

Tabela 36 Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w obszarze Zasoby przyrodnicze

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Rewitalizacja przyrodnicza obszarów: przy ul. Fabrycznej, Brzeziny 1 i 2, zamknięte składowisko odpadów komunalnych przy ul. Krępieckiej, zlewnia Stawek Stoki	Miasto Świdnik	0	2 049,500	2 049,500	0	budżet gminy, środki zewnętrzne
Oczyszczanie terenów komunalnych oraz utrzymanie zieleni na terenach Gminy Miejskiej Świdnik	Miasto Świdnik	265	0	0	0	budżet gminy
Działalność Międzyszkolnego Centrum Edukacji Ekologicznej przy Szkole Podstawowej w Krzesimowie (organizacja przedsięwzięć o charakterze ekologicznym)	MCEE Gmina Melgiew	bd	bd	bd	bd	budżet powiatu, WFOŚiGW zadanie ciągłe
Festiwal Piosenki Ekologicznej organizowany przez Szkołę Podstawową w Krzesimowie	Szkoła Podstawowa w Krzesimowie Gmina Melgiew	bd	bd	bd	bd	budżet gminy zadanie ciągłe
Utrzymanie i pielęgnacja zieleni - Aleja lipowa w Brzeziczkach, pielęgnacja pominków przyrody	Gmina Piaski	40	40	bd	bd	budżet gminy WFOŚiGW
Nasadzenia przy budynkach użyteczności publicznej i zadrzewienia uliczne	Gmina Piaski	15				budżet gminy WFOŚiGW
Rewitalizacja zbiornika wodnego i parku w m. Nowy Krępiec	Gmina Melgiew	Koszty zostały ujęte w obszarze: Gospodarowanie wodami				budżet gminy, środki zewnętrzne
Rewitalizacja i zagospodarowanie zespołu dworsko – parkowego, w tym nasadzenia zieleni wraz odmuleniem i konserwacją zbiornika retencyjnego w m. Rybczewice Drugie	Gmina Rybczewice	Koszty zostały ujęte w obszarze: Gospodarowanie wodami				budżet gminy środki unijne

Tabela 37 Harmonogram realizacji zadań własnych w obszarze Zagrożenia poważnymi awariami

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Poprawa jakości funkcjonowania Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Świdniku poprzez zakup specjalistycznych samochodów oraz wyposażenia	KP PSP w Świdniku	2 500	990	990	2 300	źródła zewnętrzne

Tabela 38 Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w obszarze Zagrożenia poważnymi awariami

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)				Źródła finansowania
		2017	2018	2019	2020	
Doposażenie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej	gminy powiatu świdnickiego	bd	bd	bd	bd	budżet gmin według potrzeb
Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze	gminy powiatu świdnickiego	bd	bd	bd	bd	budżet gmin

bd - brak danych

W perspektywie długoterminowej na lata 2020-2024 planowana jest dalsza budowa i rozbudowa infrastruktury związanej z ochroną środowiska tj. budowa i przebudowa dróg, budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej, sieci wodociągowej, termomodernizację obiektów użyteczności społecznej ochrona zieleni, edukacja ekologiczna. W chwili obecnej w większości nie są znane szczegółowe zadania, a także terminy i koszty realizacji.

Przedstawiona poniżej lista planowanych zadań będzie na bieżąco aktualizowana i zostanie szczegółowo przedstawiona w następnej aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego.

Tabela 39 Zestawienie zadań do realizacji w perspektywie długoterminowej na lata 2020 – 2024

Zadanie	Podmiot odpowiedzialny	Planowany okres realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania (tys. zł)
Kontynuacja przebudowy i modernizacji dróg gminnych	gminy powiatu świdnickiego	2020 – 2024	według potrzeb
Kontynuacja rozbudowy i modernizacji sieci kanalizacyjnych i wodociągowych	gminy powiatu świdnickiego	2020 – 2024	według potrzeb
Realizacja zbiornika retencyjnego Piaski	Gmina Piaski	2020 – 2024	30 100
Rozbudowa i modernizacja kanalizacji deszczowej	Miasto Świdnik	2020 – 2024	według potrzeb
Likwidacja dzikich wysypisk	gminy powiatu świdnickiego	2020 – 2024	według potrzeb
Prowadzenie edukacji ekologicznej i promocji rozwiązań ograniczających zanieczyszczenie środowiska naturalnego	jednostki i gminy powiatu świdnickiego	2020 – 2024	według potrzeb

9. System realizacji programu ochrony środowiska

9.1. Uczestnicy Programu

Misją rozwoju Powiatu Świdnickiego zawartą w jego Strategii jest wykorzystanie zasobów naturalnych, gospodarczych, społecznych, kulturowych do zrównoważonego i trwałego rozwoju w celu poprawy jakości życia i wzrostu dobrobytu mieszkańców. Warunkiem łączenia interesów gospodarczych powiatu z ochroną środowiska jest kontynuacja polityki zrównoważonego i trwałego rozwoju.

Działania rozwojowe mają wzmacniać spójność i atrakcyjność powiatu. Idea ta może być realizowana pod warunkiem świadomego uczestniczenia w kreowaniu przestrzeni. Istotne dla realizacji Programu jest jak największe zaangażowanie wszystkich uczestników Programu oraz tych, których dotyczą skutki jego realizacji, w tym mieszkańców powiatu.

Główne instytucje, biorące udział w zarządzaniu Programem to poszczególne wydziały Starostwa Powiatowego w Świdniku, jednostki organizacyjne w tym ośrodki edukacyjne, gminy należące do powiatu, instytucje kontrolujące, instytucje wykonujące zadania z zakresu ochrony środowiska, podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe oraz mieszkańcy powiatu. W celu realizacji przedmiotowego dokumentu niezbędna będzie również współpraca organu powiatu świdnickiego z organami administracji wyższego szczebla.

Partnerstwo oraz współdziałanie jednostek zaangażowanych w realizację Programu Ochrony Środowiska pozwoli na pozyskanie środków finansowych oraz osiągnięcie założonych celów.

9.2. Zarządzanie programem i sprawozdawczość

Zarządzanie Programem będzie realizowane zgodnie z kompetencjami i obowiązkami podmiotów zarządzających poprzez bieżące monitorowanie, okresową sprawozdawczość oraz aktualizowanie przewidzianych do realizacji zadań pod kątem dostosowania ich do wymagań przepisów prawa polskiego i unijnego oraz możliwości uzyskania dofinansowania na poszczególne działania.

Najistotniejszy element monitoringu stanowi ocena wykonania zaplanowanych zadań i osiągnięcia wyznaczonych celów. Rezultaty oceny będą z kolei podstawą korekt i aktualizacji Programu.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska organ wykonawczy powiatu ma obowiązek sporządzać co 2 lata Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska, który następnie przedstawia Radzie Powiatu.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska będzie oceniał:

- stopień osiągnięcia przyjętych celów,
- stopień wykonania zaplanowanych działań.

Wykonanie aktualizacji Programu Ochrony Środowiska może być podyktowane zapisami programu ochrony środowiska dla województwa lubelskiego a także koniecznością uwzględnienia w programie aktualizacji zapisów ustawy Prawo ochrony środowiska wynikających z prowadzonej polityki ochrony środowiska.

9.3. Monitorowanie wdrażania Programu

W procesie wdrażania Programu ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji zadań w nim wyznaczonych z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów.

Monitoringiem realizacji Programu Ochrony Środowiska zajmuje się Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Świdniku.

W poniższej tabeli przedstawiono proponowane wskaźniki monitorowania wdrażania Programu Ochrony Środowiska na terenie Powiatu Świdnickiego w oparciu o wskaźniki zawarte w POŚ Województwa Lubelskiego.

Tabela 40 Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska

Lp	Rodzaj wskaźnika	Źródło	Stan wyjściowy 2015*)	Stan docelowy 2024
1.	Mierniki jakości PM10, SO ₂ , NO ₂	WIOŚ	PM10 – 26,4 µg/m ³ PM2,5 - 18 µg/m ³ NO ₂ – 15,2 µg /m ³ benzen – 1,6 µg /m ³	Stężenia średnioroczne na poziomie z 2015 r. lub niższym
2.	Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej	GUS	61,3 %	możliwie największy
3.	Czynne przyłącza sieci gazowej do budynków ogółem (szt.)	gminy powiatu świdnickiego	5 013	możliwie największa
4.	Ilość instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych (szt.) Wielkość produktu (MW)	URE: http://www.ure.gov.pl/	4 szt. 3,984 MW	możliwie największa
5.	Procent gospodarstw domowych korzystających z sieci kanalizacyjnej (%)	GUS	59,1 %	możliwie największa
6.	Wyniki pomiaru poziomu pól elektromagnetycznych	Raport WIOŚ	bez przekroczeń	bez przekroczeń
7.	Stan/potencjał ekologiczny wód powierzchniowych	Raport WIOŚ	wszystkie JCWP - stan/potencjał umiarkowany	stan/potencjał ekologiczny dobry

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świdnickiego na lata 2017 - 2020 z perspektywą do roku 2024

Lp	Rodzaj wskaźnika	Źródło	Stan wyjściowy 2015*)	Stan docelowy 2024
8.	Zużycie wody w celach konsumpcyjnych w przeliczeniu na mieszkańca / m ³ / rok	GUS	27,4	na poziomie z 2015 r. lub niższym
9.	Długość sieci kanalizacyjnej (km)	gminy powiatu świdnickiego	151,23	możliwie największa
10.	Długość sieci wodociągowej (km)	gminy powiatu świdnickiego	608,65	możliwie największa
11.	Proporcja długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej	gminy powiatu świdnickiego	1:4	1
12.	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	GUS	553	możliwie największa
13.	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych ze strumienia odpadów komunalnych (%)	gminy powiatu świdnickiego	100 %**	70 %
14.	Stopień redukcji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska w stosunku do odpadów wytworzonych w 1995 r. (%)	gminy powiatu świdnickiego	30 %**	35 %
15.	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych – papieru, metalu, tworzyw sztucznych, szkła (%)	gminy powiatu świdnickiego	44 %**	50 %
16.	Powierzchnia gruntów leśnych (ha)	Starostwo Powiatowe w Świdniku	5 214	na poziomie z 2015 r. lub wyższym
17.	Powierzchnia powiatu objęta ochroną przyrody	gminy powiatu świdnickiego	15 %	na poziomie z 2015 r. lub wyższym
18.	Liczba pomników przyrody (szt.)	gminy powiatu świdnickiego	33	na poziomie z 2015 r. lub wyższym
19.	Lesistość powiatu	Starostwo Powiatowe w Świdniku	12 %	na poziomie z 2015 r. lub wyższym
20.	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii	GIOŚ	0	możliwie najmniejszy

*) dane GUS za 2014 rok

**) średnia dla wszystkich gmin powiatu

9.4. Finansowanie realizacji programu

Działania ujęte w Programie Ochrony Środowiska finansowane będą głównie w oparciu o środki:

- funduszy Unii Europejskiej,
- budżetu państwa,
- budżetu powiatu,
- budżetu gmin,
- właścicieli nieruchomości,
- Narodowego, Wojewódzkiego i Powiatowego Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

9.4.1. Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie oferują możliwość dofinansowania szerokiej gamy projektów w ramach różnych programów priorytetowych.

Celem działalności Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska.

Dystrybucja środków finansowych z NFOŚiGW odbywa się w ramach następujących dziedzin: Ochrona powietrza, Ochrona wód i gospodarka wodna, Ochrona powierzchni ziemi, Ochrona przyrody i krajobrazu oraz leśnictwo, Geologia i górnictwo, Edukacja ekologiczna, Państwowy Monitoring Środowiska, Programy międzydziedzinowe, Nadzwyczajne zagrożenia środowiska, ekspertyzy i prace badawcze.

Wnioskodawcami ubiegającymi się o środki finansowe z NFOŚiGW mogą być m. in.: jednostki samorządu terytorialnego, administracja państwowa, instytucje i urzędy, przedsiębiorstwa, szkoły wyższe i uczelnie, organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia) oraz osoby fizyczne.

Dofinansowanie działalności przez NFOŚiGW odbywa się przez udzielanie:

- a) oprocentowanej pożyczki, w tym pożyczki przeznaczonej na zachowanie płynności finansowej przedsięwzięć współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej,
- b) dotacji, w tym:
  - dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych,
  - dokonywanie częściowych spłat kapitału kredytów bankowych,
  - dopłaty do oprocentowania lub ceny wykupu obligacji,
  - dopłaty do demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (WFOŚiGW) w Lublinie stosuje następujące formy pomocy: preferencyjne pożyczki (o niskim oprocentowaniu, z możliwością częściowego umorzenia kapitału), dotacje, dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych, a także przekazuje środki finansowe państwowym jednostkom budżetowym.

Działalność finansowa Wojewódzkiego Funduszu skupia się głównie na wspieraniu przedsięwzięć w zakresie: ochrony wód i gospodarki wodnej, ochrony atmosfery, ochrony ziemi, ochrony przyrody, edukacji ekologicznej, zapobiegania i likwidacji poważnych awarii i ich skutków oraz monitoringu.

Dodatkowo, Fundusze co roku ogłaszają listę programów priorytetowych na rok kolejny, które pomagają im zrealizować zadania zgodnie z przyjętą Strategią. Strategie NFOŚiGW, jak i WFOŚiGW w Lublinie, a także listy priorytetowe zamieszczone są na ich stronach internetowych.

9.4.2. Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019

Głównym celem ustanowionego przez rząd Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej jest poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego oraz zwiększenie skuteczności i dostępności transportowej.

Program rozwoju dróg gminnych i powiatowych ma na celu udzielanie jednostkom samorządu terytorialnego dotacji celowych z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych w zakresie budowy, przebudowy lub

remontu dróg powiatowych i gminnych. Realizacja programu ma przyczynić się do powstania bezpiecznej, spójnej, zrównoważonej i przyjaznej użytkownikom gminnej i powiatowej sieci drogowej.

Nadzór nad realizacją Programu sprawuje Minister Infrastruktury i Rozwoju. Program ma status programu wieloletniego, co oznacza, że limit wydatków na jego realizację będzie corocznie określała ustawa budżetowa.

9.4.3. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014 - 2020

Program (POIiŚ) jest jednym z programów operacyjnych stanowiących instrumenty realizacji Narodowej Strategii Spójności.

Główny cel Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko stanowi wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej.

Program finansowany jest z trzech źródeł:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- Funduszu Spójności,
- Środków krajowych.

Celem programu operacyjnego jest wspieranie gospodarki niskoemisyjnej, ochrona środowiska, przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne. Środki unijne z programu przeznaczone zostaną również w ograniczonym stopniu na inwestycje w obszary ochrony zdrowia i dziedzictwa kulturowego. W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowanych będzie 10 osi priorytetowych:

- I Zmniejszenie emisyjności gospodarki,
- II Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu,
- III Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego,
- IV Infrastruktura drogowa dla miast,
- V Rozwój transportu kolejowego w Polsce,
- VI Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach,
- VII Poprawa bezpieczeństwa energetycznego,
- VIII Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury,

IX Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia,

X Pomoc techniczna.

9.4.4. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020

Celem głównym Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Program finansowany jest z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i środków krajowych.

Program będzie realizował sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020, a mianowicie:

1. Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.
2. Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.
3. Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
4. Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.
5. Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.
6. Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

9.4.5. Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Lubelskiego na lata 2014 – 2020

Celem regionalnych programów operacyjnych jest zwiększanie konkurencyjności regionów w oparciu o wewnętrzne potencjały, sprzyjające zwiększeniu spójności społecznej i terytorialnej. Nacisk położony będzie przede wszystkim na wspieranie przedsiębiorczości, edukacji, zatrudnienia i włączenia społecznego, technologii informacyjno-komunikacyjnych,

infrastruktury ochrony środowiska, energetyki oraz transportu. Cel główny będzie osiągnięty przez interwencję w ramach 14 Osi Priorytetowych.

Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020 będzie finansowany z dwóch unijnych funduszy: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. Dofinansowaniu ze środków unijnych towarzyszyć może dofinansowanie pochodzące z budżetu państwa lub budżetu samorządu województwa. W trakcie realizacji programu zaangażowane są dodatkowo środki wnoszone przez podmioty realizujące projekty.

10. Wytyczne do sporządzania gminnych programów ochrony środowiska

Przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska obligują organ wykonawczy gminy do sporządzania gminnych programów ochrony środowiska. Obowiązek ten został nałożony w celu realizacji polityki ekologicznej państwa.

Programy ochrony środowiska na szczeblu gminnym powinny być wykonywane zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Środowiska, w których szczegółowo zostały opisane wymagane treści oraz struktura dokumentu.

Struktura gminnych programów ochrony środowiska powinna stanowić rozwinięcie zagadnień na poziomie powiatu, obejmujących przede wszystkim:

- ocenę aktualnego stanu środowiska,
- cele ochrony środowiska w zależności od aktualnego stanu środowiska,
- harmonogram rzeczowo-finansowy,
- system realizacji programu.

W pracach nad gminnymi programami ochrony środowiska powinny brać udział wszystkie, właściwe ze względu na zasięg swojej działalności, instytucje związane z ochroną środowiska i zagospodarowaniem przestrzennym, przedstawiciele społeczeństwa (organy samorządu terytorialnego), pozarządowe organizacje ekologiczne, a także przedsiębiorstwa oddziałujące na środowisko.

Gminne programy ochrony środowiska powinny uwzględniać indywidualne cechy środowiska na danym obszarze, występujące lokalne zagrożenia, a także zapisy pozostałych gminnych dokumentów strategicznych.

Opracowując gminny program ochrony środowiska należy go skoordynować z:

- właściwymi planami zagospodarowania przestrzennego,
- planami rozwoju infrastruktury: mieszkalnictwa, transportu, zaopatrzenia w energię, itd.,
- planem gospodarki odpadami dla terenu gminy,
- planem gospodarki niskoemisyjnej dla terenu gminy,
- programami ochrony: powietrza, wód, przed hałasem obejmującymi teren gminy,
- programami ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

SPIS TABEL

Tabela 1	Powierzchnia poszczególnych gmin należących do powiatu świdnickiego (źródło: dane Starostwa Powiatowego w Świdniku)	24
Tabela 2	Liczba ludności w powiecie świdnickim: w 2014 roku (źródło: GUS)	24
Tabela 3	Udział gruntów w powierzchni powiatu świdnickiego (źródło: dane Starostwa Powiatowego w Świdniku)	26
Tabela 4	Spis dróg powiatowych na terenie powiatu świdnickiego, stan na 1 stycznia 2015 r. (źródło: http://www.powiatswidnik.pl)	28
Tabela 5	Podstawowe dane dotyczące zwodociągowania poszczególnych gmin (źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych)	31
Tabela 6	Ujęcia wody w powiecie świdnickim (źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych)	33
Tabela 7	Charakterystyka sieci kanalizacji sanitarnej w powiecie świdnickim (źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych)	36
Tabela 8	Ilość zbiorników bezodpływowych w powiecie świdnickim, stan na 2014 r. (źródło: GUS)	36
Tabela 9	Oczyszczalnie ścieków w powiecie świdnickim (źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych, http://www.ppeko.com).....	38
Tabela 10	Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków w powiecie świdnickim, stan na 2014 r. (źródło: GUS).....	39
Tabela 11	Łączna masa odebranych zmieszanych odpadów komunalnych na terenie w 2015 roku (źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych)	43
Tabela 12	Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia frakcji odpadów komunalnych gmin w 2015 r. (źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych)	43
Tabela 13	Wyniki badań poziomów promieniowania elektromagnetycznego w latach 2014 i 2015 (źródło: WIOŚ).....	45

Tabela 14	Koncesje na wydobywanie kopalin pospolitych dla których organem koncesyjnym jest Starosta (źródło: dane Starostwa Powiatowego w Świdniku, 2016 r.)	51
Tabela 15	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości rzek na terenie powiatu świdnickiego w 2015 roku (źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ).....	62
Tabela 16	Wyniki pomiarów długookresowych w 2015 r. na terenie powiatu świdnickiego (źródło: WIOŚ)	66
Tabela 17	Wyniki pomiarów krótkookresowych w 2015 r. na terenie powiatu świdnickiego (źródło: WIOŚ)	67
Tabela 18	Tereny zagrożone hałasem zlokalizowane w sąsiedztwie odcinków dróg objętych Programem na terenie powiatu świdnickiego (źródło: Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż odcinków dróg, 2013 rok)	68
Tabela 19	Zestawienie mocnych i słabych stron powiatu	74
Tabela 20	Cele, kierunki interwencji oraz zadania (źródło: opracowanie własne na podstawie danych ankietowych)	92
Tabela 21	Harmonogram realizacji zadań własnych w obszarze Ochrona klimatu i jakości powietrza	102
Tabela 22	Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w obszarze Ochrona klimatu i jakości powietrza	105
Tabela 23	Harmonogram realizacji zadań własnych w obszarze Zagrożenia hałasem.....	107
Tabela 24	Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w obszarze Zagrożenia hałasem	108
Tabela 25	Harmonogram realizacji zadań własnych w obszarze Pola elektromagnetyczne	108
Tabela 26	Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w obszarze Pola elektromagnetyczne	108
Tabela 27	Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w obszarze Gospodarowanie wodami	109

Tabela 28	Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w obszarze Gospodarka wodno-ściekowa	110
Tabela 29	Harmonogram realizacji zadań własnych w obszarze Zasoby geologiczne	111
Tabela 30	Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w obszarze Zasoby geologiczne	111
Tabela 31	Harmonogram realizacji zadań własnych w obszarze Gleby	111
Tabela 32	Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w obszarze Gleby	111
Tabela 33	Harmonogram realizacji zadań własnych w obszarze Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	112
Tabela 34	Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w obszarze Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów..	112
Tabela 35	Harmonogram realizacji zadań własnych w obszarze Zasoby przyrodnicze	114
Tabela 36	Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w obszarze Zasoby przyrodnicze	115
Tabela 37	Harmonogram realizacji zadań własnych w obszarze Zagrożenia poważnymi awariami	116
Tabela 38	Harmonogram realizacji zadań monitorowanych w obszarze Zagrożenia poważnymi awariami.....	116
Tabela 39	Zestawienie zadań do realizacji w perspektywie długoterminowej na lata 2020 – 2024.....	117
Tabela 40	Wskaźniki monitorowania Programu Ochrony Środowiska	119